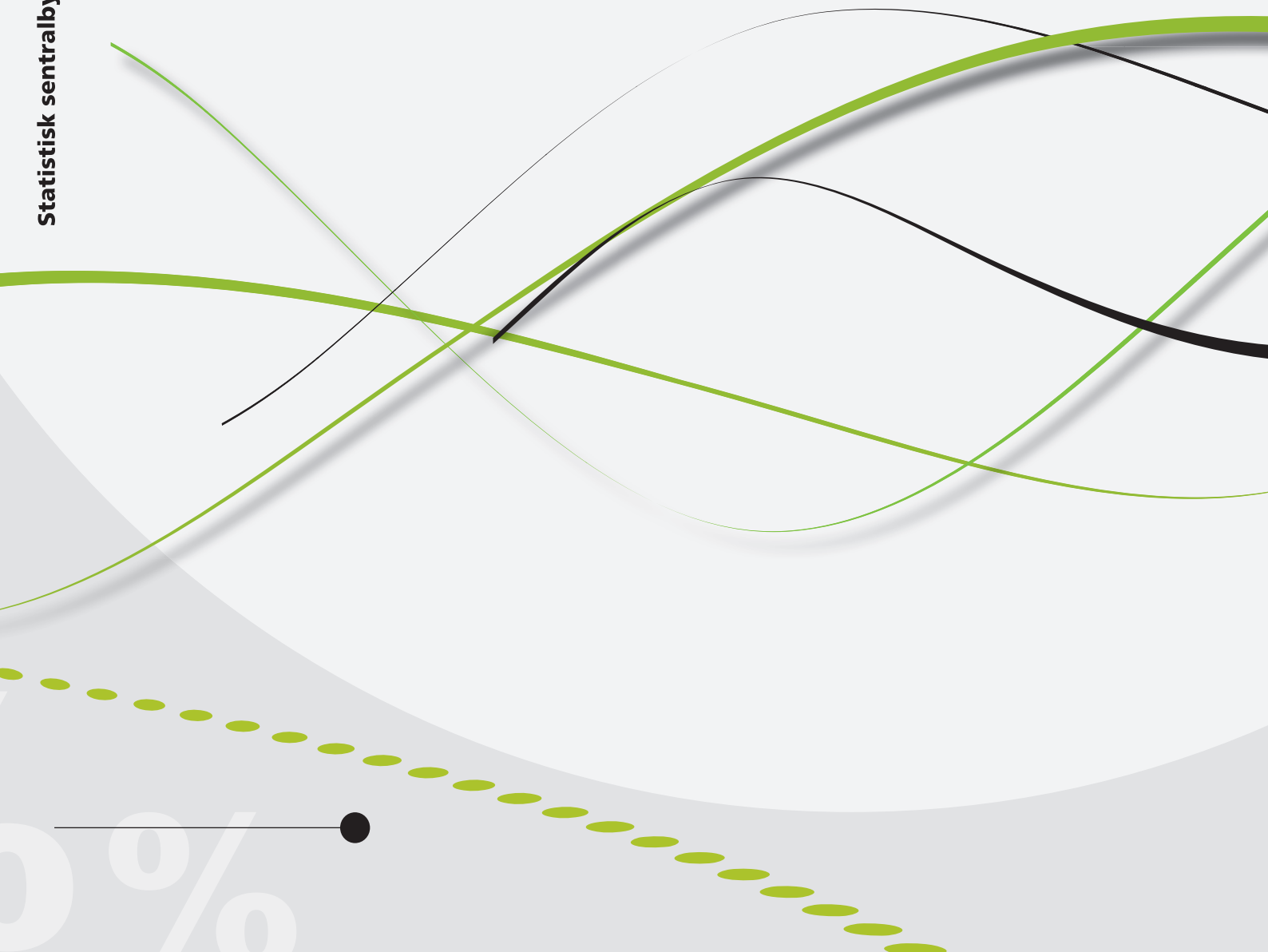

Synøve N. Andersen og Tom Kornstad

Botid og kriminalitet blant voksne innvandrere i Norge

Synøve N. Andersen og Tom Kornstad

Botid og kriminalitet blant voksne innvandrere i Norge

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 11. desember 2017

ISBN 978-82-537-9644-4 (trykt)
ISBN 978-82-537-9645-1 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Denne rapporten formidler resultatene fra en registerbasert analyse av registrerte gjerningspersoner blant bosatte innvandrere som fikk innvilget oppholdstillatelse f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Alle analyser er basert på statistikken over etterforskede lovbrudd, og undersøker sammenhengen mellom botid og kriminalitet med fokus på forskjeller etter innvandringsbakgrunn og type kriminalitet. Rapporten er skrevet med støtte fra Justis- og Beredskapsdepartementet, og er en fortsettelse av prosjektet *Selvforsørging og botid* som ble gjennomført i 2016.

Tom Kornstad har vært ansvarlig for databearbeiding og – tilrettelegging. Synøve N. Andersen har vært prosjektleder og skrevet samtlige av rapportens kapitler med unntak av Kapittel 2.3 som er skrevet i samarbeid med Tom Kornstad. Tom Kornstad har skrevet Vedlegg A.

Flere kollegaer har vært til stor hjelp underveis i arbeidet. Vi vil gjerne rette en særlig stor takk til Torbjørn Skardhamar, Silje V. Pettersen og Kenneth A. Wiik, som alle har gitt verdifulle innspill underveis i prosessen.

Statistisk sentralbyrå, desember 2017

Kjetil Telle

Sammendrag

Denne analysen undersøker sammenhengen mellom botid og kriminalitet blant alle innvandrere som fikk innvilget oppholdstillatelse f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Hensikten er å øke kunnskapen om hvilke prosesser som bidrar til variasjoner i kriminalitetsratene i ulike grupper av innvandrere i Norge, og således få bedre innsikt i mulige årsaker til at noen innvandrere begår kriminalitet mens andre ikke gjør det.

Samlet sett viser analysen at andelen som begår minst ett lovbrudd de blir siktet for et gitt år, øker hvert år fram til fem års botid, før den synker gradvis fram til 22 års botid. Sammenhengen varierer imidlertid for ulike grupper av innvandrere. I analysene etter landbakgrunn ser vi to ulike mønstre. Blant personer fra Norden, Vest-Europa og Øst-Europa stiger andelen gjerningspersoner kun fra det første til det andre året i Norge før den synker over tid. Blant innvandrere fra Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika øker derimot andelen gjerningspersoner mer gradvis fram til henholdsvis fire, sju og åtte års botid før den snur. Også innvandringsgrunn har stor betydning for sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Blant arbeidsinnvandrere ser vi en svak økning fram til tre års botid. For flyktninger snur utviklingen etter fire år, men på et langt høyere nivå enn for arbeidsinnvandrere. For familieinnvandrere er økningen mer gradvis, og igjen på et noe lavere nivå, og snur ikke før etter ni års botid. Samlet sett er det flere likhetstrekk i sammenhengen mellom botid og kriminalitet blant innvandrere fra Øst- og Vest-Europa, samt for arbeidsinnvandrere. Dette kan tyde på at personer med mer umiddelbar tilgang til norsk arbeidsliv har andre veier inn i (eller unna) kriminalitet enn personer som ikke har det.

En viktig årsak til den konkave sammenhengen mellom botid og kriminalitet er at personer med ulik botid har ulik befolkningssammensetning og således ulik tilbøyelighet til å begå kriminalitet. En betydelig del av *nedgangen* i andelen gjerningspersoner ettersom botiden øker henger sammen med at personer med lengre botid er eldre enn de med kort botid, samt at personer med lengre botid har høyere inntekt, høyere utdanningsnivå og oftere er under utdanning. Noe av nedgangen består imidlertid for de aller fleste undergrupper også etter at vi tar hensyn til at sosiodemografiske kjennetegn som kjønn, alder, bosted, utdanning og inntekt endrer seg med botid. Samtidig finner vi at *økningen* i andelen gjerningspersoner de første årene i Norge ikke kan forklares med endringer i slike sosiodemografiske faktorer. Dette tyder på at det ikke bare er integrering inn i konvensjonelle samfunnsinstitusjoner som utdanning og arbeidsliv som tar tid, men at det samme kan gjelde kriminalitet. Den gradvise økningen i kriminalitet de første årene etter innvilget opphold blant innvandrere fra landgrupper utenfor Europa, samt familieinnvandrere og flyktninger, peker på at tiden rundt bosetting kan være en potensielt viktig periode å sette inn kriminalpreventive tiltak.

Endelig viser analysen at sammenhengen mellom botid og kriminalitet varierer noe for ulike lovbruddstyper. Andelen gjerningspersoner øker for de fire største lovbruddstypene (vinnings-, volds-, narkotika- og trafikkriminalitet) i løpet av de første årene etter innvilget opphold, før trenden snur etter fem år for trafikk- og vinningskriminalitet og etter ni år for narkotika- og voldskriminalitet. Som tidligere forklares en betydelig del av *nedgangen* i andelen gjerningspersoner med økt botid av sammensetningseffekter, hvor særlig alder og – for noen typer kriminalitet – utdanning og inntekt er viktige forklaringsfaktorer.

Abstract

This analysis explores the association between duration of stay/time since immigration and offending among immigrants to Norway. We restrict the sample to immigrants granted a permanent residence permit at the age of 18 or older, between 1993 and 2014. The purpose of the analysis is to improve our knowledge of the factors that may drive the observed variation in offending rates between various immigrant groups in Norway, in order to increase our understanding of the processes whereby some immigrants commit crimes while others do not.

The analysis shows that, on average, the proportion of individuals who commit at least one offense for which they are charged increases every year until about five years after immigration, before it decreases gradually over time until 22 years have passed. This concave association does, however, vary substantially depending on both the country of origin and reason for immigration. For country of origin we find two main patterns. Among immigrants from the Nordic countries, as well as from Western and Eastern Europe, the proportion of offenders increases only from the first to the second year before it begins to decrease over time. Among immigrants from Asia, Africa and Latin America, however, we observe a more gradual increase that lasts for four, seven and eight years, respectively. The association between duration of stay and offending varies also by reason for immigration. Among work immigrants, there is a weak increase until three years have passed. Among refugees, the increase persists until the fourth year, but the proportion of offenders is substantially higher than for work immigrants. For family immigrants, the annual increase is more gradual, and begins to decline only after nine years. Taken together there are several similarities in the associations between duration of stay and offending among immigrants from Eastern and Western Europe, as well as for work migrants. This suggests that individuals who have a more immediate and direct access to the Norwegian labor market have other trajectories into (or away from) crime than those who do not.

An important explanation for the observed concave association between duration of stay and offending can be found in the socio-demographic composition of immigrants who have lived in Norway for shorter and longer periods of time. A substantial part of the *decrease* in offending by duration of stay is, for instance, driven by the collinearity between age and duration of stay, as well as increases in both educational and income levels associated with an increased duration of stay. A decline can, however, still be observed in most groups when changes in age, sex, place of residence, educational level and income are accounted for. The *increase* in offending during the first years in Norway can, on the other hand, not be attributed to changes in these socio-demographic characteristics. This suggests that it is not only integration into conventional societal institutions, such as the labor market, that takes time; the same might be valid also for integration into criminal opportunity structures. The gradual increase during the first years in Norway for immigrants from non-European countries, as well as for refugees and family immigrants, further highlights the potential role of time following the permanent settlement as a potentially important time period during which effective crime prevention efforts could substantially decrease the proportion of future offenders.

Finally, the analysis shows that the association between duration of stay and offending differs for different types of offenses. For the four largest offense types (theft, violent, drug and traffic offenses) the proportion of offenders increases during the first years in Norway, and peaks after five years for traffic offenses and theft and after nine years for drug offenses and violent offenses. As previously described a substantial part of this decline can be attributed to compositional effects driven by age and – for some but not all offense types – educational and income levels.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Tidligere studier av sammenhengen mellom botid og integrering	7
1.2. Begrepsavklaringer	9
1.3. Datagrunnlaget.....	10
1.4. Rapportens struktur.....	10
2. Datagrunnlag, utvalg og metode	11
2.1. Databearbeiding.....	12
2.2. Beskrivelse av utvalget	13
2.3. Type kriminalitet.....	18
2.4. Metode	20
3. Sammenhengen mellom botid og kriminalitet	22
3.1. Innvandringsbakgrunn.....	26
3.2. Type kriminalitet.....	33
4. Oppsummering og diskusjon	36
4.1. Innvandringsbakgrunn har betydning	36
4.2. Variasjon mellom ulike typer kriminalitet	38
4.3. Avsluttende bemerkninger	38
Referanser	40
Vedlegg A: Lineær regresjonsanalyse	42
Vedlegg B: Trinnvise regresjonsmodeller for underutvalg	44
Figurregister	58
Tabellregister	59

1. Innledning

Hvorvidt innvandrere begår mer eller mindre kriminalitet enn personer uten innvandringsbakgrunn har vært gjenstand for gjentatt politisk og faglig debatt. Flere analyser har vist at innvandrere er overrepresenterte i kriminalstatistikken (Andersen, Holtmark og Mohn, 2017; Skardhamar, 2017), men det har også blitt påvist store variasjoner i kriminalitetsratene i ulike grupper av innvandrere. Hvilke prosesser som bidrar til slike variasjoner, og årsakene til at noen innvandrere begår kriminalitet mens andre ikke gjør det, vet vi imidlertid lite om.

Denne rapporten belyser variasjoner i kriminalitet etter botid blant personer som selv har innvandret til Norge i voksen alder. Skardhamar, Thorsen og Henriksen (2011) fant en tendens til at det er innvandregrupper med kort botid som er mest overrepresentert i kriminalstatistikken, men sammenhengen mellom botid og kriminalitet er fremdeles utforsket i norsk sammenheng. Hvordan det går med innvandrere i Norge etter hvert som de tilbringer mer tid i landet er imidlertid et viktig integreringsrelatert spørsmål, og tidligere analyser har vist at botid er viktig for en rekke ulike sosioøkonomiske og integreringsrelaterte utfall som blant annet sysselsetting, utdanning, fruktbarhet og til en viss grad stemmedeltakelse (se for eksempel Kleven, 2017; Olsen, 2017; Steinkellner, 2017; Tønnesen, 2014). Vi vet imidlertid lite om sammenhengen mellom botid og kriminalitet blant innvandrere i Norge, selv om kriminalitet på mange måter er et viktig mål på integrering med store konsekvenser både for samfunnet og individet selv.

Analysene i denne rapporten undersøker sammenhengen mellom botid og kriminalitet ved at vi undersøker hvordan andelen som begår minst ett lovbrudd i et gitt kalenderår varierer med antallet år personen har vært bosatt i Norge. Analysene gjennomføres både med og uten å ta hensyn til demografiske og sosioøkonomiske kjennetegn som kan henge sammen med både botid og kriminalitet, herunder alder og sysselsetting. Vi undersøker gjennomgående variasjoner etter landbakgrunn, innvandringsgrunn og ulike typer kriminalitet.

1.1. Tidligere studier av sammenhengen mellom botid og integrering

Det har blitt gjennomført flere tidligere studier av sammenheng mellom botid og ulike integreringsrelaterte variabler. Mye oppmerksomhet har for eksempel blitt viet sammenhengen mellom botid og integrering på arbeidsmarkedet (se Blom, 2014 for en oversikt), og et gjennomgående funn er at graden av sysselsetting øker med botiden – særlig for grupper av innvandrere som har lav sysselsetting kort tid etter ankomst. Olsen (2017) finner for eksempel at sysselsettingsandelen for innvandrere fra Afrika, Asia etc.¹ var 34 prosent blant dem med botid under 4 år, mens den var oppe i 56 prosent for dem med 4–6 års botid.² Andelen arbeidssøkere i denne gruppen følger tilsvarende mønster, og andelen som jobber heltid øker også med botiden for både menn og kvinner. Botiden i Norge spiller imidlertid en mindre rolle for sysselsettingsnivået og arbeidstiden for innvandrere fra EU etc.: denne gruppen bærer tydelig preg av å være dominert av arbeidsinnvandrere og sysselsettingen er oppe i 65 prosent allerede blant dem med under fire års botid (69 prosent dersom studenter medregnes). Blant dem med 7–19 års botid ligger andelen sysselsatte, arbeidssøkere og studenter totalt på rundt 85 prosent, og andelen av alle

¹ EU etc. og Asia, Afrika etc. er forkortelser i SSBs gjeldende landgruppering som erstattet skillet mellom vestlige og ikke-vestlige land i 2008. Se Høydahl (2008) for en beskrivelse og nærmere gjennomgang av hvilke land som inngår i hvilken gruppe.

² Det er verdt å merke seg at en betydelig andel innvandrere fra Afrika, Asia etc. er under utdanning kort tid etter ankomst til Norge, og at dersom studenter slås sammen med arbeidssøkere og sysselsatte (det vil si arbeidsstyrken) stiger disse tallene til 64 prosent for de med botid under 4 år og mellom 76 og 79 prosent for de med botid 4–14 år (Olsen, 2017).

sysselsatte som jobber fulltid er mellom 90 og 93 prosent for menn og 70 og 75 prosent for kvinner. Samtidig er det viktig å påpeke at sammenhengen mellom botid og sysselsetting ikke er lineær, og at sysselsettingsnivået i mange grupper stabiliseres etter ca. 7 år i Norge (se Blom, 2014). Bratsberg, Raaum og Røed (2016) finner at særlig blant mannlige flyktninger, men også til en viss grad blant kvinnelige flyktninger, synker sysselsettingsandelen etter omkring 8 års botid i Norge.

Både inntektsnivå og -sammensetning (dvs. den relative fordelingen av yrkesinntekter, kapitalinntekter og overføringer) endres også med botid. Strøm og Bye (2017) viser for eksempel at innvandrere fra EU etc. har større innslag av yrkesinntekter enn både innvandrere fra Afrika, Asia etc. og hele befolkningen, og at andelen av samlet inntekt som kommer fra yrkesinntekten er høyest – på hele 92 prosent – blant dem med kort botid. Dette skyldes både høy yrkesdeltakelse og at det tar noe tid å tjene opp rettigheter til overføringer. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. har imidlertid et helt annet inntektsmønster, og yrkesinntektene utgjør omtrent like store andeler av samlet inntekt som i hele befolkningen samtidig som inntektsnivået er lavere. Overføringene er jevnt over høyere i denne gruppen, særlig for dem med kort botid (noe som i all hovedsak henger sammen med deltagelse i introduksjonsprogram og tilhørende overføringer). Kapitalinntekter blir en del av samlet husholdningsinntekt bare for dem som har lengst botid. Etter ti års botid faller andelen yrkesinntekter igjen, og både kapitalinntekter og overføringer blir høyere (se også Kornstad, Skjerpen og Telle, 2016).

Selv om hovedbildet er at både inntekt og arbeidsmarkedstilknypning bedrer seg med botiden for de fleste innvandrergupper er det viktig å merke seg at dette ikke gjelder for alle. Blant innvandrere fra Somalia og Irak utgjør for eksempel yrkesinntekten henholdsvis 14 og 9 prosentpoeng *mindre* av totalinntekten enn for befolkningsgjennomsnittet selv etter 10 år eller mer i Norge, mens andelen overføringer utgjør 21 og 14 prosentpoeng *mer*. Kornstad, Skjerpen og Telle (2016) finner videre at det er flere grupper av innvandrere som har lav grad av selvforsørgelse selv etter flere år i Norge, herunder innvandrere med lavt utdanningsnivå, flyktninger og familieinnvandrere med tilknytning til primærflyktning.

Sammenhengen mellom botid og kriminalitet: teoretiske forventninger

Det er ikke gjort noen tidligere analyser av sammenhengen mellom botid og kriminalitet i Norge, men basert på foreliggende empiri og teori om kriminalitet er det minst to ulike mønstre som er plausible. For det første har det gjentatte ganger blitt vist at registrerte lovbrøtere har både lavere utdanning og lavere sysselsettingsrater enn den øvrige befolkningen (Kyvsgaard, 1989; Nilsson og Estrada, 2009; Skardhamar og Telle, 2012). Teoretiske forklaringer på denne sammenhengen er at sosial tilhørighet i form av jobb og nettverk gjør det mindre attraktivt å begå kriminelle handlinger (Sampson og Laub, 1993), og at folk som er i jobb og utdanning har mindre tid tilgjengelig til å begå illegale aktiviteter (Cohen og Felson, 1979). Med utgangspunkt i ovennevnte analyser som viser at innvandrere integreres i det norske arbeidsmarkedet etter hvert som tiden går, kan man derfor anta at kriminaliteten blant innvandrere i Norge vil gå ned med økt botid. På den annen side vet vi at flere innvandrere opplever utfordringer i møtet med det norske samfunnet, blant annet knyttet til innpass i arbeidslivet, språklæring og diskriminering (se for eksempel Hamre, 2017; Revold, 2017; Wiggen, 2017). Dersom manglende integrering i det norske samfunnet skyldes begrensede mulighetsstrukturer, kan man forvente at kriminaliteten går *opp* etter hvert som botiden øker og integreringen stagnerer (se for eksempel Agnew, 1992, 2001; Merton, 1968). Det er nærliggende å anta at en slik prosess i hovedsak vil påvirke personer som har spesielt store utfordringer med å bli integrert i det norske

samfunnet, herunder flytninger som har lav eller irrelevant utdanning eller liten arbeidsmarkedskompetanse sett med norske øyne.

Det er viktig å påpeke at disse to prosessene ikke nødvendigvis er konkurrerende eller gjensidig utelukkende, og det er mest nærliggende å anta at de vil være gjeldende for ulike grupper av innvandrere. Det er derfor viktig å undersøke sammenhengen mellom botid og kriminalitet for ulike grupper. Videre, for å kunne gi en bedre forståelse for *hvorfor* en eventuell sammenheng mellom botid og kriminalitet er slik den er, er det viktig å undersøke hvilke faktorer som driver denne sammenhengen. Det er tre faktorer som er spesielt relevante: alder, sosioøkonomiske forhold og demografisk sammensetning. Alder er viktig fordi både botiden og alderen til en person øker med ett år for hvert år som går, og alder er en av de viktigste prediktorene for sannsynlighetene for å begå kriminalitet (Gottfredsson og Hirschi, 1983). Dersom vi for eksempel ser at andelen gjerningspersoner går ned med økt botid, er det derfor viktig å undersøke hvor mye av denne nedgangen som drives av den negative sammenhengen mellom alder og kriminalitet. Videre er det viktig å ta hensyn til endringer i ulike integreringsrelaterte faktorer som endrer seg med botid og også henger sammen med kriminalitet. Som beskrevet i de første avsnittene av kapittel 1.1 er det en positiv (om enn ikke-lineær) sammenheng mellom botid og blant annet inntekt og utdanningsnivå, og tidligere studier har vist at kriminalitet henger nært sammen med vanskelige sosiale og økonomiske forhold (Christie, 1982; Farrington, 2003; Galloway og Skardhamar, 2010; Øia, 2005). Dersom andelen gjerningspersoner endrer seg med botid, er det derfor et relevant spørsmål hvor mye av denne endringen som kan knyttes til endringer i integreringsrelaterte forhold. Endelig er det også store variasjoner i den demografiske sammensetningen etter blant annet kjønn og landbakgrunn mellom innvandrere som har bodd i Norge i ulikt antall år, samtidig som kriminalitet varierer systematisk med de samme demografiske egenskapene (se for eksempel Andersen, Holtsmark og Mohn, 2017; Statistisk sentralbyrå, 2017. Variasjon i demografiske egenskaper etter botid er et resultat av inn- og utvandringstrender over tid, noe vi vil se nærmere på i kapittel 2. Samlet sett er det altså store forskjeller i den sosiodemografiske sammensetningen av innvandrere som har bodd i Norge i et ulikt antall år. Hvilke fremgangsmåter vi benytter for å ta hensyn til og undersøke betydningen av slike sammensetningseffekter diskuteres nærmere i kapittel 2.4.

1.2. Begrepsavklaringer

I denne rapporten vil det bli rapportert tall fordelt etter landbakgrunn, innvandringsgrunn og lovbruddstype. Begrepene benyttes slik de gjøres i SSBs publikasjoner.

Innvandrere er personer som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre, som har innvandret til Norge. Med utgangspunkt i datoen for innvilget opphold regner vi ut *botiden*, som refererer til antall år som har gått siden vedkommende fikk varig opphold i Norge, og *alderen ved innvandring* (dvs. alderen på denne datoen). Dersom personer innvandrer og utvandrer flere ganger i perioden 1993–2014, benytter vi første registrerte dato for innvilget opphold, og av årsaker som utdypes mer nedenfor inkluderer vi kun personer som var 18 år eller eldre på dette tidspunktet. Personens *fødeland* angir hovedsakelig mors bosted ved personens fødsel, og vi kategoriserer denne etter SSBs standarder. Videre bestemmes *innvandringsgrunn* med utgangspunkt i grunn til første innvandring, slik grunnen framkommer i registreringer i utlendingsforvaltningens registre. Vi skiller gjennomgående mellom innvandring grunnet arbeid, familie, flukt eller utdanning.

Informasjon om kriminalitet hentes fra statistikken over etterforskede lovbrudd (Statistisk sentralbyrå, 2017). Vi benytter informasjon om alle *siktelser* registrert

mellom 1993 og 2014 hvor det er en identifisert og bosatt gjerningsperson med norsk fødselsnummer. Dersom en person er siktet minst en gang for en gitt type lovbrudd kalles personen en *siktet gjerningsperson* eller bare *gjerningsperson*. *Type lovbrudd* (eller lovbruddstype) er en gruppering av alle lovbrudd inn i ti hovedtyper. Basert på forekomsten av ulike typer lovbrudd i dataene (se kapittel 2.3) fokuserer vi i analysene på sammenhengen mellom botid og såkalt annen vinningskriminalitet, voldskriminalitet, narkotikakriminalitet og trafikkriminalitet.

1.3. Datagrunnlaget

Rapporten baserer seg på informasjon om alle bosatte innvandrere over 18 år, samt etterforskede lovbrudd begått av disse innvandrerne, fra og med 1993 til og med 2014. Hver enkelt datakilde, samt mer inngående informasjon om variabler, avgrensinger og begrensninger finnes i kapittel 2.

1.4. Rapportens struktur

Denne rapporten består av totalt 4 kapitler. I kapittel 2 gir vi en oversikt over dataene vi benytter i analysen, en beskrivelse av utvalget vårt, samt en kort gjennomgang av metodene som er benyttet. En mer utfyllende redegjørelse for de statistiske modellene kan ses i Vedlegg A. Kapittel 3 inneholder resultatene fra analysene vi har gjennomført. Dette er delt inn i to underkapitler; ett for analyser etter innvandringsbakgrunn (landbakgrunn og innvandringsgrunn), og ett for type kriminalitet. Vi presenterer både ujusterte tall og justerte tall som tar hensyn til eventuelle demografiske og sosioøkonomiske forskjeller. Estimatene fra de trinnvise regresjonsanalysene for alle underutvalgsanalysene er inkludert i vedlegg B. Til slutt oppsummerer vi viktige funn og konklusjoner i kapittel 4. Her trekker vi også fram viktige begrensninger ved analysen og kommer med noen forslag til videre forskning på feltet.

2. Datagrunnlag, utvalg og metode

I denne analysen undersøker vi sammenhengen mellom botid og kriminalitet ved å se nærmere på andelen av alle innvandrere som fikk oppholdstillatelse i Norge f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014, som begår minst ett lovbrudd et gitt antall år etter at de fikk opphold. Ettersom botid er en egenskap som er unik for innvandrere er det kun innvandrere som analyseres.

Data om bosatte personer, samt deres innvandringsbakgrunn, hentes fra Det sentrale folkeregisteret. For å ha en fullstendig oversikt over siktelsener som finner sted etter at en person har fått opphold i Norge, samt evt. betydningen av inntekt og andre sosioøkonomiske kjennetegn, inkluderer vi alle innvandrere som ble bosatt f.o.m. 1.1.1993 (dvs. det første året vi har informasjon om inntekt) t.o.m. 1.1.2014 (dvs. det siste året vi har informasjon om kriminalitet). Videre begrenser vi utvalget til innvandrere som fikk oppholdstillatelse da de var 18 år eller eldre. Dette fokuset på *voksne* innvandrere skyldes tre forhold. For det første ønsker vi at personene vi følger skal være over den kriminelle lavalder idet de får opphold, slik at det ikke er noe «ventetid» fra de får opphold til de kan straffeforfølges. Alle har dermed en teoretisk mulighet til å begå kriminalitet de straffeforfølges for fra og med den dagen de får opphold i Norge. Videre ønsker vi å fokusere på personer som omfattes av rettigheter og plikter for myndige personer. Dette gir et mer enhetlig institusjonelt rammeverk når man ønsker å forstå hvilke muligheter og utfordringer som kan møte innvandrere og påvirke deres vei inn i (eller bort fra) en kriminell løpebane. Endelig er det å skille mellom betydningen av botid, alder og alder ved innvandring i samme modell statistisk problematisk grunnet såkalt multi-kollinearitet mellom variablene (se Andersen og Skardhamar, 2012, for en mer detaljert gjennomgang). For å isolere betydningen av botid og gi denne variabelen en så entydig tolkning som mulig velger vi derfor å fokusere på innvandrere som får opphold i Norge fra og med fylte 18 år.

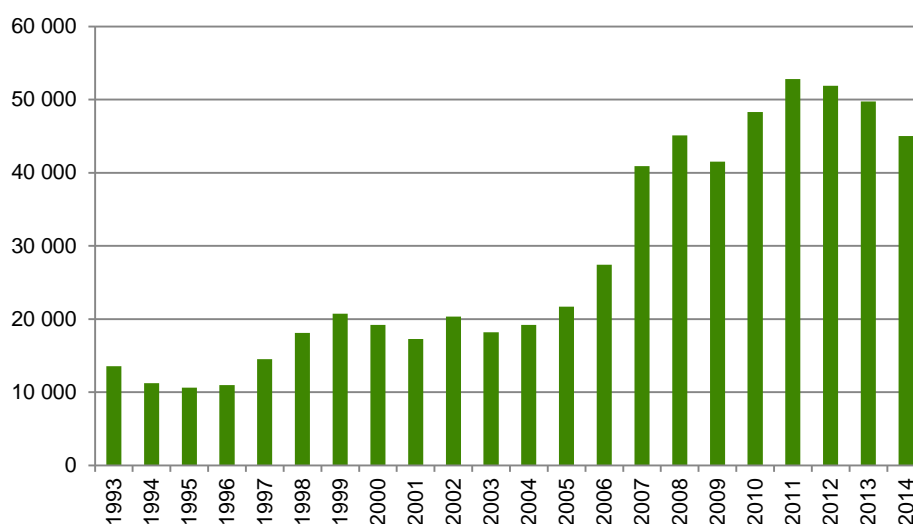
Informasjon om kriminalitet hentes fra statistikken over etterforskede lovbrudd, og da nærmere bestemt alle siktelsener som er registrert mellom 1993 og 2014. Siktelsesdataene inneholder informasjon om alle lovbrudd som etter endt etterforskning kan knyttes til en mistenkt gjerningsperson. Siden vi ønsker å koble til informasjon fra andre datakilder ved hjelp av det norske fødselsnummeret, begrenser analysen seg til siktelsener som kan knyttes til gjerningspersoner med gyldig norsk fødselsnummer, dvs. bosatte personer. Ettersom vi er interessert i hvordan integreringen på arbeidsmarkedet henger sammen med endringer i kriminalitet fokuserer vi på botiden ved *gjerningstidspunktet* for den kriminelle handlingen personene i utvalget er siktet for. For å undersøke hvorvidt sammenhengen mellom botid og kriminalitet varierer mellom ulike typer lovbrudd aggregerer vi siktelsesdataene (som inneholder én observasjon per siktelse) over fødselsnummeret per gjerningsår. Dette gjør at vi kan bestemme hvorvidt hver person i utvalget begikk et lovbrudd av en gitt type (som han eller hun ble siktet for) i et gitt år.

For å undersøke hvorvidt sammenhengen mellom botid og kriminalitet drives av befolkningssammensetning og sosioøkonomiske forhold vil vi, i tillegg til informasjon om kjønn og alder, hente informasjon om fire andre kjennetegn fra SSBs registre. Informasjon om bosted hentes fra Det sentrale folkeregisteret og baserer seg på informasjon om personenes folkeregistrerte adresse per 1.1. et gitt år. Videre henter vi informasjon om høyeste fullførte utdanningsnivå per 1. september et gitt år, samt hvorvidt vedkommende er under utdanning eller ikke i løpet av året, fra Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB). Endelig henter vi informasjon om lønnsinntekt fra inntektsregisteret. Mer detaljert informasjon om hvordan variablene operasjonaliseres, finnes i kapittel 2.4 og i Vedlegg A.

2.1. Databearbeiding

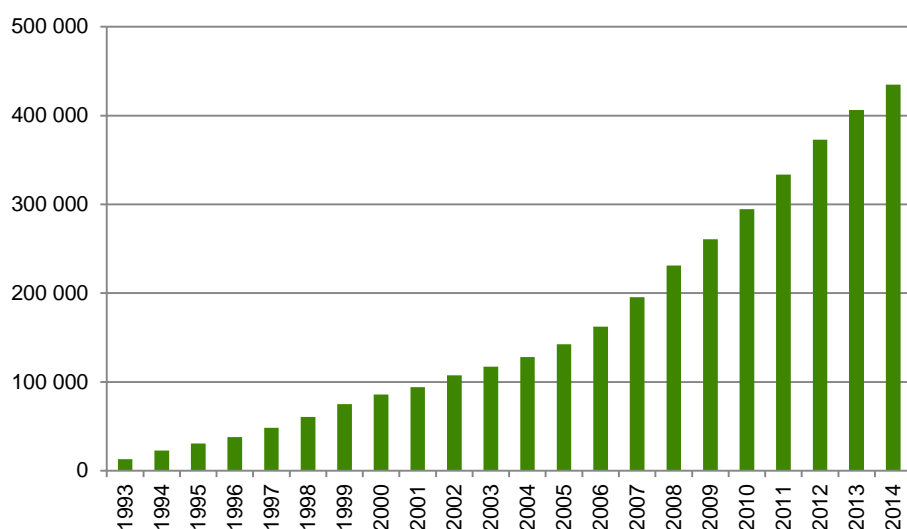
Dataene til analysene lages ved at alle årsfilene over bosatte personer per 1. januar mellom 1993 og 2014 settes sammen til en paneldatafil. Denne paneldatafilen inneholder en datalinje per bosatte person per år. Personer som utvandrer eller dør i løpet av perioden er en del av datamaterialet fram til dette skjer, deretter tas de ut (sensureres). Personer som er registrert med flere inn- og utvandringer i løpet av perioden vi ser på, inngår i dataene for de årene de er bosatt i Norge, og informasjon om innvandringsgrunn, botid osv. baseres i disse tilfellene på informasjonen som ble registrert ved første innvilgede oppholdstillatelse. Innvandringsdatoen – som botid, alder ved innvandring osv. regnes fra – er den offisielle innvandringsdatoen i folkeregisteret. Dette er den datoen vedkommende person møter opp på folkeregisteret med dokumentene i orden (deriblant oppholdstillatelsen hvis en er ikke-nordisk statsborger). Som beskrevet over inkluderer vi kun innvandrere som fikk oppholdstillatelse i 1993 eller senere, og som var 18 år eller eldre på tidspunktet de fikk opphold. Dette gir oss et datamateriale med totalt 618 328 personer, som er fordelt på totalt 3 655 748 personår i paneldatasettet.

Figur 2.1 Antall innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år, 1993-2014. Absolutte tall. N=618 328 personer

Kilde: SSB og egne beregninger

Figur 2.2 Antall bosatte innvandrere per år som var minst 18 år da de fikk innvilget opphold, 1993-2014. Absolutte tall. N=3 655 748 personår

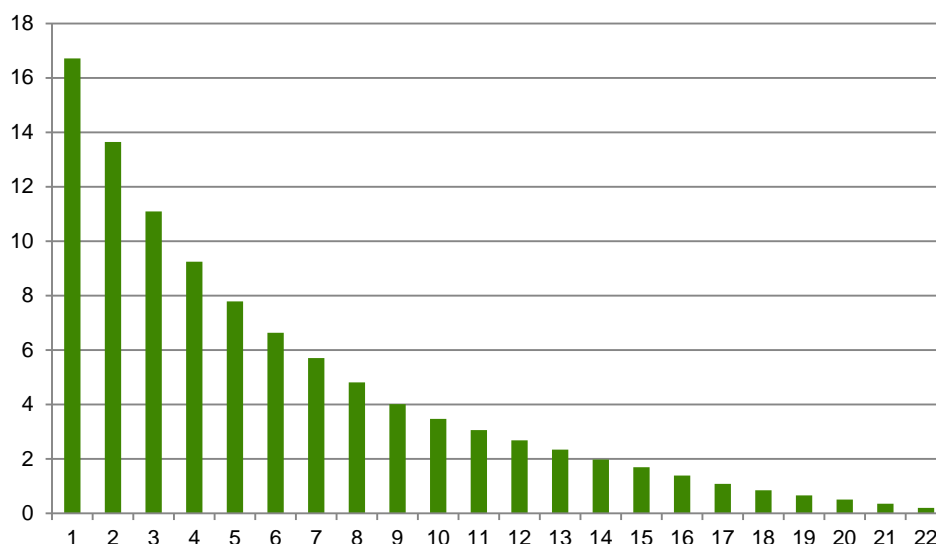

Kilde: SSB og egne beregninger

Figur 2.1 viser det årlige antallet innvandrere over 18 år som fikk oppholdstillatelse i Norge. Som forventet gitt generelle utviklingstrekk i innvandringen til Norge gjennom perioden (se Dzamarija, 2017) øker antallet innvilgede oppholdstillatelser til personer som var minst 18 år gamle over tid, med det laveste tallet per år i 1995 (10 611) og det høyeste i 2011 (52 821). Figur 2.2 viser det totale antallet personer i datamaterialet hvert år, og som vi ser øker det fra 13 233 personer i 1993 til 434 817 personer i 2014. Personene som er bosatt et gitt år inkluderer alle som har innvandret fram til 1. januar dette året, minus de som har dødd eller utvandret.

Det at vi inkluderer personer som får innvilget opphold i Norge fra og med 1993 og følger dem til og med 2014 innebærer at botiden i Norge maksimalt kan være 22 år. Dette vil imidlertid kun gjelde for de som fikk oppholdstillatelse i 1993 og ble boende i Norge fram til 2014. De fleste har imidlertid langt kortere botid. Dersom vi måler botiden det siste året hver person inngår i utvalget, dvs. enten i 2014 eller i året de dør eller emigrerer, har rett over 17 prosent vært bosatt i Norge i kun ett år og hele 81 prosent har bodd her i 10 år eller mindre. Det er også en naturlig sammenheng mellom innvandringsår og botid: jo kortere tid det er mellom innvandringsåret og året datauttrekket ble gjort (dvs. 2014), jo kortere kan botiden i Norge være. Dette innebærer at botid varierer systematisk med overordnede trender i innvandringen til Norge, og således mellom ulike grupper av innvandrere. Noen slike mønstre undersøkes nærmere i kapittel 2.2.

Figur 2.3 Fordelingen av botid i paneldatasettet. Prosent. N=3 655 748 personår

Kilde: SSB og egne beregninger

Dersom vi tar en nærmere titt på paneldatasettet som ligger til grunn for analysen, ser vi dette mønsteret svært tydelig. Dette datasettet består, som beskrevet over, av en observasjon per person per år vedkommende var registrert bosatt i Norge. Som vi ser av Figur 2.3 er 16,7 prosent av alle observasjoner i dette datasettet fra det første bosattåret i Norge, 13,7 prosent fra det andre, osv. Kun 0,2 prosent av observasjonene er fra det 22. bosattåret, mens 5,1 prosent er fra alle bosattårene over 15 år til sammen. Grunnet det lave antallet observasjoner for de lengste botidene er det noe begrenset hvilke analyser vi kan gjennomføre for alle verdiene av botid – og hvor generaliserbare resultatene fra disse årene er. For å sørge for et visst antall observasjoner og mer presise estimater rapporterer vi kun resultater for 1–20 års botid.

2.2. Beskrivelse av utvalget

I dette kapitlet vil vi se nærmere på noen av de mest sentrale egenskapene ved personene i utvalget vårt. Vi begynner med faktorer knyttet til innvandrings-

bakgrunnen deres, herunder fødeland og innvandringsgrunn, før vi ser nærmere på kjønns- og alderssammensetning. Gitt analysens fokus undersøker vi hvordan alle disse faktorene fordeler seg etter botid i Norge. Når vi undersøker fordelingen etter botid legger vi paneldatasettet til grunn. Avslutningsvis undersøker vi fordelingen av ulike typer lovbrudd som er begått av personer i utvalget.

Fødeland

Det er innvandrere fra svært mange ulike land i den norske befolkningen, og i vårt utvalg er 220 enkeltland representert. Samtidig er mange grupper svært små, og utviklingen innad i hver gruppe har endret seg mye siden begynnelsen av 1990-tallet. Det er derfor ikke hensiktsmessig (eller statistisk forsvarlig) å presentere tall for alle enkeltland i datamaterialet, og vi velger derfor å gruppere utvalget etter SSBs Standard for landgruppering. Det eneste unntaket fra gjeldende standard er at vi deler Europa inn i Øst-Europa og Vest-Europa (i tillegg til Norden) istedenfor etter EU/EØS-skilnelinjer. Dette skyldes at vi inkluderer innvandrere som har kommet til Norge over en lengre periode, og at EU/EØS-området har endret seg betydelig mellom 1993 og 2014.

Tabell 2.1 Fødeland for innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Antall og prosent. N=618 328 personer

	Antall	Prosent
Norden	97 736	15,81
Vest-Europa	73 823	11,94
Øst-Europa	217 288	35,14
Nord-Amerika	14 536	2,35
Sør- og Mellom-Amerika	16 384	2,65
Oseania	3 541	0,57
Asia inkl. Tyrkia	135 762	21,96
Afrika	59 258	9,58
Totalt	618 328	100,00

Kilde: SSB og egne beregninger

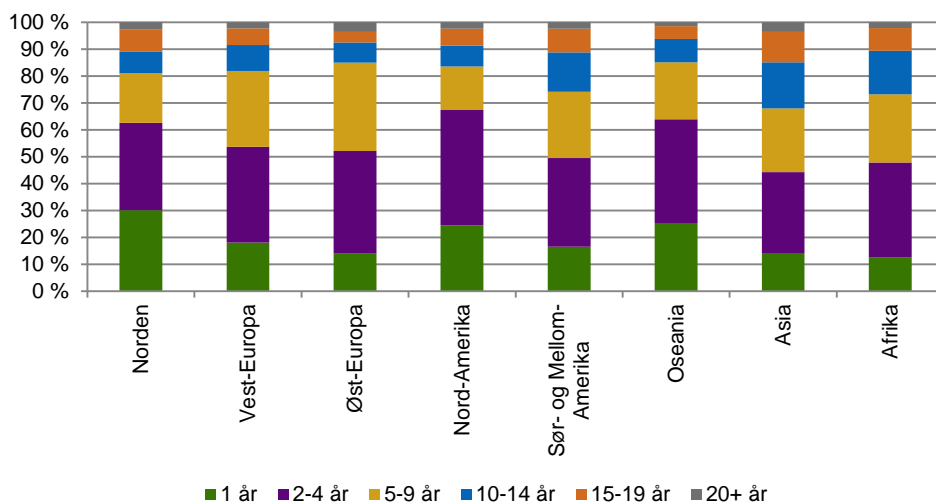
Som vi ser er det flest innvandrere fra Østeuropeiske land i utvalget vårt (35,1 prosent), hvorav den største gruppen er fra Polen (resultater ikke vist). Den nest største gruppen er fra Asiatiske land (22,0 prosent), etterfulgt av personer fra Nordiske land. Personer fra Nord-Amerika og Sør- og Mellom-Amerika utgjør relativt små grupper på rundt 15 000 personer eller 2,5 prosent av utvalget hver. Den minste gruppen er fra Oseania, med 3 541 personer eller 0,6 prosent av utvalget. Grunnet det lave antallet personer fra Oseania er det en del analyser som ikke lar seg gjennomføre for denne gruppen, og innvandrere fra Oseania er derfor kun med i de samlede analysene.

I tillegg til stor variasjon i hvor innvandrere kommer fra varierer det hvor lenge de har vært bosatt i Norge. Slike botidsmønstre påvirkes både av generelle innvandringstrender til Norge, dvs. hvem som innvandrer når, samt hvor lenge ulike grupper pleier å bli boende før de eventuelt flytter ut igjen. Innvandringstrender påvirkes blant annet av humanitære kriser og endringer i regel- og lovverk knyttet til innvandring, hvor relevante eksempler for denne analysen er Balkan-krigen på begynnelsen av 1990-tallet og EU-utvidelsene i 2004 og 2007. Både forekomsten og botiden ved eventuell utvandring varierer også for ulike grupper; Arbeidsinnvandrere er for eksempel bosatt i Norge kortere enn familieinnvandrere (se for eksempel Pettersen, 2013).

Figur 2.4 viser fordelingen av botid i Norge (målt på siste observasjonstidspunkt i dataene) for ulike innvandregrupper i Norge i løpet av perioden 1992-2014. Som vi ser er det jevnt over relativt mange som er bosatt i bare ett år (grønne felter), og andelen varierer mellom 12 prosent blant innvandrere fra afrikanske land til hele 30 blant innvandrere fra Norden. Andelen som har bodd i Norge i 9 år eller mindre varierer fra 68 prosent blant innvandrere fra Asia til 85 for personer fra Øst-Europa. Kun noen få prosent har vært bosatt i 20 år eller mer, og her varierer

andelen mellom 1,4 prosent av alle innvandrere fra Oseania og 3,6 prosent av alle fra Øst-Europa.

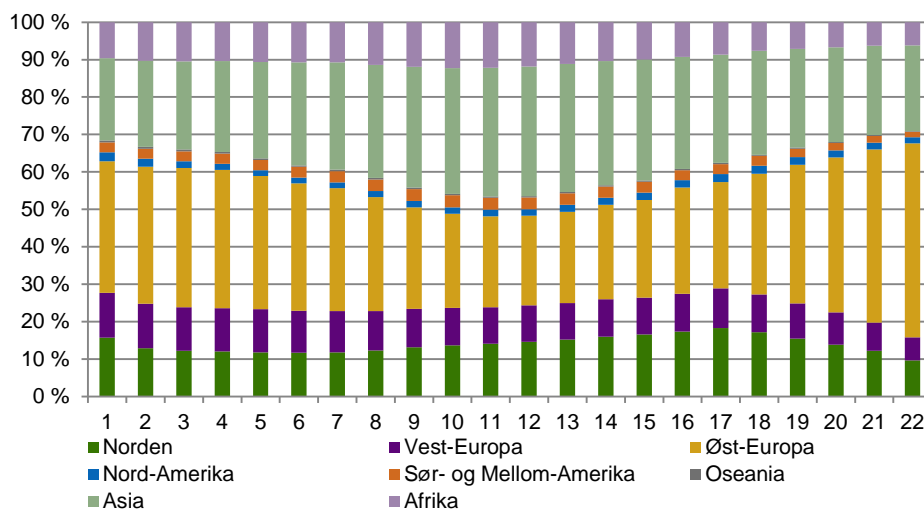
Figur 2.4 Botid i Norge ved siste observasjonstidspunkt, etter fødeland. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Prosent. N=618 328 personer

Kilde: SSB og egne beregninger

En annen måte å undersøke variasjon i botid etter landbakgrunn på er å se på hvor stor andel som er fra ulike regioner av de som har vært bosatt et gitt antall år. Vi legger igjen paneldatasettet til grunn, og variasjonen vises i Figur 2.5 under. For eksempel viser søylen for 4 år at 12,1 prosent av alle de personene (N=338 253, eller 9,3 prosent som vist i Figur 2.2) som var bosatt i Norge 4 år etter første innvilgede oppholdstillatelse hadde bakgrunn fra nordiske land. Videre hadde 11,5 prosent bakgrunn fra vesteuropeiske land, 36,7 prosent fra østeuropeiske land, 24,3 fra asiatiske land og 10,4 fra afrikanske land. De resterende 4,8 prosenten hadde bakgrunn fra Oseania eller Amerika.

Figur 2.5 Landbakgrunn etter botid. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Prosent. N=3 655 748 personår

Kilde: SSB og egne beregninger

Som vi ser varierer fordelingen mellom de ulike regionene en del med botid. Det er størst andel innvandrere fra Øst-Europa blant innvandrere med botid hhv. 1-8 år og 18-22 år, og størst andel innvandrere fra Asia blant innvandrere med botid 9-17 år. Andelen innvandrere fra afrikanske land er noe lavere i de høyere botids-kategoriene enn de laveste, og det samme gjelder for innvandrere fra Vest-Europa.

Det er viktig å understreke at mønsteret i denne figuren preges sterkt av kravet om at oppholdstillatelsen skal være innvilget i 1993 eller senere, og at det er langt flere innvandrere med lang botid fra asiatiske land i befolkningen totalt sett. Det er også viktig å huske på at sammensetningen innad i hver landgruppe har endret seg mye over tid, og at eventuelle mønstre som observeres for høyere verdier av botid i en gitt gruppe ikke nødvendigvis kommer til å gjelde for de i gruppen som foreløpig har kort botid. Blant innvandrere fra Øst-Europa vil for eksempel tallene for lang botid i all hovedsak drives av flyktninger fra Balkan, mens tallene for kortere botid også inkluderer arbeidsinnvandrere fra samme land. Slike dynamiske mønstre understreker viktigheten av å differensiere resultatene etter innvandringsgrunn i tillegg til landbakgrunn.

Innvandringsgrunn

Andelen innvandrere over 18 år som har fått opphold i Norge etter innvandringsgrunn vises i Tabell 2.2. Som vi ser er det flest arbeidsinnvandrere (36 prosent), etterfulgt av familieinnvandrere (23 prosent) og flyktninger (13 prosent). Utdanningsinnvandrere utgjør den minste gruppen på 10,1 prosent. Innvandrere fra Norden er også inkludert i modellen for at totalen skal havne på 100 prosent – det registreres imidlertid ikke innvandringsgrunn for nordiske innvandrere og de vil ikke bli skilt ut som en egen gruppe i de videre analysene av innvandringsgrunn.

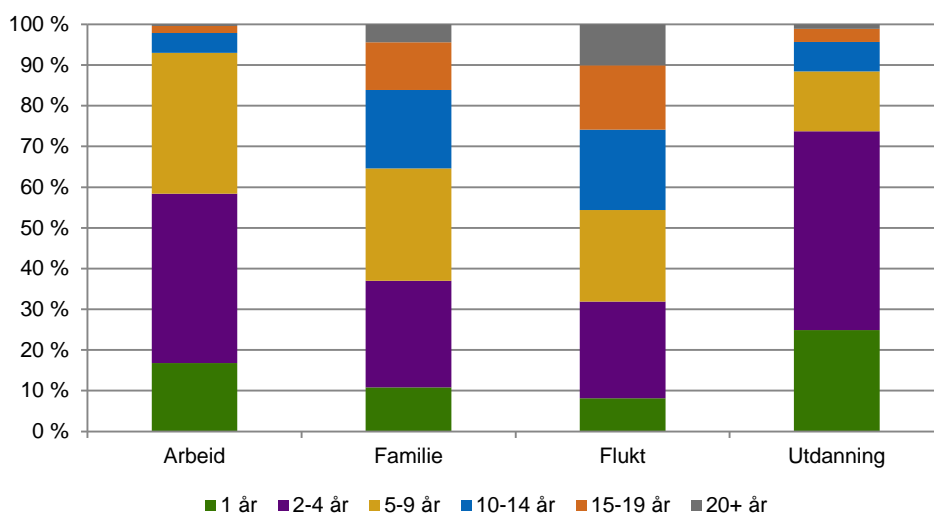
Tabell 2.2 Innvandringsgrunn for innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Antall og prosent. N=618 328 personer

	Antall	Prosent
Arbeid	222 532	36,0
Familie	143 491	23,2
Flukt	79 223	12,8
Utdanning	62 487	10,1
Norden	107 092	17,3
Annen/Ukjent	3 503	0,6
Totalt	618 328	100,0

Kilde: SSB og egne beregninger

På samme måte som for landbakgrunn varierer botiden i Norge med oppholdsgrunnlaget. Figur 2.6 viser den relative fordelingen i botid (ved siste observasjonstidspunkt) innad i hver innvandringsgruppe, og som vi ser er andelen med kun 1 år botid lavest blant arbeids- og utdanningsinnvandrerne. I disse to gruppene er det også svært mange som bor i Norge bare mellom 2 og 4 år, og totalt 57,8 prosent av alle arbeidsinnvandrere og 73,7 prosent av alle utdanningsinnvandrere har under 5 års botid (jf. Pettersen, 2013).

Figur 2.6 Botid i Norge, etter innvandringsgrunn. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Prosent. N=618 328 personer

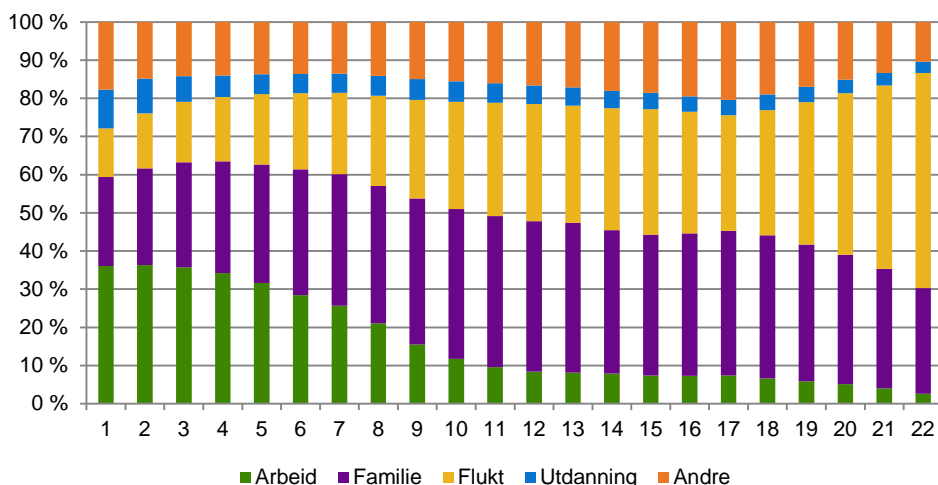

Kilde: SSB og egne beregninger

Både familieinnvandrere og flyktninger har en noe annen fordeling med en større andel personer med lengre botid. Hele 45,6 prosent av alle med fluktgrunnlag har bodd i Norge i 10 år eller mer, mens det samme gjelder for 35,4 av alle familieinnvandrerne. Den største andelen av dem med minst 20 års botid finner vi også blant flyktningene (10 prosent). Som tidligere nevnt var det særlig høy innvandring av flyktninger (og påfølgende familieinnvandring) fra Balkan-landene på begynnelsen av 1990-tallet.

Figur 2.7 viser hvor stor andel av alle de som har vært bosatt et gitt antall år (vist i Figur 2.3) som har fått opphold på ulikt grunnlag. Her ser vi igjen at det er relativt få arbeids- og utdanningsinnvandrere som blir boende lenge i Norge. Etter 15 år er for eksempel andelen arbeidsinnvandrere nede i 7,4 prosent og andelen utdanningsinnvandrere 4,3 prosent. Andelen med bakgrunn fra flukt og familieinnvandring øker over med botiden, og det er særlig i de siste fire årene (dvs. fra 19-22 års botid) at flyktninger utgjør en betydelig andel av gruppen. Blant de som har bodd i Norge i 22 år (dvs. fra 1993 til 2014) fikk 56,3 prosent opphold grunnet flukt og 27,7 prosent grunnet familieetablering eller -gjenforening.

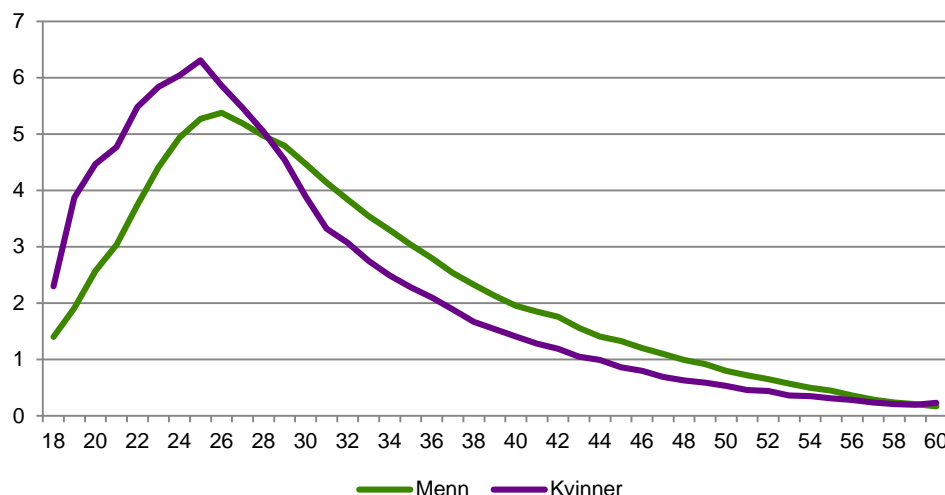
Figur 2.7 Innvandringsgrunn etter botid. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Prosent. N=3 655 748 personår

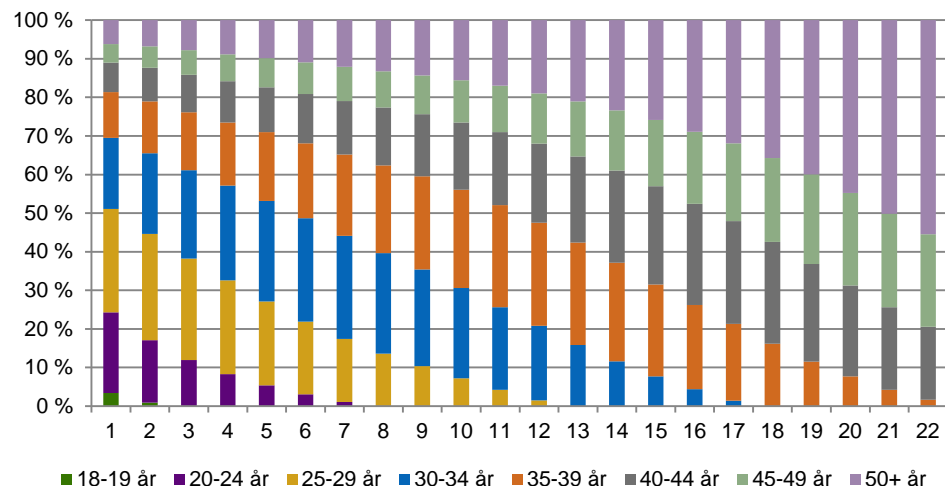
Kilde: SSB og egne beregninger

Kjønn og alder

Personene i utvalget vårt fikk alle oppholdstillatelser i Norge etter fylte 18 år, men bortsett fra denne felles faktoren varierer alderen ved innvandring betraktelig. Som vi ser av Figur 2.8 var det størst andel menn som fikk opphold da de var 26 år gamle, og størst andel kvinner som fikk opphold da de var 25 år. Henholdsvis 1,4 prosent og 2,3 prosent fikk opphold da de var 18 år gamle, og 91 prosent av alle kvinner og 88 prosent av alle menn fikk opphold før de var 45 år gamle. Det er litt flere menn enn kvinner i utvalget; 330 304 (53,4 %) menn og 288 024 (46,6 %) kvinner.

Figur 2.8 Alder ved innvandring, etter kjønn. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Prosent. N=618 328 personer

Kilde: SSB og egne beregninger

Figur 2.9 Andelen bosatte personer med en gitt alder i paneldatasettet, etter botid. Bosatte innvandrere over 18 år, 1992-2014. Prosent. N=3 655 748 personår

Kilde: SSB og egne beregninger

Som nevnt innledningsvis er det en entydig sammenheng mellom alder ved innvandring, alder og botid, i den forstand at alderen på et gitt tidspunkt tilsvarer summen av alderen ved innvandring og botiden på samme tidspunkt. Ettersom vi ved selektering av utvalget setter et krav om at alle skal være 18 år eller eldre da de får opphold blir det en direkte sammenheng mellom botid og alder, hvor det kun er de som er eldre som også kan ha lengre botid. Dette forholdet vises i Figur 2.9, hvor vi bryter ned alle som har en gitt botid etter alderen deres ved denne botiden. For alle som har vært bosatt i ett år ser vi for eksempel at 3,4 prosent er mellom 18 og 19 år, 21,0 prosent er mellom 20 og 24 år, 26,8 prosent er mellom 25 og 29 år, osv. Som vi ser utgjør de høyere alderskategoriene en stadig større andel av utvalget etter hvert som botiden øker: etter 22 år er 98,3 prosent 40 år eller eldre. Dette er en alder da det er relativt vanlig å begå kriminalitet (se Statistisk sentralbyrå, 2017). Å ta hensyn til slike sammensetningseffekter er dermed viktig siden kriminalitet er korrelert med alder.

2.3. Type kriminalitet

Alle lovbrudd i SSBs kriminalstatistikker er delt inn i om lag 150 unike typer lovbrudd. Likeartede typer av disse er videre gruppert sammen i et varierende

antall av høyere aggregerte nivåer, og i denne rapporten baserer vi oss på versjon 2014³ av Standard for lovbruddstyper, hvor alle lovbrudd er klassifisert i følgende ti lovbruddsgrupper:

0. Økonomisk kriminalitet
1. Annen vinningskriminalitet
2. Voldskriminalitet
3. Seksualkriminalitet
4. Narkotikakriminalitet
5. Skadeverk
6. Miljøkriminalitet
7. Arbeidsmiljøkriminalitet
8. Trafikkriminalitet
9. Annen kriminalitet

Forekomsten av de ulike lovbruddsgruppene i paneldatasettet kan ses i Tabell 2.3. Som vi ser er det totalt 69 895 personår med minst en siktelse. Dette utgjør 19,1 promille (dvs. 1,9 prosent) av alle personårene i datasettet, og et viktig funn er dermed at de færreste innvandrere som får opphold f.o.m. fylte 18 år begår kriminalitet et gitt år. Det er verdt å nevne at dette tallet er noe lavere enn det Andersen, Holtmark og Mohn (2017) rapporterer for andelen siktede innvandrere per år mellom 1992 og 2015 (26,4 per 1000).⁴ En svært viktig forskjell mellom deres utvalg og det som legges til grunn for analysene i denne rapporten er midlertid at de inkluderer alle innvandrere i Norge uavhengig av hvor gamle de var da de fikk opphold i Norge. Vi inkluderer kun de som fikk opphold fra og med fylte 18 år, og det vil derfor være en god del personer i deres analyser som *ikke* inngår her. Dette betyr at tallene ikke kan sammenlignes direkte.

Tabell 2.3 Gjerningspersoner per år 1993-2014 blant innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Totalt og etter lovbruddstype. Antall og prosent. N=3 655 748 personår

	Antall	Antall per 1000
Totalt	69 895	19,1
Økonomisk kriminalitet	1 974	0,05
Annen vinningskriminalitet	16 294	4,5
Voldskriminalitet	8 114	2,2
Seksualkriminalitet	941	0,3
Narkotikakriminalitet	7 369	2,0
Skadeverk	1069	0,3
Miljøkriminalitet	224	0,1
Arbeidsmiljøkriminalitet	37	0,0
Trafikkriminalitet	30 685	8,4
Annen kriminalitet	14 306	3,9

Kilde: SSB og egne beregninger

Dersom vi ser nærmere på ulike typer kriminalitet ser vi at det er store variasjoner i hva slags type lovbrudd det er vanligst å begå. Det er flest personår hvor personen begår trafikkriminalitet⁵ (8,4 per 1000), etterfulgt av annen vinningskriminalitet (4,5 per 1000), voldskriminalitet (2,2 per 1000) og narkotikakriminalitet 2,0 per 1000). Det er også en relativt stor andel som begår lovbrudd som faller inn under kategorien «annen kriminalitet». De øvrige lovbruddsgruppene er relativt uvanlige, og når vi i det følgende skal se på sammenhengen mellom kriminalitet og botid, vil vi fokusere på gruppene annen vinningskriminalitet, voldskriminalitet, narkotika-kriminalitet og trafikkriminalitet.

³ Vi benytter denne heller enn 2015 standarden ettersom datauttrekket ble gjort før denne trådte i kraft. Se Stene (2017) for en oversikt over likheter og forskjeller i de to standardene.

⁴ Tilsvarende tall for øvrig befolkning var 17,3 per 1000 (Andersen, Holtmark og Mohn, 2017).

⁵ Ettersom datamaterialet hentes fra statistikken over etterforskede lovbrudd inngår ikke trafikkriminalitet som straffes med forenklede forelegg i disse tallene. Det betyr at det her er snakk om mer alvorlig trafikkriminalitet knyttet til bl.a. ruspåvirket kjøring og ulovlig hastighet.

2.4. Metode

I denne analysen bruker vi lineær regresjonsanalyse til å studere sammenhengen mellom kriminalitet og botid i Norge. Vi tallfester hvordan andelen innvandrere som har begått et lovbrudd varierer med botid og eventuelle andre kjennetegn ved personene. Lovbruddet er tidfestet med utgangspunkt i opplysninger om gjerningsdato. Vi følger innvandrerne over tid fra første gang de ble bosatt i Norge og for hvert år observerer vi hvorvidt de er registrert med minst ett lovbrudd i statistikken over etterforskede lovbrudd. Analysen tar ikke hensyn til *antall* lovbrudd i det enkelte år.

Vi spesifiserer to typer modeller. I den første modellen (som vi henviser til som «*ujustert*») ser vi bare på sammenhengen mellom botid og kriminalitet uten å korrigere for andre variabler som kan ha betydning for fordelingen til kriminalitet etter botid. Dermed ser vi bort fra at det kan være sammensetningseffekter i kjennetegnene ved innvandrerne som kan variere systematisk med botid eller mellom ulike grupper av innvandrere. I den andre modellen (som vi henviser til som «*justert*») tar vi hensyn til slike sammensetningseffekter ved å inkludere ikke bare botid, men også variable for kjønn, indikatorvariable for alder målt ved 5-årige aldersgrupper⁶, tre indikatorvariable for utdanningsnivå, en indikatorvariabel for hvorvidt en er under utdanning og en indikatorvariabel for hvorvidt en har lønnsinntekt større enn to ganger grunnbeløpet i folketrygden gjeldende år.⁷ For å ta hensyn til at kriminalitetsmønsteret kan være forskjellig mellom de største byene i Norge og resten av landet, inkluderer vi også indikatorvariable for hvorvidt en er bosatt i Oslo, Bergen eller Trondheim. En mer detaljert beskrivelse av modellspesifikasjonen og operasjonalisering av variabler kan sees i Vedlegg A.

Når vi undersøker betydningen av sammensetningseffekter for sammenhengen mellom botid og kriminalitet, sammenligner vi parameterestimaterne fra den ujusterte og de justerte modellene. Når man estimerer en regresjonsmodell med kategoriske variable (slik vi gjør her) har man alltid én verdi for en variabel (her bruker vi botid=1) som referansekategori. Verdien på utfallsvariabelen for denne kategorien fanges av konstantleddet i den statistiske modellen (den øverste raden i alle de påfølgende regresjonstabellene). Deretter får man ett estimat eller ett tall for hver av de andre verdiene av variabelen (her botid 2-22), som viser forskjellen i utfallsvariabelen (dvs. andelen som har begått minst ett lovbrudd) mellom referansekategorien (botid=1) og variabelverdien. I et eksempel vi kommer tilbake til i tilknytning til omtalen av Tabell 3.1, er for eksempel konstantleddet 0,0114, og verdien for botid 5 år er 0,0117. Det betyr at andelen som begår minst ett lovbrudd det første året i Norge er 0,0114 (eller 11,4 per 1000), og andelen som begår minst ett lovbrudd det femte året i Norge er $0,0114+0,0117=0,0231$ (eller 23,1 per 1000).⁸

⁶ Aldersvariabelen er gruppert grunnet kollinearitet mellom alder og botid (dvs. at begge variablene øker med +1 per år).

⁷ Denne fremgangsmåten introduserer utfordringer knyttet til endogenitet mellom variablene i modellen siden inntektsnivå, utdanning og bosted er variabler som bestemmes av individet selv. Ved å innføre slike variabler i den statistiske modellen kan en få skjevheter i de estimerte effektene av botid. Vi estimerer derfor trinnvise regresjonsmodeller der vi først legger inn de eksogene variablene kjønn og alder, for deretter å inkludere endogene variabler som inntekt og bosted. Å måle inntektsvariabelen året før det året en ser på (en vanlig fremgangsmåte for å redusere problemene knyttet til endogenitet noe) er utfordrende i denne analysen fordi vi da ikke kan observere inntekten til alle observasjonene når botiden er 1 år. Det er imidlertid viktig å ha dette i bakhodet og huske på at estimatene for de sosioøkonomiske variablene *ikke* kan tolkes som kausalestimater og at det er umulig på bakgrunn av den valgte estimeringsmetoden å si hvorvidt for eksempel høyere inntekt fører til mindre kriminalitet eller mindre kriminalitet fører til høyere inntekt.

⁸ Den lineære modellen estimerer andeler som verdier mellom 0 og 1. For å gjøre tolkninger av estimatene som prosent må man altså flytte kommaet to plasser til høyre, og for å gjøre tolkninger som promille (antall per 1000) må man flytte kommaet tre plasser til høyre. Dette betyr at estimatene og de deskriptive figurene i kapittel 3 (hvor tallene er oppgitt i antall per 1000) ikke kan sammenlignes direkte.

I de utvidede modellene viser estimatene for botid 2-22 forskjellen i andelen som har begått minst ett lovbrudd mellom referanse-kategorien (botid=1) og variabel-verdien (botid 2-22) når vi holder de ulike egenskapene som har vi har tatt hensyn til i den statistiske modellen konstante. Å holde de konstante vil si at vi estimerer den forventede sammenhengen mellom botid og kriminalitet dersom personer med ulik botid hadde hatt lik kjønns- og alderssammensetning, utdanningsnivå osv.. I eksempelet over fra Tabell 3.1 er estimatet for 5 års botid 0,0177. Dette er med andre ord den forventede forskjellen i andelen gjerningspersoner etter 5 års botid vs. 1 års botid dersom kjønns- og alderssammensetningen, andelen bosatte i de tre største byene, utdanningsnivået, andelen under utdanning og andelen som hadde en lønnsinntekt på over 2G var den samme etter både 1 år og 5 år. Som vi ser har forskjellen økt fra 0,0117 til 0,0177, noe som tyder på at personer med 5 års botid har en befolkningssammensetning som bidrar til at andelen gjerningspersoner er lavere enn den hadde vært dersom de hadde hatt lik befolkningssammensetning som personer med 1 års botid.

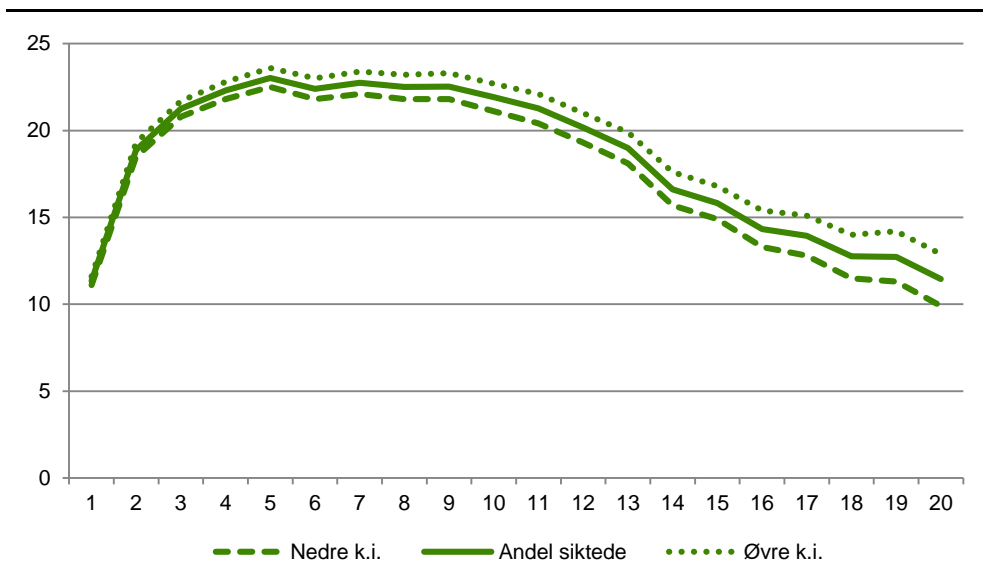
Det er viktig å påpeke at vi kan forvente at både konstantleddet og parameter-estimatene knyttet til botid vil øke fra den ujusterte til den justerte modellen, uten at dette er av substansiell betydning for tolkningen av resultatene. Fokuset vil gjennomgående være på endringen i *egenskapene* ved sammenhengen mellom botid og kriminalitet, dvs. om sammenhengen er positiv eller negativ, hvor konveks eller konkav den er, osv. De eksakte verdiene ville vært mer av interesse dersom man ønsket å predikere andelen gjerningspersoner i ulike befolkningsgrupper, noe som faller utenfor denne rapporten. Det kan allikevel være verdt å merke seg at konstantleddet øker som en konsekvens av hvem vi har inkludert i referanse-gruppen (konstantleddet i den justerte modellen fanger verdien på utfallsvariabelen for de som er i referanse-kategorien på *alle* variablene i modellen). I våre justerte modeller er dette menn mellom 18 og 19 år, som ikke bor i Oslo, Bergen eller Trondheim, som har videregående skole som høyeste fullførte utdanningsnivå, ikke er under utdanning, og har en lønnsinntekt på under 2G. Da dette er en konstellasjon av egenskaper som kjennetegner personer med høy sannsynlighet for å begå kriminalitet går konstantleddet opp. Videre forventer vi at botidsestimatene i all hovedsak vil øke fordi vi (med den hensikt å gjøre tolkningene av botidsestimatene mest mulig intuitiv) har brukt første bosettingsår i Norge som referanse-kategorien. Som vi så i kapittel 1.1. vil andelen som er sysselsatt, har høyere utdanning osv. øke med botid, og dersom vi «tvinger» disse verdiene ned på samme verdi som for det første året i Norge (slik vi i praksis gjør i den justerte modellen) vil vi – gitt at lave verdier på disse egenskapene øker sannsynligheten for å begå kriminalitet – forvente å se at den justerte andelen gjerningspersoner øker. Det er imidlertid ikke en parallellforskyvning av hele sammenhengen mellom botid og kriminalitet som er av interesse, men hvorvidt sammenhengens form og retning endrer seg.

Det bør avslutningsvis understrekes at fokuset i denne rapporten ligger på forskjeller i kriminalitet *innad* i gruppen av innvandrere som er bosatt i Norge, heller enn på forskjeller i kriminalitet mellom innvandrere og andre befolkningsgrupper. Vi vil derfor i svært liten grad kommentere hvorvidt tallene kan vurderes som «høye» eller «lave» sammenlignet med for eksempel tall for den øvrige befolkningen. For sammenligninger av forskjeller i andelen gjerningspersoner blant innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige befolkning, se for eksempel Skardhamar (2017) for en litteraturgjennomgang, og Andersen, Holtmark og Mohn (2017) og Skardhamar, Thorsen og Henriksen (2011) for empiriske studier.

3. Sammenhengen mellom botid og kriminalitet

I dette kapitlet ser vi nærmere på sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Vi begynner med en analyse av hele utvalget, før vi undersøker variasjoner etter landbakgrunn, innvandringsgrunn og type kriminalitet. For hver analyse ser vi både på deskriptiv mønstre og på betydningen av befolknings sammensetningen for disse mønstrene.

Figur 3.1 Antall gjerningspersoner per 1000 bosatt, botid 1-20 år. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Gjennomsnitt og 95 % konfidensintervall

Kilde: SSB og egne beregninger

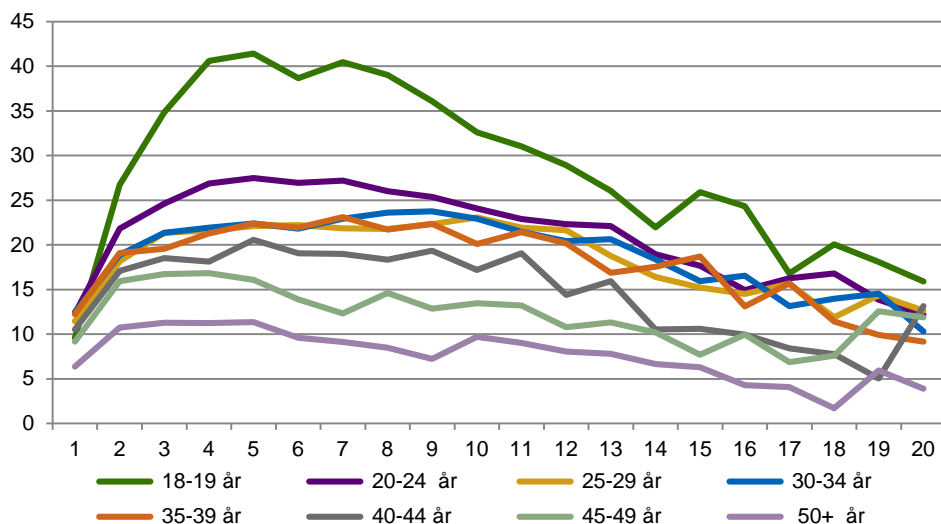
Figur 3.1 viser andelen siktede gjerningspersoner (i promille) etter antallet år siden innvilget oppholdstillatelse i Norge. Som vi ser er sammenhengen mellom botid og kriminalitet konkav (omvendt U-formet) og høyreskjev.⁹ 11,6 promille begår minst ett lovbrudd i løpet av sitt første år i Norge, og tallet stiger relativt raskt de neste årene – til en topp på 23,6 per 1000 etter 5 år. Deretter synker andelen som begår lovbrudd for hvert år, før den ender på 11,4 per 1000 etter 20 år. Det er imidlertid relativt få personer som har bodd i Norge så lenge, og som vi ser av de stiplede linjene minsker presisjonen i estimatene noe over tid. Det er også viktig å huske på at dette er en gruppe som er 35 år eller mer etter 20 år i Norge – dvs. langt eldre enn personer som er mest kriminelt aktive. Vi merker oss også at en viktig grunn til at kriminaliteten stiger så raskt fra det første til det andre botidsåret er at de aller færreste har bodd i Norge hele det første kalenderåret de var bosatt.

Som beskrevet i kapittel 2 er et viktig spørsmål hvorvidt den observerte sammenhengen mellom botid og kriminalitet drives av den sterke sammenhengen mellom *alder* og kriminalitet. Både i Norge og i andre land har man funnet at andelen som begår kriminalitet øker gjennom tenårene og begynnelsen av 20-årene, før andelen snur igjen og blir lavere og lavere med økende alder (Hirschi og Gottfredson, 1983; Statistisk sentralbyrå, 2017; Thorsen, Lid og Stene, 2009). Dette gir sammenhengen mellom alder og kriminalitet en konkav og høyreskjev form, ikke ulik sammenhengen mellom botid og kriminalitet vi ser i Figur 3.1. For å undersøke hvorvidt det er nærliggende å anta at sammenhengen mellom botid og kriminalitet utelukkende drives av sammenhengen mellom alder og kriminalitet, vil vi derfor se nærmere på sammenhengen mellom botid og kriminalitet for innvandrere som fikk opphold i Norge på ulike tidspunkt i livet. Gitt den sterke

⁹ Dette betyr at sammenhengen er ulinear med en «topp» mot lavere verdier av x-aksen og en «hale» mot høyere verdier.

sammenhengen mellom alder og kriminalitet vil vi forvente at *nivået* i andelen gjerningspersoner varierer etter alder ved innvandring, med en høyere andel gjerningspersoner blant de som innvandrer i slutten av tenårene og begynnelsen av 20-årene og lavere for de som innvandrer senere. Det viktigste er imidlertid om den konkave sammenhengen mellom botid og kriminalitet kan ses *uavhengig* av alderen ved innvandring. Dersom dette er tilfelle antyder dette at mønsteret i Figur 3.1 ikke drives (utelukkende) av aldersspesifikke mønstre i kriminalitet.

Figur 3.2 Antall gjerningspersoner per 1000 bosatt, botid 1-20 år, etter alder ved innvandring. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

Kilde: SSB og egne beregninger

Som vi ser av Figur 3.2 er sammenhengen mellom botid og kriminalitet konkav og høyreskjev for alle grupper uavhengig av alderen ved innvandring (merk at den vertikale akse går fra 0-45 per 1000 her og 0-25 per 1000 i Figur 3.1, og at nivået i de to figurene derfor ikke kan sammenlignes direkte). For alle grupper øker andelen gjerningspersoner betraktelig fra det første til det andre året i Norge – blant annet som følge at ikke alle har bodd hele innvandringsåret i Norge – men den videre utviklingen varierer noe. For de som kom før fylte 20 år øker andelen gjerningspersoner betydelig til omtrent fem års botid, før den synker fra omtrent syv års botid. Det samme mønsteret kan sees for de var mellom 20 og 24 år da de fikk opphold, men her er (som forventet) andelen gjerningspersoner på et betydelig lavere nivå. For de neste fire aldersgruppene (dvs. personer som fikk opphold da de var mellom 25 og 44 år gamle) er utviklingen relativt lik med en mer gradvis økning fra to til mellom syv og ni års botid, men nivået er noe lavere i den eldste aldersgruppen. Endelig ser vi at også blant innvandrere som fikk opphold etter fylte 45 øker andelen gjerningspersoner fra det første til det andre året i Norge før det synker igjen etter ca. fem års botid. Samlet sett ser vi altså at andelen gjerningspersoner øker de første fem årene etter innvilget opphold og synker igjen etter syv til ni års botid i alle grupper bortsett fra de som fikk opphold etter fylte 45 år (hvor økningen kun skjer fra det første til det andre året og går ned igjen etter ca. fem år). Som forventet er andelen gjerningspersoner ulikt for de ulike gruppene, med en høyere andel gjerningspersoner blant de som får opphold i slutten av tenårene og begynnelsen av 20-årene.

Betydningen av befolknings sammensetning

Et viktig spørsmål er hvorvidt sammenhengen mellom botid og kriminalitet drives av andre bakenforliggende faktorer som henger sammen med både botid og kriminalitet. For eksempel vil en høy andel unge menn blant de med kort botid trekke andelen gjerningspersoner opp for disse botidsverdiene, og dersom lengre botid betyr bedre integrering på arbeidsmarkedet (se kapittel 1.1) kan dette trekke

andelen gjerningspersoner *ned* for disse botidsverdiene. I det videre skal vi undersøke hvordan forskjeller i befolkningssammensetningen påvirker sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Som beskrevet i kapittel 2.4 (og Vedlegg A) tar vi hensyn til kjønn og alder, samt fire faktorer som kan tenkes å henge sammen med både botid og kriminalitet: personens bosted ved inngangen av året, høyeste fullførte utdanningsnivå per september et gitt år, hvorvidt vedkommende er under utdanning eller ikke i løpet av året, og hvorvidt inntekten fra lønnet arbeid er større enn 2 ganger grunnbeløpet (G) i folketrygden (et vanlig mål på arbeidsmarkedstilknytning).

Tabell 3.1 Regresjonsestimater fra trinnsvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0114**	0,0233**	0,0280**	0,0283**	0,0253**	0,0279**
Botid	2 0,0075**	0,0076**	0,0083**	0,0083**	0,0089**	0,0101**
	3 0,0099**	0,0100**	0,0115**	0,0115**	0,0122**	0,0138**
	4 0,0110**	0,0112**	0,0133**	0,0133**	0,0141**	0,0160**
	5 0,0117**	0,0122**	0,0149**	0,0148**	0,0156**	0,0177**
	6 0,0111**	0,0117**	0,0150**	0,0150**	0,0156**	0,0180**
	7 0,0114**	0,0122**	0,0160**	0,0160**	0,0166**	0,0190**
	8 0,0112**	0,0123**	0,0166**	0,0165**	0,0171**	0,0196**
	9 0,0112**	0,0129**	0,0175**	0,0175**	0,0180**	0,0205**
	10 0,0106**	0,0126**	0,0176**	0,0176**	0,0181**	0,0205**
	11 0,0099**	0,0120**	0,0175**	0,0174**	0,0180**	0,0203**
	12 0,0088**	0,0109**	0,0168**	0,0168**	0,0174**	0,0197**
	13 0,0076**	0,0098**	0,0160**	0,0160**	0,0167**	0,0191**
	14 0,0053**	0,0073**	0,0139**	0,0139**	0,0148**	0,0172**
	15 0,0045**	0,0065**	0,0135**	0,0135**	0,0145**	0,0169**
	16 0,0030**	0,0053**	0,0127**	0,0127**	0,0140**	0,0164**
	17 0,0026**	0,0051**	0,0129**	0,0129**	0,0143**	0,0168**
	18 0,0014	0,0042**	0,0124**	0,0124**	0,0137**	0,0162**
	19 0,0014	0,0042**	0,0128**	0,0128**	0,0140**	0,0165**
	20 0,0001	0,0027**	0,0118**	0,0118**	0,0130**	0,0155**
	21 -0,0009	0,0016	0,0111**	0,0111**	0,0125**	0,0151**
	22 -0,0053**	-0,0031	0,0069**	0,0069**	0,0083**	0,0107**
Kvinne		-0,0256**	-0,0267**	-0,0267**	-0,0265**	-0,0281**
Alder	20-24 år		0,0034**	0,0036**	0,0042**	0,0055**
	25-29 år		-0,0020*	-0,0018*	0,0001	0,0021*
	30-34 år		-0,0059**	-0,0058**	-0,0035**	-0,0014
	35-39 år		-0,0080**	-0,0079**	-0,0056**	-0,0035**
	40-44 år		-0,0095**	-0,0095**	-0,0073**	-0,0053**
	45-49 år		-0,0114**	-0,0114**	-0,0094**	-0,0075**
	50+ år		-0,0168**	-0,0168**	-0,0152**	-0,0148**
Bosted						
Oslo				-0,0004*	-0,0002	-0,0003
	Bergen			-0,0041**	-0,0032**	-0,0033**
	Trondheim			-0,0032**	-0,0020**	-0,0022**
Høyeste fullførte utdanning						
Mindre enn grunnskole					0,0026**	0,0013**
Grunnskole					0,0092**	0,0076**
Høyere					-0,0066**	-0,0060**
Under utdanning					-0,0053**	-0,0070**
Lønnsinntekt > 2G						-0,0090**

Kilde: SSB og egne beregninger

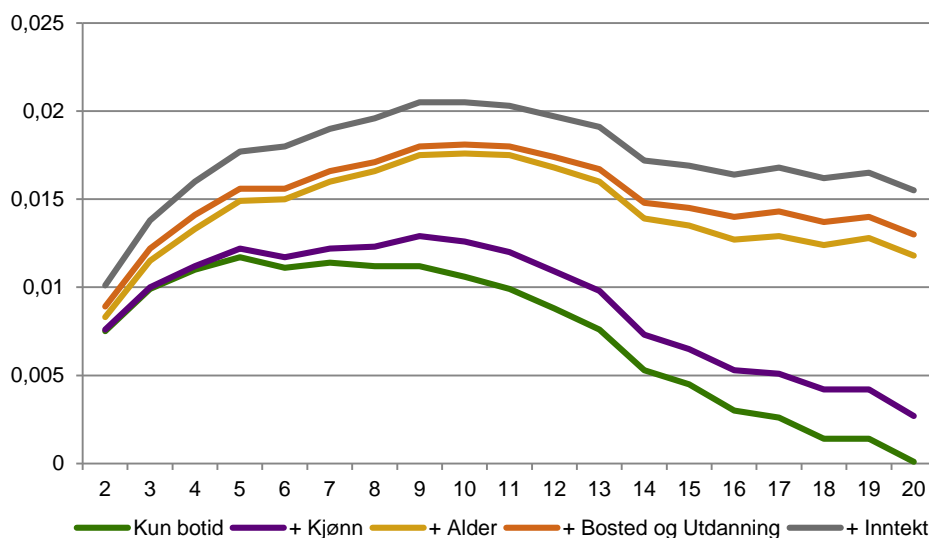
Tallene i tabellen viser forskjellen i andelen gjerningspersoner når indikatorvariablene endrer verdi fra 0 til 1,1 kontrollert for alle de andre variablene i modellen. Som beskrevet i kapittel 2.4 antar modellen verdier mellom 0 og 1, og estimatene kan derfor leses som forskjeller i «andelspoeng». Kolonnen helt til venstre («Kun botid») gjenspeiler kurven i Figur 3.1; andelen gjerningspersoner etter 5 år er for eksempel $0,0114+0,0117=0,0231$ eller 23,1 per 1000 (dette er det samme eksempelet vi så på i kapittel 2.4). De to stjernene ved siden av estimatet betyr at det er mindre enn 1 prosent sjanse for at forskjellen i andelen gjerningspersoner etter 5 års botid og 1 års botid (referansegruppen) skyldes tilfeldigheter. En stjerne betyr at sannsynligheten er mindre enn 5 prosent, mens ingen stjerner betyr at estimatet er mer upresist bestemt. Det faktum at det er relativt få personer i utvalget vårt med lang botid, bidrar til at botidsestimatene for

lange botider gjennomgående er mer upresist bestemt enn estimatene knyttet til kortere botider.

I de andre kolonnene ser vi hva som skjer når vi holder stadig fler egenskaper ved individene konstante. Det vi er særlig interessert i er hva som skjer med sammenhengen mellom botid og kriminalitet når vi tar hensyn til at personer med ulik botid også har ulik kjønns- og alderssammensetning, utdanningsnivå osv. Tolkningen av for eksempel estimatet for 5 års botid i kolonnen helt til høyre («+ Inntekt») er hva forskjellen i andelen gjerningspersoner etter 5 års botid vs. 1 års botid hadde vært dersom kjønns- og alderssammensetningen, andelen bosatte i de tre største byene, utdanningsnivået, andelen under utdanning og andelen som hadde en lønnsinntekt på over 2G var den samme etter både 1 år og 5 år. Som vi ser har denne økt fra 0,0117 til 0,0177, noe som tyder på at personer med 5 års botid har en befolkningssammensetning som bidrar til at andelen gjerningspersoner er lavere enn den hadde vært dersom de hadde hatt lik befolkningssammensetning som personer med 1 års botid.

For å gjøre sammenhengen mellom botid og kriminalitet mer tydelig viser vi estimatene for botid 2-20 fra de trinnvise modellene i Figur 3.3 under. Her har vi utelatt modellen der vi kontrollerer for bosted; som vi ser av Tabell 3.1 påvirker ikke bosted sammenhengen mellom botid og kriminalitet, og estimatene fra modellene med bosted er derfor identiske med estimatene fra modellen som kun kontrollerer for kjønn og alder.

Figur 3.3 Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Botid 2-20 år (refereansekategori=1 år). Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

Kilde: SSB og egne beregninger

Som vi ser av Figur 3.3 har sammenhengen mellom botid og kriminalitet samme form for alle modeller; andelen som begår minst ett lovbrudd øker først med botid før den går ned igjen. Andelen gjerningspersoner øker de første ni årene etter innvilget oppholdstillatelse også etter at vi kontrollerer for kjønn, alder, bosted, utdanningsnivå og inntektsnivå. Den påfølgende *nedgangen* påvirkes imidlertid en god del av befolkningssammensetningen blant personene med lang botid. Dette fører til at det å ta hensyn til befolkningssammensetningen gjør nedgangen i andelen gjerningspersoner med økt botid mindre betydelig, og det er særlig det å kontrollere for alder som er viktig. Forskjellen mellom kurven der vi kun kontrollerer for kjønn (lilla) og den der vi kontrollerer for kjønn og alder (gul) viser at en god del av – men ikke hele – nedgangen vi ser fra ca. ti års botid drives av alderssammensetningen. Videre ser vi at det å kontrollere for utdanning flater ut

utviklingen ytterligere for de siste fem årene av perioden, noe som igjen tyder på at økende utdanningsnivå blant personer med lengre botid er en del av forklaringen på den lavere andelen gjerningspersoner i denne gruppen. Det er imidlertid viktig å påpeke at den konkave sammenhengen mellom botid og kriminalitet består også etter at enkelte endringer i demografisk sammensetning og sosioøkonomisk status er tatt hensyn til.

Selv om andre demografiske og sosioøkonomiske faktorer ikke er hovedfokuset i denne analysen gir estimatene for kontrollvariablene også nyttig informasjon om hvilke personlige egenskaper som henger sammen med sannsynligheten for å begå kriminalitet. Merk at alle estimatene angir sammenhengen mellom en gitt variabel og kriminalitet *når alle andre variabler i modellen – inkludert botid – er kontrollert for*. For det første ser vi at estimatet for kvinne er negativt og statistisk signifikant, noe som betyr at kvinner i mindre grad begår (og blir siktet for) kriminalitet enn menn. Dette stemmer overens med det vi vet fra tidligere studier både fra Norge og andre land (se for eksempel Hirschi og Gottfredsson, 1983; Thorsen, Lid og Stene, 2009). For det andre gjenspeiler estimatene for de ulike alderskategoriene den typiske alders-kriminalitetskurven. I modellene er det personer som er 18-19 år som er i referanse- eller sammenligningsgruppen, og et positivt estimat knyttet til alder betyr med andre ord at andelen gjerningspersoner er høyere i en gitt aldersgruppe (eller ved et negativt estimat lavere) enn blant 18- og 19-åringene. Som forventet er andelen gjerningspersoner høyest blant personer mellom 20 og 24 år, før andelen deretter synker med økende alder. For det tredje er andelen gjerningspersoner *lavere* blant personer som bor i en av de tre største byene enn blant de som ikke gjør det, etter at kjønns-, alders- og botidssammensetningen er tatt hensyn til. For det fjerde ser vi at andelen gjerningspersoner er høyere blant personer med grunnskole eller lavere som høyeste fullførte utdanningsnivå enn blant de som har fullført videregående (og er i referanse-/sammenligningsgruppen), mens andelen er lavere blant de med høyere utdanning. Andelen gjerningspersoner er også lavere blant de som er under utdanning. Endelig ser vi at andelen gjerningspersoner er lavere blant de som har en lønnsinntekt på minst 2G enn de som ikke har det. Resultatene for utdanningsnivå og inntekt tilsvarer de vi kjenner fra tidligere studier (for eksempel Skardhamar, Thorsen og Henriksen, 2011), og jevnt over er sammenhengen mellom kontrollvariablene og kriminalitet slik man skulle forvente.

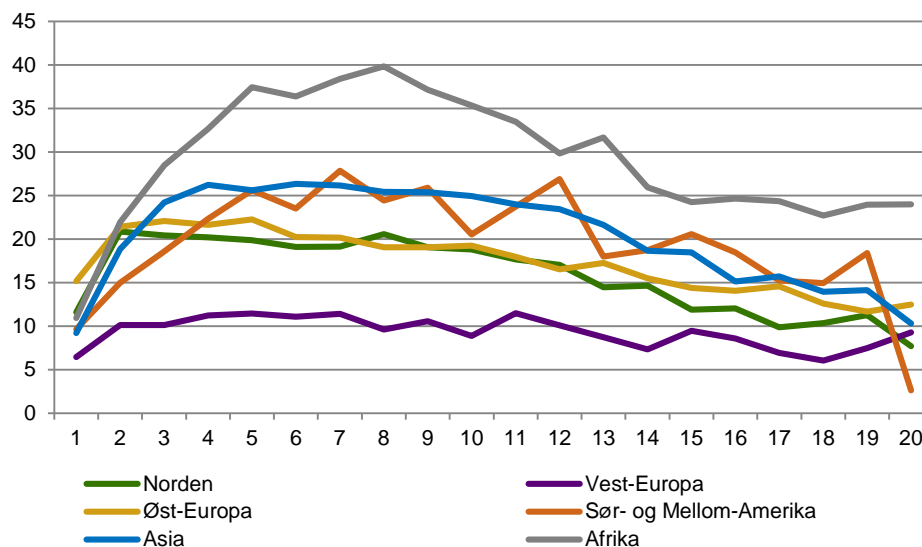
3.1. Innvandringsbakgrunn

I det følgende undersøker vi hvorvidt sammenhengen mellom botid og kriminalitet varierer avhengig av landbakgrunn og innvandringsgrunn. Som tidligere starter vi med å gi et deskriptivt bilde før vi ser nærmere på betydningen av befolknings-sammensetning. Vi begynner med analysene etter landbakgrunn før vi går over til analysene etter innvandringsgrunn.

Fødeland

Figur 3.4 bryter ned utvalget etter landbakgrunn, og som vi ser varierer sammenhengen mellom botid og kriminalitet for ulike grupper. Det mest iøynefallende med figuren er kanskje nivåforskjellene, hvor personer fra afrikanske land har en høyere andel gjerningspersoner enn alle de andre gruppene. Personer fra Asia og Sør- og Mellom-Amerika har de nest høyeste nivåene, mens personer fra vesteuropeiske land har de laveste. Dette er konsistent med hva en finner i blant annet Andersen, Holtmark og Mohn (2017) og Skardhamar, Thorsen og Henriksen (2011).

Figur 3.4 Antall gjerningspersoner per 1000 bosatt, etter botid (i år) og fødeland. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

Kilde: SSB og egne beregninger

Fokuserer vi mer på botidsmønstrene er det to sentrale forskjeller. For personer fra Norden, Vest-Europa og Øst-Europa stiger andelen gjerningspersoner betraktelig fra det første til det andre året i Norge, før andelen synker over tid. Nedgangen er spesielt tydelig for innvandrere fra Øst-Europa og Norden. For personer fra Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika er økningen mer gradvis, og den høyeste andelen gjerningspersoner finner vi etter fire år for personer fra Asia, 7 år for personer fra Sør- og Mellom-Amerika og 8 år for personer fra Afrika.

I det følgende ser vi nærmere på de ulike landgruppene og hvordan befolknings-sammensetningen påvirker den observerte sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Her inkluderer vi kun to modeller per landgruppe; en ujustert (som tilsvarende den venstre kolonnen i Tabell 3.1) og en justert modell som tar hensyn til forskjeller i kjønn, alder, bosted, utdanningsnivå, andelen under utdanning og inntektsnivå (og tilsvarende den høyre kolonnen i tabell 3.1).¹⁰ Estimatenes baseres som tidligere på en modell som går fra 0 til 1, og gjenspeiler derfor forskjeller oppgitt i «andelspoeng». Dette betyr at tallene i Tabell 3.2 og Figur 3.5 ikke kan leses direkte av Figur 3.4; for å få antall gjerningspersoner per 1000 (i Figur 3.4) må man regne ut summen av konstantleddet og et gitt botidsestimat (fra den ujusterte kolonnen i Tabell 3.2) og gange med 1000.

Tabell 3.2 inneholder justerte og ujusterte regresjonsestimater for sammenhengen mellom botid og kriminalitet for innvandrere fra Norden, Vest-Europa og Øst-Europa, dvs. de regionene som hadde en relativt stabil nedgang i andelen gjerningspersoner fra og med andre året i Norge. Tar vi først en titt på kontrollvariablene ser vi at kvinner, personer bosatt i byene, personer med høyere eller pågående utdanning, samt personer med lønnsinntekt over 2G, jevnt over har lavere sannsynlighet for å begå kriminalitet. Betydningen av alder varierer imidlertid for ulike grupper. Blant nordiske innvandrere øker sannsynligheten for å begå et lovbrudd med økende alder (etter at alle de andre egenskapene i modellen er tatt hensyn til), mens alder har lite å si for andelen gjerningspersoner blant vesteuropeiske innvandrere etter at andre alderstypiske egenskaper som utdanningsnivå og inntekt er tatt hensyn til. Blant innvandrere fra Øst-Europa består den typiske sammenhengen mellom alder og kriminalitet. Igjen finner vi en tendens til at estimatene knyttet til lange botider er mer upresist bestemt enn for

¹⁰ Estimatenes for de trinnvise regresjonsmodellene er gitt i Vedlegg B, tabellene B1 til B6.

kortere botid. Et interessant trekk ved tabellen i den forbindelse er at botids-estimatene knyttet til de justerte regresjonsmodellene er mer presist bestemt for lange botider enn i de ujusterte modellene. Dette tyder på at det er viktig å kontrollere for de ekstra variablene vi har tatt inn i de justerte modellene.

Tabell 3.2 Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Norden, Vest-Europa og Øst-Europa som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Justerte og ujusterte tall

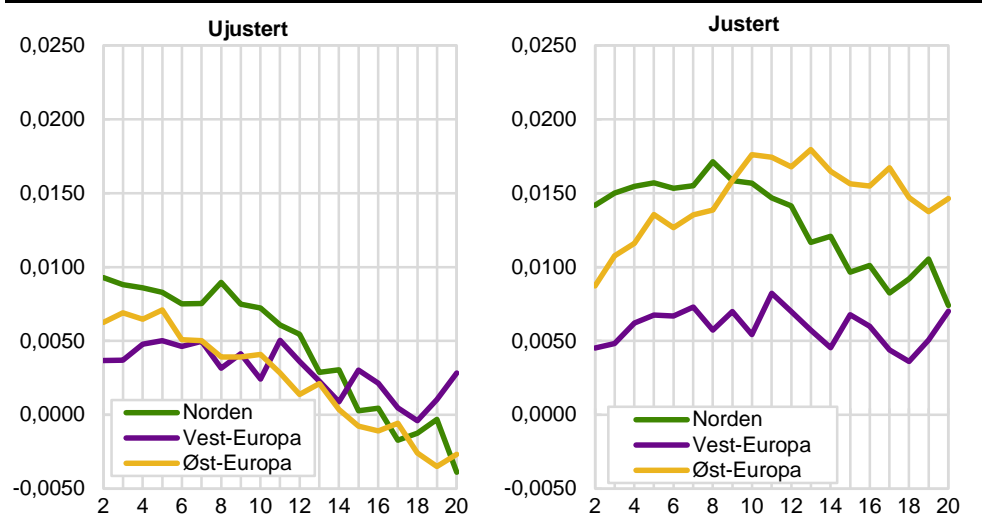
		Norden		Vest-Europa		Øst-Europa	
		Ujustert	Justert	Ujustert	Justert	Ujustert	Justert
Konstantledd		0,0116**	0,0150**	0,0065**	0,0094**	0,0152**	0,0312**
Botid	2	0,0093**	0,0142**	0,0037**	0,0045**	0,0063**	0,0087**
	3	0,0088**	0,0150**	0,0037**	0,0048**	0,0069**	0,0108**
	4	0,0086**	0,0155**	0,0048**	0,0062**	0,0065**	0,0116**
	5	0,0083**	0,0157**	0,0050**	0,0068**	0,0071**	0,0136**
	6	0,0075**	0,0153**	0,0046**	0,0067**	0,0051**	0,0127**
	7	0,0075**	0,0155**	0,0050**	0,0073**	0,0050**	0,0135**
	8	0,0090**	0,0171**	0,0032**	0,0057**	0,0039**	0,0139**
	9	0,0075**	0,0158**	0,0041**	0,0070**	0,0039**	0,0159**
	10	0,0072**	0,0157**	0,0024**	0,0054**	0,0041**	0,0176**
	11	0,0061**	0,0147**	0,0050**	0,0082**	0,0028**	0,0174**
	12	0,0055**	0,0141**	0,0036**	0,0070**	0,0014	0,0168**
	13	0,0029**	0,0117**	0,0023**	0,0057**	0,0021*	0,0179**
	14	0,0031*	0,0121**	0,0009	0,0045**	0,0004	0,0165**
	15	0,0003	0,0097**	0,0030*	0,0068**	-0,0008	0,0156**
	16	0,0004	0,0101**	0,0021	0,0060**	-0,0011	0,0155**
	17	-0,0017	0,0083**	0,0005	0,0044**	-0,0006	0,0167**
	18	-0,0013	0,0092**	-0,0004	0,0036*	-0,0026	0,0147**
	19	-0,0003	0,0106**	0,0010	0,0051*	-0,0035*	0,0137**
	20	-0,0039	0,0074**	0,0028	0,0070**	-0,0027	0,0146**
	21	-0,0079*	0,0041	0,0046	0,0090**	-0,0052**	0,0124**
	22	-0,0088	0,0038	-0,0065	-0,0019	-0,0087**	0,0091**
	Kvinne			-0,0220**		-0,0108**	
Alder	20-24 år		0,0066**		0,0039		0,0054**
	25-29 år		0,0061**		0,0042*		0,0001
	30-34 år		0,0062**		0,0025		-0,0043*
	35-39 år		0,0084**		0,0023		-0,0074**
	40-44 år		0,0103**		0,0020		-0,0090**
	45-49 år		0,0110**		0,0019		-0,0117**
	50+ år		0,0012		-0,0011		-0,0183
Bosted	Oslo		-0,0011**		-0,0019**		-0,0007
	Bergen		-0,0050**		-0,0031**		-0,0039**
	Trondheim		-0,0040**		-0,0044**		0,0018*
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole		0,0101**		0,0014**		0,0017**
	Grunnskole		0,0112**		0,0041**		0,0075**
	Høyere		-0,0064**		-0,0054**		-0,0020**
	Under utdanning		-0,0103**		-0,0027**		-0,0074**
Lønnsinntekt > 2G			-0,0098**		-0,0003		-0,0077**

Kilde: SSB og egne beregninger

For å gjøre utviklingen i botidsestimatene mer tydelig viser vi disse i Figur 3.5. De ujusterte tallene (venstre figur) gjenspeiler den kontinuerlige nedgangen i andelen gjerningspersoner fra og med det andre året i Norge (se Figur 3.4). De justerte tallene (høyre figur) viser sammenhengen mellom botid og kriminalitet etter at forskjeller i kjønn, alder, bosted, utdanningsnivå, gjeldende utdanningsstatus og lønnsnivå er tatt hensyn til. En viktig grunn til at kurvene hopper litt opp og ned – særlig for lengre botider – er at en del av botidsestimatene er upresist bestemt (se tabellen). Som vi ser endrer bildet seg en del fra den venstre til den høyre figuren, og da særlig for innvandrere fra land utenfor Norden. For innvandrere fra både Øst- og Vest-Europa endrer sammenhengen seg fra nedadgående til økende, og etter at kjennetegnene som er inkludert i modellen er tatt hensyn til er (den forventede) andelen gjerningspersoner blant innvandrere fra Øst-Europa 14,6 per 1000 høyere enn i det første året, sammenlignet med 2,7 per 1000 lavere i den ujusterte modellen. Dette betyr at hele nedgangen i kriminalitet ettersom botiden øker kan forklares av variablene i modellen. Blant innvandrere fra Øst-Europa er det forskjeller i kjønns- og alderssammensetningen som driver den observerte nedgangen, mens det blant innvandrere fra Vest-Europa i tillegg er forskjeller i utdanningsnivået til personer som har bodd kort og lang tid i Norge.

For innvandrere fra Norden er bildet litt annerledes enn fra de to andre europeiske regionene. Her forblir sammenhengen mellom botid og kriminalitet negativ fra og med 8 års botid, samtidig som nedgangen fra og med 8 år jevnes ut. I denne gruppen er det, på samme måte som blant vesteuropeiske innvandrere, endringer i utdanningsnivået som driver deler av (men ikke hele) nedgangen.

Figur 3.5 Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell over sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Botid 2-20 år (referansekategori=1 år). Ujusterte (venstre figur) og justerte (høyre figur) estimater. Innvandrere fra Norden, Vest-Europa og Øst-Europa som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell 3.3 inneholder resultatene fra tilsvarende estimeringer som i Tabell 3.2, men nå for innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika, Asia og Afrika, dvs. de regionene som hadde en mer konkav sammenheng mellom botid og andelen gjerningspersoner. Estimaten for kontrollvariablene har, med unntak av for alder, samme fortegn som i de foregående figurene. Blant innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika er det kun personer som er mellom 20 og 24 år som har signifikant større sannsynlighet for å begå et lovbrudd enn personer mellom 18 og 19 år; for de andre aldersgruppene er det ingen forskjell. Blant innvandrere fra Afrika er derimot den forventede andelen gjerningspersoner lik for alle aldersgrupper under 30 år, mens sannsynligheten deretter synker. Blant innvandrere fra Asia (inkl. Tyrkia) er sammenhengen mellom alder og kriminalitet lik den vi så for hele utvalget.

Tabell 3.3 Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika, Asia inkl. Tyrkia og Afrika som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Justerte og ujusterte tall

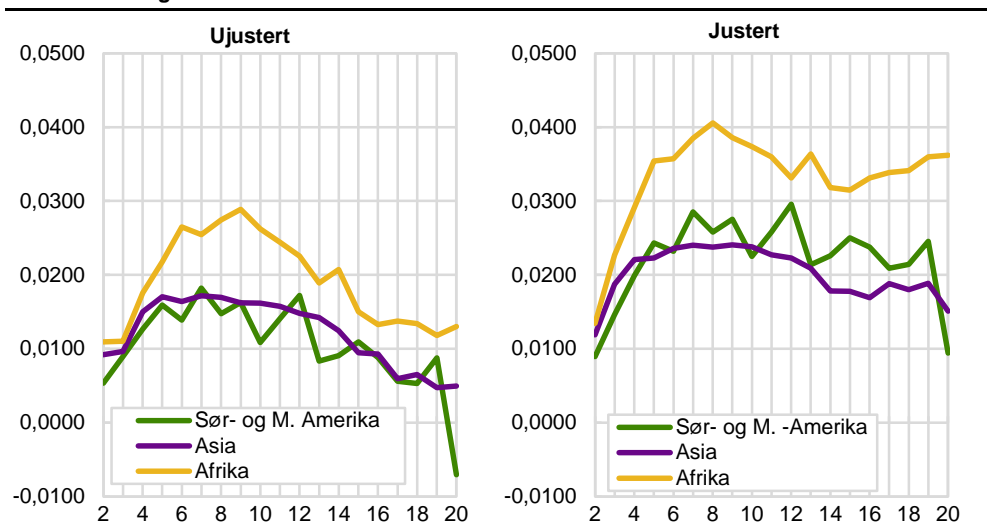
	Sør- og Mellom-Amerika		Asia inkl. Tyrkia		Afrika		
	Ujustert	Justert	Ujustert	Justert	Ujustert	Justert	
Konstantledd		0,0097**	0,0240**	0,0092**	0,0398**	0,0109**	0,0423**
Botid	2	0,0053**	0,0089**	0,0096**	0,0119**	0,0110**	0,0135**
	3	0,0089**	0,0146**	0,0150**	0,0187**	0,0175**	0,0227**
	4	0,0127**	0,0199**	0,0171**	0,0221**	0,0217**	0,0291**
	5	0,0159**	0,0243**	0,0164**	0,0223**	0,0265**	0,0354**
	6	0,0139**	0,0232**	0,0172**	0,0236**	0,0254**	0,0357**
	7	0,0182**	0,0285**	0,0170**	0,0240**	0,0275**	0,0385**
	8	0,0148**	0,0258**	0,0162**	0,0237**	0,0289**	0,0406**
	9	0,0162**	0,0275**	0,0162**	0,0241**	0,0262**	0,0386**
	10	0,0109**	0,0225**	0,0158**	0,0238**	0,0244**	0,0374**
	11	0,0141**	0,0258**	0,0148**	0,0227**	0,0225**	0,0360**
	12	0,0172**	0,0296**	0,0142**	0,0223**	0,0189**	0,0331**
	13	0,0083**	0,0214**	0,0124**	0,0209**	0,0207**	0,0364**
	14	0,0091**	0,0226**	0,0095**	0,0178**	0,0150**	0,0318**
	15	0,0109**	0,0250**	0,0093**	0,0178**	0,0133**	0,0315**
	16	0,0088*	0,0238**	0,0059**	0,0169**	0,0137**	0,0331**
	17	0,0056	0,0209**	0,0065**	0,0188**	0,0134**	0,0339**
	18	0,0053	0,0214**	0,0047**	0,0180**	0,0118**	0,0341**
	19	0,0088	0,0245**	0,0049**	0,0188**	0,0130**	0,0360**
	20	-0,0070	0,0094	0,0011	0,0151**	0,0131**	0,0362**
	21	0,0112	0,0280**	0,0006	0,0149**	0,0167**	0,0399**
	22	-0,0003	0,0148	-0,0033	0,0099**	0,0000	0,0218**
Kvinne			-0,0298**		-0,0393**		-0,0424**
Alder	20-24 år		0,0142**		0,0065**		-0,0017
	25-29 år		0,0096		0,0003		-0,0048
	30-34 år		0,0058		-0,0028		-0,0103**
	35-39 år		0,0035		-0,0048*		-0,0142**
	40-44 år		0,0017		-0,0067**		-0,0193**
	45-49 år		-0,0024		-0,0087**		-0,0250**
	50+ år		-0,0090		-0,0169**		-0,0355**
Bosted	Oslo		0,0018		-0,0034**		0,0047**
	Bergen		-0,0038*		-0,0024**		-0,0016
	Trondheim		-0,0058**		-0,0040**		0,0005
Høyeste fullførte utdanning							
	Mindre enn grunnskole		0,0012		-0,0027**		-0,0022*
	Grunnskole		0,0041**		0,0024**		0,0011
	Høyere		-0,0114**		-0,0096**		-0,0114**
Under utdanning			-0,0096**		-0,0101**		-0,0109**
Lønnsinntekt > 2G			-0,0071**		-0,0100**		-0,0115**

Kilde: SSB og egne beregninger

Figur 3.6 viser de ujusterte (venstre) og justerte (høyre) estimatene for botid 2-20 år fra Tabell 3.3. De ujusterte tallene (venstre figur) gjenspeiler den konkave sammenhengen mellom botid og kriminalitet vi så i Figur 3.4, mens de justerte tallene (høyre figur) viser sammenhengen mellom botid og kriminalitet etter at forskjeller i kjønn, alder, bosted, utdanningsnivå, gjeldende utdanningsstatus og lønnsnivå er tatt hensyn til.

For alle landgruppene er nedgangen i andelen gjerningspersoner fra og med ca. åtte års botid mindre påfallende i de justerte modellene, og for alle tre gruppene forklarer alderssammensetningen store deler av denne endringen. Blant innvandrere fra Asia er også kjønnsammensetningen viktig, og utflatingen vi ser fra og med ca. 14 års botid i den justerte figuren skyldes utelukkende at vi tar hensyn til at det er en høyere andel kvinner med lengre botid. Blant innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika kan en økende andel med høyere utdanning og lønnsinntekt over 2G ettersom botiden øker også forklare en del av nedgangen vi ser i den ujusterte figuren. Samtidig er det verdt å merke seg at *økningen* i andelen gjerningspersoner de første årene etter innvilget opphold vedvarer også etter at de sosioøkonomiske egenskapene er tatt hensyn til.

Figur 3.6 Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell over sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Botid 2-20 år (referansekategori=1 år). Ujusterte (venstre figur) og justerte (høyre figur) estimater. Innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika, Asia inkl. Tyrkia og Afrika som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

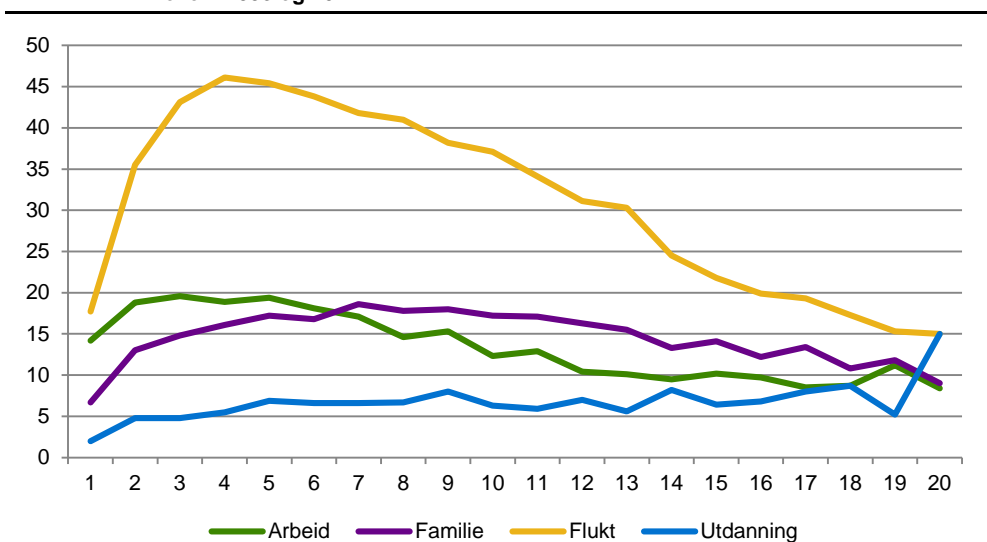

Kilde: SSB og egne beregninger

Innvandringsgrunn

Figur 3.7 viser sammenhengen mellom botid og kriminalitet for innvandrere som fikk opphold i Norge på ulikt grunnlag. Også her ser vi at hovedtrenden i Figur 3.1 skjuler svært ulike mønstre i ulike grupper. Andelen gjerningspersoner er høyest blant innvandrere med fluktbakgrunn, og her ser vi en veldig rask økning i andelen gjerningspersoner over de første tre årene. For denne gruppen er andelen gjerningspersoner høyest etter fire års botid, før det er en stadig lavere andel som begår kriminalitet ettersom botiden øker ytterligere. Det er imidlertid ikke før etter 18 års botid at andelen gjerningspersoner er nede på tilsvarende nivå som den var det første året i Norge.

Figur 3.7 Antall siktede gjerningspersoner per 1000 bosatt, etter botid (i år) og innvandringsgrunn. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

Kilde: SSB og egne beregninger

Andelen gjerningspersoner er lavere for alle de tre andre gruppene for alle verdier av botid. Utviklingen er også annerledes: for arbeideinnvandrere starter andelen gjerningspersoner relativt høyt allerede det første året, før det stiger noe mer og når en topp det tredje. For familieinnvandrere derimot starter andelen gjernings-

personer relativt lavt før den stiger jevnlig fram til 7 år og deretter synker. Blant utdanningsinnvandrere er andelen gjerningspersoner mer eller mindre uendret, men på et vedvarende lavt nivå, gjennom hele perioden.¹¹ Disse trendene gjør at gruppene nærmer seg hverandre noe ettersom botiden øker.

Estimatene for de justerte og ujusterte regresjonsmodellene ser vi i Tabell 3.4.¹² Estimatene for kontrollvariablene er mer eller mindre som vi har sett tidligere, med noen få unntak. For det første er andelen gjerningspersoner høyere blant flyktninger bosatt i Oslo og Trondheim enn i resten av landet (etter at kjønn, alder, botid, utdanningsnivå og inntektsnivå er tatt hensyn til). For det andre er det ingen systematiske forskjeller i andelen gjerningspersoner mellom utdanningsinnvandrere i ulike aldre etter at alle andre faktorer er tatt hensyn til. For det tredje er det ingen statistisk signifikante forskjeller mellom utdanningsinnvandrere som er eller ikke er under utdanning, eller har en lønnsinntekt over eller under 2G.

Tabell 3.4 Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet, etter innvandringsgrunn. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Justerte og ujusterte tall

		Arbeid		Familie		Flukt		Utdanning	
		Ujustert	Justert	Ujustert	Justert	Ujustert	Justert	Ujustert	Justert
Konstantledd		0,0142**	0,0147**	0,0067**	0,0308**	0,0177**	0,0427**	0,0020**	0,0076**
Botid	2	0,0045**	0,0066**	0,0063**	0,0083**	0,0178**	0,0207**	0,0028**	0,0030**
	3	0,0054**	0,0083**	0,0081**	0,0112**	0,0254**	0,0314**	0,0028**	0,0033**
	4	0,0047**	0,0084**	0,0094**	0,0133**	0,0284**	0,0374**	0,0035**	0,0042**
	5	0,0052**	0,0097**	0,0105**	0,0150**	0,0277**	0,0389**	0,0049**	0,0059**
	6	0,0039**	0,0089**	0,0101**	0,0151**	0,0260**	0,0389**	0,0046**	0,0058**
	7	0,0029**	0,0083**	0,0119**	0,0175**	0,0241**	0,0384**	0,0046**	0,0061**
	8	0,0003	0,0065**	0,0111**	0,0169**	0,0233**	0,0389**	0,0047**	0,0063**
	9	0,0011	0,0086**	0,0113**	0,0173**	0,0204**	0,0372**	0,0059**	0,0077**
	10	-0,0019	0,0068**	0,0105**	0,0169**	0,0193**	0,0369**	0,0043**	0,0060**
	11	-0,0013	0,0086**	0,0104**	0,0172**	0,0164**	0,0345**	0,0039**	0,0057**
	12	-0,0039**	0,0068**	0,0096**	0,0169**	0,0134**	0,0323**	0,0050**	0,0068**
	13	-0,0041**	0,0068**	0,0087**	0,0165**	0,0126**	0,0331**	0,0036**	0,0055**
	14	-0,0048**	0,0066**	0,0065**	0,0147**	0,0068**	0,0286**	0,0062**	0,0080**
	15	-0,0040*	0,0075**	0,0073**	0,0160**	0,0041**	0,0270**	0,0044**	0,0064**
	16	-0,0045*	0,0072**	0,0054**	0,0145**	0,0022	0,0281**	0,0048**	0,0069**
	17	-0,0057*	0,0062**	0,0067**	0,0160**	0,0016	0,0296**	0,0060**	0,0083**
	18	-0,0055	0,0069*	0,0041**	0,0139**	-0,0004	0,0294**	0,0066**	0,0091**
	19	-0,0030	0,0096**	0,0051**	0,0152**	-0,0024	0,0288**	0,0032	0,0059*
	20	-0,0059	0,0074	0,0023	0,0124**	-0,0027	0,0294**	0,0130**	0,0156**
	21	-0,0012	0,0126*	0,0049*	0,0154**	-0,0061*	0,0273**	0,0048	0,0075*
	22	-0,0142	-0,0001	0,0011	0,0114**	-0,0115**	0,0224**	0,0026	0,0054
Kvinne			-0,0162**		-0,0336**		-0,0432**		-0,0061**
Alder	20-24 år		0,0115**		0,0066**		0,0070**		0,0013
	25-29 år		0,0080**		0,0033*		-0,0013		0,0008
	30-34 år		0,0041		0,0003		-0,0083**		-0,0004
	35-39 år		0,0017		-0,0023		-0,0135**		0,0000
	40-44 år		0,0007		-0,0040*		-0,0188**		-0,0018
	45-49 år		-0,0013		-0,0063**		-0,0226**		-0,0027
	50+ år		-0,0050*		-0,0110**		-0,0354**		-0,0013
Bosted	Oslo		-0,0028**		0,0005*		0,0032**		-0,0011**
	Bergen		-0,0038**		-0,0015**		0,0003		-0,0013**
	Trondheim		-0,0034**		0,0004		0,0041**		-0,0018**
Høyeste fullf. utdanning									
	Mindre enn grunnskole		0,0034**		0,0035**		0,0010		-0,0018**
	Grunnskole		0,0044**		0,0024**		0,0031**		0,0001
	Høyere		-0,0053**		-0,0046**		-0,0060**		-0,0037**
Under utdanning			-0,0066**		-0,0032**		-0,0129**		0,0000
Lønnsinntekt > 2G			-0,0029**		-0,0052**		-0,0137**		0,0006

Kilde: SSB og egne beregninger

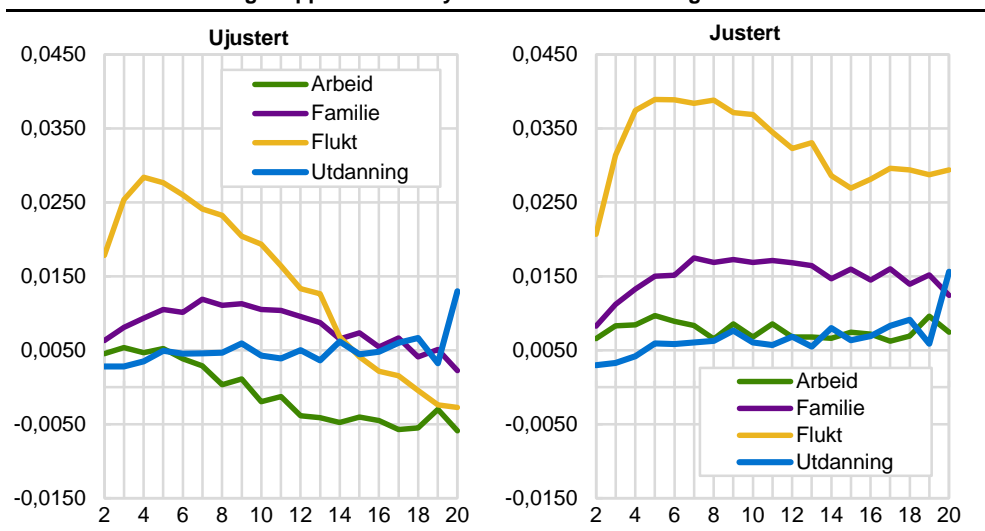
Botidsestimatene er vist i Figur 3.8 under, og de ujusterte tallene gjenspeiler bildet vi så i Figur 3.7. De justerte tallene viser at nedgangen i andelen gjerningspersoner blant både familieinnvandrere og arbeidsinnvandrere kan forklares av kontrollvariablene i modellen. Blant familieinnvandrere er det forskjeller i alder og

¹¹ Ett unntak er estimatet for 20 år. Dette estimatet baseres imidlertid på et svært lavt antall personer, noe som gjør at små variasjoner i *antallet* gjerningspersoner får store utslag.

¹² Estimatene for de trinnvise regresjonsmodellene er gitt i Vedlegg B, tabellene B7 til B10.

til en viss grad også utdanningsnivå og sysselsetting som forklarer nedgangen i den ujusterte modellen, mens det blant arbeidsinnvandrere er forskjeller i alder og utdanningsnivå. Økningen i andelen gjerningspersoner de første årene i Norge består for familieinnvandrere også i den justerte modellen. Det er interessant å merke seg at mens sysselsetting påvirker *nivået* i andelen gjerningspersoner for alle grupper i utvalget bortsett fra arbeidsinnvandrere. Dette kan mest sannsynlig knyttes til at sysselsettingsnivået i denne gruppen er høyt allerede etter kort botid i Norge, men det endrer seg mer over tid for andre grupper (Olsen, 2017).

Figur 3.8 Regresjonestimater fra lineær regresjonsmodell over sammenhengen mellom botid og kriminalitet, etter innvandringsgrunn. Botid 2-20 år (referansekategori=1 år). Ujusterte (venstre figur) og justerte (høyre figur) estimater. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

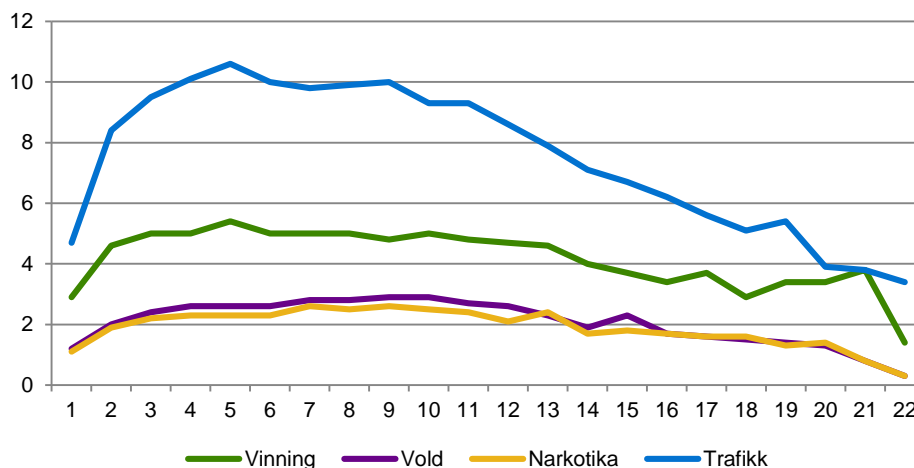

Kilde: SSB og egne beregninger

Blant flyktninger er det et litt annet mønster enn blant arbeids- og familieinnvandrere. I denne gruppen ser vi at nedgangen i andelen gjerningspersoner over botid er mindre markant i den justerte figuren, men at den konkave sammenhengen mellom botid og kriminalitet består også etter at de sosiodemografiske egenskapene som også endrer seg med botid er tatt hensyn til. I den justerte figuren ser vi at andelen gjerningspersoner øker fram til fem års botid, forblir deretter relativt uendret fram til åtte års botid, før den synker fram til 15 års botid. Fra 15 til 20 års botid er det ingen forskjell i andelen gjerningspersoner, og endringen fra den justerte til den ujusterte figuren for disse botidsverdiene skyldes, på samme måte som for innvandrere fra Afrika, at det er en større andel kvinner med lang botid. Nedgangen fra og med 8 års botid kan imidlertid knyttes til alderssammensetningen i utvalget, og utflatingen mellom 5 og 8 år til at flere flyktninger får en sterkere tilknytning til arbeidsmarkedet (se den trinnvise regresjonsanalysen for denne gruppen i Vedlegg B, Tabell B9).

3.2. Type kriminalitet

Til slutt undersøker vi variasjon i sammenhengen mellom botid og ulike typer kriminalitet. Som vi ser av Figur 3.9 øker andelen gjerningspersoner for alle typer lovbrudd i løpet av de første årene etter innvilget opphold, og trenden snur etter 5 år for trafikk- og vinningskriminalitet.

Figur 3.9 Antall gjerningspersoner per 1000 bosatt, etter botid (i år) og type kriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

Kilde: SSB og egne beregninger

For narkotika- og voldslovbrudd er den økende trenden mer langvarig, men har også mer beskjeden stigning fra år til år. Den høyeste andelen gjerningspersoner for voldskriminalitet er etter 9 års botid (2,9 per 1000) og for narkotikakriminalitet etter 7 og 9 år (begge med 2,6 gjerningspersoner per 1000).

Tabell 3.5 Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet, etter lovbruddsgruppe. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Justerte og ujusterte tall

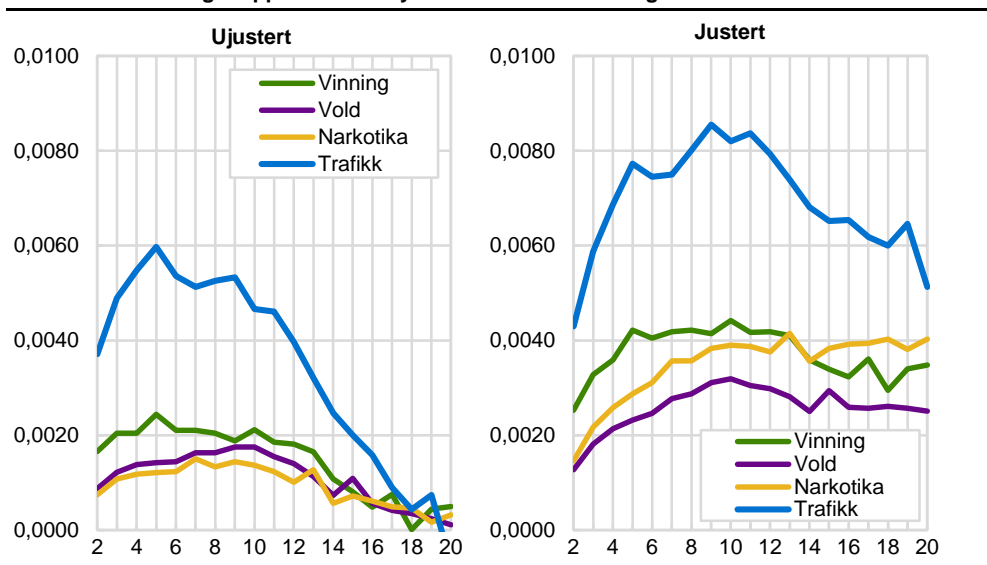
	Vinning		Vold		Narkotika		Trafikk	
	Ujustert	Justert	Ujustert	Justert	Ujustert	Justert	Ujustert	Justert
Konstantledd	0,0029**	0,0059**	0,0012**	0,0045**	0,0011**	0,0030**	0,0047**	0,0115**
Botid	2	0,0017**	0,0025**	0,0009**	0,0013**	0,0007**	0,0015**	0,0037**
	3	0,0020**	0,0033**	0,0012**	0,0018**	0,0011**	0,0022**	0,0049**
	4	0,0020**	0,0036**	0,0014**	0,0021**	0,0012**	0,0026**	0,0059**
	5	0,0024**	0,0042**	0,0014**	0,0023**	0,0012**	0,0029**	0,0077**
	6	0,0021**	0,0041**	0,0014**	0,0025**	0,0012**	0,0031**	0,0075**
	7	0,0021**	0,0042**	0,0016**	0,0028**	0,0015**	0,0036**	0,0075**
	8	0,0020**	0,0042**	0,0016**	0,0029**	0,0013**	0,0036**	0,0080**
	9	0,0019**	0,0041**	0,0018**	0,0031**	0,0014**	0,0038**	0,0086**
	10	0,0021**	0,0044**	0,0018**	0,0032**	0,0014**	0,0039**	0,0082**
	11	0,0019**	0,0042**	0,0016**	0,0031**	0,0012**	0,0039**	0,0084**
	12	0,0018**	0,0042**	0,0014**	0,0030**	0,0010**	0,0038**	0,0079**
	13	0,0017**	0,0041**	0,0011**	0,0028**	0,0013**	0,0042**	0,0074**
	14	0,0011**	0,0036**	0,0007**	0,0025**	0,0006**	0,0036**	0,0068**
	15	0,0008**	0,0034**	0,0011**	0,0029**	0,0007**	0,0038**	0,0065**
	16	0,0005	0,0032**	0,0006**	0,0026**	0,0006**	0,0039**	0,0065**
	17	0,0007*	0,0036**	0,0004	0,0026**	0,0005*	0,0039**	0,0062**
	18	0,0000	0,0030**	0,0003	0,0026**	0,0005	0,0040**	0,0060**
	19	0,0004	0,0034**	0,0002	0,0026**	0,0002	0,0038**	0,0065**
	20	0,0005	0,0035**	0,0001	0,0025**	0,0003	0,0040**	-0,0007
	21	0,0009	0,0040**	-0,0004	0,0021**	-0,0003	0,0035**	-0,0009
	22	-0,0016*	0,0015	-0,0009	0,0016**	-0,0008	0,0030**	-0,0013
Kvinne		-0,0038**		-0,0038**		-0,0040**		-0,0141**
Alder	20-24 år		0,0011*		-0,0001		0,0014**	0,0034**
	25-29 år		0,0002		-0,0007*		0,0005	0,0022**
	30-34 år		-0,0004		-0,0010**		-0,0005	0,0007
	35-39 år		-0,0005		-0,0013**		-0,0012**	-0,0002
	40-44 år		-0,0007		-0,0017**		-0,0016**	-0,0009
	45-49 år		-0,0011*		-0,0021**		-0,0022**	-0,0017**
	50+ år		-0,0023**		-0,0035**		-0,0033**	-0,0048**
Bosted	Oslo		0,0017**		-0,0001*		0,0009**	-0,0029**
	Bergen		-0,0002		-0,0003*		0,0000	-0,0031**
	Trondheim		0,0002		-0,0006**		-0,0001	-0,0016**
Høyeste fullførte utd.	Mindre enn grunnskole		-0,0001		0,0001		0,0011**	0,0006**
	Grunnskole		0,0013**		0,0017**		0,0014**	0,0028**
	Høyere		-0,0016**		-0,0007**		-0,0005**	-0,0024**
Under utdanning			-0,0021**		-0,0007**		-0,0017**	-0,0027**
Lønnsinntekt > 2G			-0,0042**		-0,0018**		-0,0021**	-0,0011**

Kilde: SSB og egne beregninger

Resultatene fra regresjonsanalysene er inkludert i Tabell 3.5.¹³ Også her er det noen variasjoner for sammenhengen mellom kontrollvariablene og kriminalitet. Andelen gjerningspersoner for annen vinningskriminalitet og narkotikakriminalitet er høyere i Oslo enn i resten av landet, mens andelen gjerningspersoner for volds- og trafikklovbrudd er lavere. Andelen gjerningspersoner for volds- og trafikklovbrudd er lavere også i Bergen og i Trondheim (kontrollert for de andre variablene i modellen). Videre er sammenhengen mellom alder og kriminalitet noe forskjellig avhengig av type kriminalitet, og det er særlig tydelig at andelen gjerningspersoner for voldskriminalitet er høyere blant personer i de yngste aldersgruppene.

Estimatene for botid 2-20 år vises i Figur 3.10, og som vi har sett i de foregående figurene forklares en betydelig del av nedgangen av de andre egenskapene som endrer seg med botid. For både vinnings-, volds- og narkotikalovbrudd øker fremdeles andelen gjerningspersoner de første 5-10 årene i Norge i de justerte modellene, før nivået stabiliserer seg for narkotikakriminalitet og har en mer begrenset nedgang for vinnings- og voldskriminalitet. Økt alder er viktigste forklaringsfaktor for nedgangen i andelen gjerningspersoner for alle tre lovbruddsgrupper, men kun fra og med 14 års botid for voldskriminalitet. For narkotikakriminalitet er forskjeller i utdanningsnivå og inntekt også av betydning, og for vinningskriminalitet forklarer økende inntektsnivå (men ikke utdanningsnivå) med økende botid noe av nedgangen (se Vedleggstabell B11-B14).

Figur 3.10 Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell over sammenhengen mellom botid og kriminalitet, etter lovbruddsgruppe. Botid 2-20 år (referansekategori=1 år). Ujusterte (venstre figur) og justerte (høyre figur) estimater. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

Kilde: SSB og egne beregninger

For trafikklovbrudd er bildet noe annerledes. Her blir den opprinnelige nedgangen etter det femte året jevnet ut, og økningen i andelen gjerningspersoner fortsetter fram til ni års botid. Deretter ser vi en mer gradvis nedgang enn i den ujusterte modellen. Variablene i modellen kan med andre ord forklare deler av nedgangen i kriminalitet med lengre botid, men ikke i like stor grad som for de andre kriminalitetstypene. Det er videre interessant å merke seg at hele nedgangen skyldes endringer i alderssammensetningen over botid, mens hverken utdanningsnivå eller inntekt er av substansiell betydning (se Tabell B14 i Vedlegg B). Dette kan tyde på at det er andre faktorer som driver sammenhengen mellom botid og trafikkriminalitet enn det som driver sammenhengen mellom botid og andre typer lovbrudd.

¹³ Tabellene B11 til B14 i Vedlegg B gir estimeringsresultatene for de trinnvise regresjonsmodellene.

4. Oppsummering og diskusjon

Vi har undersøkt sammenhengen mellom botid og kriminalitet blant alle innvandrere som fikk innvilget oppholdstillatelse f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Samlet sett finner vi at 11,6 per 1000 innvandrere begår minst ett lovbrudd året de får opphold i Norge, og andelen gjerningspersoner stiger relativt raskt de neste årene – til en topp på 23,6 per 1000 etter 5 år. Deretter synker andelen som begår lovbrudd for hvert år, før den ender på 11,4 per 1000 etter 20 år. Dette gjør sammenhengen mellom botid og kriminalitet konkav (omvendt u-formet) og svakt høyreskjev.

Et viktig spørsmål er hvorvidt sammenhengen mellom botid og kriminalitet drives av forskjeller mellom personer som har bodd kort og lang tid i Norge. Integreringen i det norske arbeidsmarkedet og samfunnet forøvrig blir for eksempel bedre med økt botid, og dette kan bidra til å forklare at andelen som begår kriminalitet går ned. Alder er også en viktig faktor. På samme måte som i andre land er det vanligst å begå lovbrudd i slutten av tenårene og tidlig 20-årene (jf., Hirschi og Gottfredsson, 1983; Thorsen, Lid og Stene, 2009), og gitt at både alderen og botiden til en person øker med 1 per år som går er det viktig å undersøke hvor mye av den observerte sammenhengen mellom botid og kriminalitet som rett og slett drives av alder. Vi undersøker disse spørsmålene i en trinnvis lineær regresjonsanalyse, hvor vi tar hensyn til gradvis flere egenskaper ved individet som kan henge sammen med både botid og kriminalitet (totalt tar vi hensyn til forskjeller i kjønn, alder, bosted, utdanningsnivå, utdanningsstatus og inntektsnivå). Disse analysene viser at mye av, men ikke hele, nedgangen skyldes sammenhengen mellom botid og alder. Disse resultatene understøttes av deskriptive analyser som viser at den konkave sammenhengen mellom botid og kriminalitet gjelder uavhengig av hvor gamle innvandrerne var da de kom til Norge (se Figur 3.2). Videre skyldes en del av nedgangen at personer med lengre botid har høyere inntekt, høyere utdanningsnivå og i større grad er i utdanning enn de med kort botid.

Selv om mye av nedgangen i andelen gjerningspersoner med økende botid kan forklares av sosioøkonomiske egenskaper ved individene er det viktig å understreke at *økningen* i andelen gjerningspersoner de første årene i Norge i svært liten grad påvirkes av slike faktorer. Dette kan tyde på at det ikke bare er integreringsprosessen som tar tid, men at det samme kan gjelde prosessene som fører personer inn i kriminalitet. Et viktig spørsmål som bør undersøkes i senere analyser er hvordan integrering i for eksempel arbeidsliv og utdanningssystem henger sammen med sosialisering inn i kriminelle miljøer og løpebaner. Dette er særlig interessant for personer som utvikler en kriminell «livsstil» og blir gjengangere i strafferettssystemet. Dersom det er slik at det er mangel på integrering i konvensjonelle samfunnsinstitusjoner de første årene i Norge som driver marginaliserte personer inn i kriminalitet, kan dette danne utgangspunkt for utvikling av preventive tiltak som kan hindre at andelen gjerningspersoner øker med økt botid. Dette vil på sikt kunne bidra til å redusere innvandreres overrepresentasjon i den norske kriminalstatistikken (Andersen, Holtmark og Mohn, 2017; Skardhamar, Thorsen og Henriksen, 2011).

4.1. Innvandringsbakgrunn har betydning

Analysene har også vist at sammenhengen mellom botid og kriminalitet varierer for innvandrere med ulike landbakgrunn og innvandringsgrunn. I analysene etter landbakgrunn ser vi to ulike mønstre for sammenhengen mellom botid og kriminalitet. For personer fra Norden, Vest-Europa og Øst-Europa stiger andelen gjerningspersoner kun fra det første til det andre året i Norge, før andelen gjerningspersoner synker relativt stabilt over tid. For personer fra Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika er på den annen side utviklingen mer gradvis, og den

høyeste andelen gjerningspersoner finner vi etter fire år for personer fra Asia, sju år for personer fra Sør- og Mellom-Amerika og åtte år for personer fra Afrika. Disse mønstrene antyder at prosessene som fører innvandrere inn i (eller bort fra) kriminalitet er forskjellige avhengig av geografisk og kulturell avstand til Norge. Dette kan for eksempel skyldes at innvandrere fra land som er nærmere Norge har nettverk og annen «kriminell kapital» som lettere kan anvendes i en norsk kontekst, eller at innvandrere fra land i Europa møter færre integreringsrelaterede utfordringer. Det er videre interessant å merke seg at for innvandrere fra Vest- og Øst-Europa forklarer sammensetningen av utvalget hele *nedgangen* i kriminalitet med økt botid, og at etter kontroll for alder, utdanningsnivå og utdanningsstatus er det ingen forskjeller i andelen gjerningspersoner med mellom 2 og 20 års botid for innvandrere fra Vest-Europa. Blant landgruppene utenfor Europa er også kjønns- og alderssammensetningen viktig, og det samme er utdanning og inntektsnivå. I disse landgruppene består imidlertid nedgangen i andelen gjerningspersoner med økt botid etter kontroll for slike kjennetegn. Det er med andre ord forskjeller etter landbakgrunn både i hvor *mye* av den observerte sammenhengen mellom botid og kriminalitet kontrollvariablene kan forklare samt *hvilke* variabler som er viktige. Dette tyder på at mekanismene som fører til kriminalitet blant innvandrere er komplekse og varierte, og at for å forstå årsakene til kriminalitet blant innvandrere er det viktig ikke å samle alle innvandrere i en gruppe. Fremtidige analyser kan med andre ord med fordel være nyanserte.

Sammenhengen mellom botid og kriminalitet varierer også med innvandringsgrunn. For arbeidsinnvandrere er andelen gjerningspersoner relativt høy allerede det første året, før den når en topp etter tre år og deretter synker. Dette bildet har likheter med det vi så for øst- og vest-europeiske innvandrere i analysen etter landbakgrunn, noe som igjen kan underbygge ideen om at personer med mer umiddelbar tilgang til norsk arbeidsliv har andre veier inn i (eller bort fra) kriminalitet enn personer som ikke har det. De justerte tallene viser videre at nedgangen i andelen gjerningspersoner blant arbeidsinnvandrere fra og med 5 års botid kun skyldes forskjeller i alder og utdanningsnivå. Det er også interessant å merke seg at mens sysselsetting påvirker *nivået* i andelen gjerningspersoner for alle andre grupper i utvalget gjelder ikke dette for arbeidsinnvandrere. Dette kan mest sannsynlig knyttes til at sysselsettningsnivået i denne gruppen er høyt allerede etter kort botid i Norge mens det endrer seg mer over tid for andre grupper (Olsen, 2017). Blant familieinnvandrere finner vi at andelen gjerningspersoner øker mer jevnt fram til 7 år før andelen synker med økende botid. Også i denne gruppen kan hele nedgangen forklares av at befolkningssammensetningen endrer seg over tid, og her er det forskjeller i alder og til en viss grad også utdanningsnivå og sysselsetting som er viktige. Økningen i andelen gjerningspersoner fram til 7 års botid forblir imidlertid uendret også etter at vi tar hensyn til sammensetningseffekter.

Et tredje mønster ser vi blant flyktninger. I denne gruppen er det en rask økning i andelen gjerningspersoner over de første tre årene. Andelen gjerningspersoner er høyest etter fire års botid, før det er en stadig lavere andel som begår kriminalitet ettersom botiden øker ytterligere. I denne gruppen består den konkave sammenhengen mellom botid og kriminalitet også etter at de inkluderte sosiodemografiske egenskaper er tatt hensyn til, men formen endrer seg noe og andelen gjerningspersoner øker nå fram til 5 års botid, forblir relativt uendret til 8 års botid, før den synker fram til 15 års botid. Disse endringene fra den ujusterte til den justerte modellen skyldes ulike sammensetningseffekter: utflatingen mellom 5 og 8 år skyldes at en større andel flyktninger får en lønnsinntekt over 2G, reduksjonen i nedgangen fra 8 til 15 år skyldes alderssammensetningen, og utflatingen fra 15 til 20 års botid skyldes (på samme måte som for innvandrere fra Afrika) at det er en større andel kvinner med lang botid. I denne gruppen er det altså flere ulike faktorer som påvirker sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Det er videre

verdt å merke seg at *nivået* i andelen gjerningspersoner er høyest i denne gruppen, og at flyktninger er blant de innvandrergroppene som er mest overrepresenterte i kriminalstatistikken (Andersen, Holtmark og Mohn, 2017). Å forstå hvilke prosesser som fører til at andelen gjerningspersoner øker så betraktelig de første årene etter innvilget opphold er derfor interessant av både integreringsrelaterte og kriminalpreventive hensyn. I tillegg til prosesser knyttet til marginalisering og utfordringer på arbeidsmarkedet, er et relevant spørsmål hvorvidt introduksjonsprogrammet eller andre tilbud til nylig ankomne flyktninger bidrar til at tallene (relativt sett) er lave kort tid etter ankomst. Per dags dato er det ikke gjennomført noen analyser av effekten av introduksjonsprogrammet på kriminalitet, men slike analyser vil kunne bedre kunnskapen om hva det er som bidrar til og kan forebygge de relativt høye kriminalitetsratene i denne gruppen.

Avslutningsvis kan det være verdt å understreke at det ikke bare er sammenhengen mellom botid og kriminalitet som varierer mellom ulike grupper av innvandrere, men også hvilke sosiodemografiske faktorer som påvirker sammenhengen. For alle grupper forklarer samvariasjonen mellom økende botid og økende alder noe av nedgangen i kriminalitet over tid. For innvandrere fra Vest-Europa, Norden, og Sør- og Mellom-Amerika, samt for arbeidsinnvandrere, er i tillegg endringer i utdanningsnivå og andelen under utdanning viktig. For innvandrere fra Øst-Europa, Asia og Afrika er kjønns sammensetningen viktig, og da særlig for de med over 15 års botid. Andelen som har en lønnsinntekt over 2G forklarer en del av nedgangen i sammenhengen mellom kriminalitet og botid blant innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika, samt blant flyktninger. Disse forskjellene understreker at mekanismene som ligger bak kriminalitet blant innvandrere er komplekse og varierer etter innvandringsbakgrunn.

4.2. Variasjon mellom ulike typer kriminalitet

Vi finner også at sammenhengen mellom botid og kriminalitet varierer noe etter type lovbrudd. Andelen gjerningspersoner øker for alle typer lovbrudd i løpet av de første årene etter innvilget opphold, før trenden snur etter 5 år for trafikk- og vinningskriminalitet og 9 år for narkotika- og voldskriminalitet. Som tidligere forklares en betydelig del av nedgangen av at alderssammensetningen endrer seg med botid. For både volds- og narkotikakriminalitet har alder svært mye å si, og utdanning og inntekt har også en viss betydning for narkotikakriminalitet. For narkotikakriminalitet kan hele nedgangen i andelen gjerningspersoner fra og med 9 års botid forklares av forskjeller i kjønn, alder, utdanning og inntekt. Alder har mindre å si for sammenhengen mellom vinningskriminalitet og botid, og påvirker sammenhengen kun fra og med 14 års botid for voldskriminalitet, mens økende inntektsnivå er viktig. For trafikklovbrudd er det kun forskjeller i kjønn og alder som påvirker sammenhengen mellom botid og kriminalitet, noe som kan tyde på at det er andre faktorer som driver sammenhengen mellom botid og trafikkriminalitet enn det som driver sammenhengen mellom botid og andre typer lovbrudd.

4.3. Avsluttende bemerkninger

Denne analysen har sett på sammenhengen mellom botid og kriminalitet blant innvandrere som kom til Norge i voksen alder. Samlet sett finner vi en konkav sammenheng mellom botid og kriminalitet, hvor andelen gjerningspersoner øker de første 5-10 årene etter innvilget oppholdstillatelse. Selv om variablene vi har inkludert i modellene gir oss noe innsikt i hvorfor andelen gjerningspersoner går *ned* etter et visst antall år, gjenstår det også en god del uforklart variasjon for de fleste grupper. Videre gir analysen svært begrenset innsikt i prosessene som ligger bak *økningen* i kriminalitet vi ser de første årene i Norge. Det gjenstår med andre ord mange ubesvarte spørsmål om hvorfor sammenhengen mellom botid og kriminalitet er som den er. Analysen taler imidlertid for å gjennomføre analyser av forskjeller i kriminalitet *innad* i gruppen av innvandrere i Norge, og ikke kun

fokusere på forskjeller mellom innvandrere og den øvrige befolkningen. Botid er for eksempel en egenskap som er unik ved innvandrere og faller ut av analyser hvor den norskfødte delen av befolkningen er inkludert.

Avslutningsvis bør det nevnes at det er en rekke utfordringer og begrensninger ved analysene i denne rapporten. For eksempel gjenstår det en rekke utfordringer knyttet til såkalt endogenitet, eller samvariasjon mellom de ulike variablene i modellen, som gjør det er vanskelig å si noe om den kausale eller direkte effekten av ulike sosioøkonomiske faktorer på kriminalitet. Videre baserer vi analysene på data om registrert kriminalitet blant bosatte personer. Dette betyr at vi kun har informasjon om innvandreres kriminalitet fra og med den datoen de får innvilget opphold i Norge, mens det ideelle hadde vært å ha kunnskap om alle lovbrudd de har begått helt siden de ankom landet. En tidligere undersøkelse av siktelsler mot ikke-bosatte personer anslo at både asylsøkere og personer uten lovlig opphold mest sannsynlig er overrepresenterte sammenlignet med øvrig befolkning, men resultatene gir ikke grunn til å tro at overrepresentasjonen er noe *større før* innvilget opphold enn etter (se Mohn, Ellingsen, Solheim og Torgersen, 2014). Vi vet videre ingenting om lovbrudd begått i andre land. I tillegg er det en rekke problemer knyttet til å bruke kriminalstatistikken som mål på den virkelige kriminaliteten (Thorsen, Lid og Stene, 2009). Dersom sannsynligheten for å bli oppdaget, anmeldt, etterforsket og siktet for lovbrudd varierer systematisk med botid kan dette medfører usikkerhet ved konklusjonene. Det finnes imidlertid ikke foreliggende studier som tilsier at dette er tilfelle, og gitt at vi kun undersøker bosatte personer er det liten grunn til å tro at dette er et problem som påvirker resultatene i betydelig grad.

Det bør også understrekes at vi i denne undersøkelsen kun har inkludert innvandrere som var 18 år eller eldre da de fikk oppholdstillatelse i Norge. Dette er ikke et problem eller en begrensning i seg selv, men det betyr at konklusjonene ikke nødvendigvis gjelder for innvandrere som kom til Norge da de var yngre. For denne gruppen kan det være vel så relevant å undersøke sammenhengen mellom *alder ved innvandring* og kriminalitet (se for eksempel Andersen og Skardhamar, 2012), men det er verdt å merke seg at kombinasjonen mellom den kriminelle lavalderen og kollineariteten mellom alder, alder ved innvandring og botid blir metodisk mer utfordrende å håndtere for denne gruppen. Endelig er det viktig å merke seg at vi i denne rapporten ikke har tatt hensyn til hvorvidt gjerningspersonene begår sitt første lovbrudd et gitt år eller om de har begått kriminalitet tidligere. De fleste lovbrøtere begår kun ett lovbrudd, samtidig som et relativt begrenset antall personer (gjengangere) er ansvarlige for mesteparten av den begåtte kriminaliteten (jf., Andersen, Holtmark og Mohn, 2017; Skardhamar, 2007; Skardhamar, Thorsen og Henriksen, 2011). Betydningen av gjengangere og engangslovbrøtere for bildet vi observerer kan med fordel undersøkes nærmere i senere studier.

Referanser

- Agnew, R. (1992). 'Foundation for a General Strain Theory of Crime and Delinquency', *Criminology*, 30(1), pp. 47-87.
- Agnew, R. (2001). 'Building on the Foundations of General Strain Theory: Specifying the Types of Strain Most Likely to Lead to Crime and Delinquency', *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 38(4), pp. 319-361.
- Andersen, S. N., Holtsmark, B., og Mohn, S. B. (2017). Kriminalitet blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. En analyse av registerdata for perioden 1992-2015. Rapporter (2017/36). Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Andersen, S. N. og Skardhamar, T. (2012). Age at immigration and crime. Findings for male immigrants in Norway. *Discussion Paper 728*. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Blom, S. (2014). Sysselsetting og økonomiske overføringer blant sju ankomstkohorter av innvandrere observert i perioden 1993–2010. Rapporter 2014/38. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Bratsberg, B., O. Raaum og K. Røed (2016). Flyktninger på det norske arbeidsmarkedet, *Søkelys på arbeidslivet* **33** (3). 185-207.
- Christie, N. (1982). *Hvor tett et samfunn?* (2. rev. utg. ed.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Cohen, L. og Felson, M. (1979). 'Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach', *American Sociological Review*, 44 (4), pp. 588–608.
- Dzamarija, M. T. (2017). Innvandrere og deres norskfødte barn - gruppens sammensetning. *Innvandrere i Norge, 2017*. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Farrington, D. P. (2003). 'Developmental and life-course criminology: Key theoretical and empirical issues - The 2002 Sutherland Award Address', *Criminology*, 41(2), 221-225. doi:10.1111/j.1745-9125.2003.tb00987.x
- Galloway, T. A., og Skardhamar, T. (2010). Does parental income matter for onset of offending? *European Journal of Criminology*, 7(6), 424-441.
- Hamre, K. (2017). Diskriminering. I S. Vrålstad og K. S. Wiggen (red.). *Levekår blant innvandrere i Norge 2016* (s. 160-170). Rapporter 2017/13. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Hirschi, T., og Gottfredson, M. (1983). 'Age and the Explanation of Crime', *American Journal of Sociology*, 89(3), 552-584. doi:10.1086/227905.
- Høydahl, E. (2008). Vestlig og ikke-vestlig. Ord som ble for store og gikk ut på dato. *Samfunnsspeilet*, 2008/4. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Kleven, Ø. (2017). Valg og politisk deltakelse. Lavere deltakelse blant innvandrere. I *Innvandrere i Norge, 2017*. Hentet fra <https://www.ssb.no/valg/artikler-og-publikasjoner/lavere-deltakelse-blant-innvandrerne>.
- Kornstad, T., Skjerpen, T., og Telle, K. (2016). Selvforsørging etter botid blant ikke-nordiske innvandrere. *Økonomiske Analyser*, 4/2016.
- Kyvsgaard, B. (1989). *- og fængslet ta'r de sidste: om kriminalitet, straf og levevilkår*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Merton, R. K. (1968). *Social Theory and Social Structure*. New York: The Free Press.

- Mohn, S. B., Ellingsen, D., Solheim, Ø. B., og Torgersen, K. (2014). *Asylsøkere, ulovlig opphold og kriminalitet: et marginalt problem?* Kristiansand: Oxford Research.
- Nilsson, A., og Estrada, F. (2009). '*Criminality and life-chances. A longitudinal study of crime, childhood circumstances and living conditions up to age 48*', Stockholm: Stockholms Universitet.
- Olsen, B. (2017). Innvandrere i og utenfor arbeidsmarkedet. *Innvandrere i Norge, 2017*. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Pettersen, S. V. (2013). Utvandring fra Norge 1971-2011. Rapporter 30/2013. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Sampson, R. J. og Laub, J. H. (1993). '*Crime in the Making: Pathways and Turning Points through Life*', Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Skarðhamar, T. (2017). Innvandrere og kriminalitet – en litteraturgjennomgang. I G. Brochmann (red.), *Integrasjon og tillit – Langsiktige konsekvenser av høy innvandring (NOU 217:2)*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.
- Skardhamar, T. og Telle, K. (2012). 'Post-release employment and recidivism in Norway', *Journal of Quantitative Criminology*, 28(4), s. 629-649.
- Skarðhamar, T., Thorsen, L. R., og Henriksen, K. (2011). *Kriminalitet og straff blant innvandrere og øvrig befolkning (978-82-537-8124-2)*. Rapporter 21/2011. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Statistisk sentralbyrå (2017). "Laveste antall oppklarte lovbrudd siden 90-tallet". *Etterforskede lovbrudd, 2016*. Hentet fra <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/laveste-antall-opplarte-lovbrudd-siden-90-tallet>.
- Steinkellner, A. (2017). Utdanning. Hvordan går det med innvandrere og deres barn i skolen? I *Innvandrere i Norge, 2017*. Hentet fra <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/hvordan-gar-det-med-innvandrere-og-deres-barn-i-skolen>.
- Stene, R. J. (2017). *Ny Standard for klassifisering av lovbrudd. De nye kriminalstatistikkene*. Oslo: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/de-nye-kriminalstatistikkene>.
- Strøm, F. og Bye, K. S. (2017). Norskfødte med innvandrerforeldre har høyere inntekt enn sine foreldre. *Innvandrere i Norge, 2017*. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Thorsen, L. R., Lid, S., og Stene, R. J. (2009). *Kriminalitet og rettsvesen 2009*. Statistiske analyser 110. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Tønnessen, M. (2014). *Fruktbarhet og annen demografi hos innvandrere og deres barn født i Norge (Rapporter 2014/4)*. Hentet fra <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/fruktbarhet-og-annen-demografi-hos-innvandrere-og-deres-barn-fodt-i-norge>.
- Wiggen, K. S. (2017). Norskferdigheter. I S. Vrålstad og K. S. Wiggen (red.). *Levekår blant innvandrere i Norge 2016* (s. 130-143). Rapporter 2017/13. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Øia, T. (2005). *Innvandrerungdom - integrasjon og marginalisering NOVA-rapport* (online), Vol. 20/05.

Vedlegg A: Lineær regresjonsanalyse

I denne analysen bruker vi regresjonsanalyse til å studere sammenhengen mellom kriminalitet og botid i Norge. Vi følger innvandrerne over tid fra første gang de ble bosatt i Norge og for hvert år observerer vi hvorvidt de er registrert med minst ett lovbrudd i statistikken over etterforskede lovbrudd. Lovbruddet er datert med utgangspunkt i opplysninger om gjerningsdato. Analysen ser bort fra antall lovbrudd i det enkelte år.

Vi spesifiserer to typer modeller. I den første modellen ser vi bare på sammenhengen mellom kriminalitet og botid uten å korrigere for andre variabler som kan ha betydning for fordelingen til kriminalitet etter botid. Dermed ser vi bort fra at det kan være sammensetningseffekter i kjennetegnene ved innvandrerne som kan variere systematisk over tid eller mellom ulike grupper av innvandrere bestemt ved landbakgrunn eller innvandringsgrunn. I den andre modellen tar vi hensyn til slike sammensetningseffekter ved å inkludere ikke bare botid, men også variabler for kjønn, indikatorvariabler for alder målt ved 5-årige aldersgrupper, tre indikatorvariabler for utdanningsnivå, en indikatorvariabel for hvorvidt en er under utdanning og en indikatorvariabel for hvorvidt en har lønnsinntekt større enn to ganger grunnbeløpet (G) i folketrygden gjeldende år. For å ta hensyn til at kriminalitetsmønsteret kan være forskjellig mellom de største byene i Norge og resten av landet, inkluderer vi også indikatorvariabler for hvorvidt en er bosatt i Oslo, Bergen eller Trondheim.

Botiden måles som avstanden mellom første år en er registrert bosatt i Norge og det kalenderåret vi betrakter. Vi har valgt å representere botiden med 21 indikatorvariabler, en for hvert av årene vi følger individene utover ankomståret, for å unngå at den målte effekten av botid skal være påvirket av valg av funksjonsform. Indikatorvariablene tar verdien 1 for det året vi ser på, og verdien 0 ellers. Botidsvariabelen tar verdier fra 1 til 22, og er 1 for det første kalenderåret i Norge, 2 for det andre, og så videre.

I tillegg til disse indikatorvariablene lager vi en indikatorvariabel for hvorvidt personen er registrert i statistikken over etterforskede lovbrudd med en gjerningsdato det året vi ser på. Første gjerningsdato et gitt år er brukt til å bestemme tidspunktet.

Ved å spesifisere indikatorvariabelen for å være siktet som en lineær funksjon av de 21 indikatorvariablene for botid, og eventuelt de andre kovariatene, kan vi tallfeste sammenhengen mellom botid og andelen siktede personer:

$$D_{\text{lovbrudd}_t} = \alpha + \sum_{t=2}^T \beta_t d_{\text{botid}_t} + \gamma X + \varepsilon_t$$

hvor fotskrift t indikerer år, T er det siste året vi følger individene, D_{lovbrudd_t} er indikatorvariabelen for lovbrudd, d_{botid_t} er indikatorvariablene for botid mens X er vektoren av øvrige variabler vi har med i modellen (indikatorvariablene for alder, utdanning mm.). α , β -ene og vektoren γ er ukjente parametere som estimeres ved minste kvadraters metode. Parameterne β_t for $t=2, \dots, T$ er av særlig interesse for oss da de viser hvordan kriminaliteten varierer med botiden. Grunnen til at vi utelater indikatorvariabelen for botid det første året personen er i landet, er at denne fanges opp av konstantleddet α . Modellene estimeres ved minste kvadraters metode.

I spesifikasjonen av regresjonsmodellen inngår det i tillegg til strukturdelen som vi har gjort rede for over, et additivt feilledd, ε_t . Feilleddet er en stokastisk variabel som fanger opp at strukturdelen av regresjonsmodellen inneholder feil av ulik art

som gjør at modellen ikke passer perfekt til de observerte data. Feilen kan skyldes utelatte variabler, målefeil og feil funksjonsform. Innføringen av feilledet medfører at parameterestimater i strukturen av regresjonsmodellen blir stokastiske variabler med en gitt sannsynlighetsfordeling. Dette innebærer at det er usikkerhet knyttet til estimatene. For å synliggjøre usikkerheten bruker vi konfidensintervaller og signifikansnivå. I denne artikkelen presenteres konfidensintervaller som er slik at gitt sannsynlighetsmodellen vår er det 95 prosent sannsynlighet for at den sanne parameteren som vi estimerer ligger innenfor det spesifiserte intervallet. I tillegg presenteres signifikansnivå på parameterestimater. Signifikansnivå er knyttet til hypoteseprøving, hvor en tester hvorvidt et parameterestimat er statistisk signifikant forskjellig fra null. Signifikansnivå gir uttrykk for hvor stor sjanseløshet man aksepterer for at det man observerer er en tilfeldig egenskap ved det utvalget av enheter man studerer, heller enn en tendens som gjelder hele populasjonen av enheter. I denne artikkelen følger vi vanlig sedvane og opererer med signifikansnivåene 1 prosent (angitt med **) og 5 prosent (angitt med *). Ved å bruke et signifikansnivå på 5 prosent aksepterer man så mye som fem prosent sannsynlighet for at nullhypotesen om at parameterestimatet er lik null stemmer.

Vedlegg B: Trinnvise regresjonsmodeller for underutvalg

Tabell B 1 Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Norden som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0116	0,0230	0,0247	0,0258	0,0127	0,0150
Botid	2 0,0093	0,0088	0,0093	0,0093	0,0117	0,0142
	3 0,0088	0,0084	0,0091	0,0091	0,0127	0,0150
	4 0,0086	0,0082	0,0092	0,0092	0,0133	0,0155
	5 0,0083	0,0080	0,0091	0,0091	0,0136	0,0157
	6 0,0075	0,0072	0,0085	0,0085	0,0133	0,0153
	7 0,0075	0,0073	0,0086	0,0085	0,0135	0,0155
	8 0,0090	0,0088	0,0100	0,0099	0,0151	0,0171
	9 0,0075	0,0074	0,0085	0,0085	0,0138	0,0158
	10 0,0072	0,0072	0,0082	0,0082	0,0137	0,0157
	11 0,0061	0,0062	0,0071	0,0070	0,0126	0,0147
	12 0,0055	0,0056	0,0064	0,0062	0,0120	0,0141
	13 0,0029	0,0031	0,0037	0,0035	0,0095	0,0117
	14 0,0031	0,0034	0,0038	0,0037	0,0099	0,0121
	15 0,0003	0,0008	0,0010	0,0009	0,0074	0,0097
	16 0,0004	0,0011	0,0011	0,0010	0,0079	0,0101
	17 -0,0017	-0,0009	-0,0010	-0,0011	0,0060	0,0083
	18 -0,0013	-0,0001	-0,0003	-0,0004	0,0069	0,0092
	19 -0,0003	0,0010	0,0008	0,0007	0,0082	0,0106
	20 -0,0039	-0,0023	-0,0024	-0,0025	0,0051	0,0074
	21 -0,0079	-0,0061	-0,0061	-0,0062	0,0016	0,0041
	22 -0,0088	-0,0065	-0,0063	-0,0063	0,0013	0,0038
Kvinne		-0,0239	-0,0241	-0,0241	-0,0214	-0,0220
Alder	20-24 år		0,0008	0,0010	0,0033	0,0066
	25-29 år		-0,0035	-0,0033	0,0021	0,0061
	30-34 år		-0,0045	-0,0044	0,0022	0,0062
	35-39 år		-0,0022	-0,0024	0,0045	0,0084
	40-44 år		0,0003	0,0001	0,0066	0,0103
	45-49 år		0,0019	0,0016	0,0075	0,0110
	50+ år		-0,0057	-0,0061	-0,0011	0,0012
Bosted	Oslo			-0,0019	-0,0015	-0,0011
	Bergen			-0,0064	-0,0049	-0,0050
	Trondheim			-0,0064	-0,0039	-0,0040
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0116	0,0101
	Grunnskole				0,0126	0,0112
	Høyere				-0,0070	-0,0064
Under utdanning					-0,0077	-0,0103
Lønnsinntekt > 2G						-0,0098

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 2 Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Vest-Europa utenom Norden som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0065	0,0110	0,0105	0,0113	0,0094	0,0094
Botid	2 0,0037	0,0035	0,0037	0,0037	0,0045	0,0045
	3 0,0037	0,0035	0,0038	0,0038	0,0048	0,0048
	4 0,0048	0,0045	0,0050	0,0049	0,0062	0,0062
	5 0,0050	0,0047	0,0054	0,0053	0,0067	0,0068
	6 0,0046	0,0044	0,0051	0,0050	0,0066	0,0067
	7 0,0050	0,0047	0,0056	0,0055	0,0072	0,0073
	8 0,0032	0,0029	0,0038	0,0037	0,0057	0,0057
	9 0,0041	0,0039	0,0048	0,0048	0,0069	0,0070
	10 0,0024	0,0022	0,0032	0,0032	0,0054	0,0054
	11 0,0050	0,0049	0,0058	0,0058	0,0082	0,0082
	12 0,0036	0,0035	0,0044	0,0045	0,0069	0,0070
	13 0,0023	0,0021	0,0030	0,0031	0,0057	0,0057
	14 0,0009	0,0006	0,0016	0,0017	0,0045	0,0045
	15 0,0030	0,0028	0,0038	0,0039	0,0067	0,0068
	16 0,0021	0,0019	0,0029	0,0030	0,0059	0,0060
	17 0,0005	0,0001	0,0012	0,0014	0,0043	0,0044
	18 -0,0004	-0,0007	0,0004	0,0006	0,0036	0,0036
	19 0,0010	0,0008	0,0020	0,0021	0,0050	0,0051
	20 0,0028	0,0026	0,0039	0,0040	0,0069	0,0070
	21 0,0046	0,0045	0,0059	0,0060	0,0090	0,0090
	22 -0,0065	-0,0067	-0,0053	-0,0050	-0,0019	-0,0019
Kvinne		-0,0113	-0,0114	-0,0115	-0,0108	-0,0108
Alder	20-24 år		0,0022	0,0034	0,0038	0,0039
	25-29 år		0,0015	0,0023	0,0041	0,0042
	30-34 år		-0,0005	0,0000	0,0023	0,0025
	35-39 år		-0,0003	0,0000	0,0022	0,0023
	40-44 år		0,0000	0,0000	0,0019	0,0020
	45-49 år		0,0005	0,0003	0,0018	0,0019
	50+ år		-0,0021	-0,0023	-0,0012	-0,0011
Bosted	Oslo			-0,0024	-0,0019	-0,0019
	Bergen			-0,0038	-0,0031	-0,0031
	Trondheim			-0,0053	-0,0044	-0,0044
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0015	0,0014
	Grunnskole				0,0041	0,0041
	Høyere				-0,0055	-0,0054
Under utdanning					-0,0027	-0,0027
Lønnsinntekt > 2G						-0,0003

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 3 Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Øst-Europa som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0152	0,0244	0,0312	0,0314	0,0288	0,0312
Botid	2 0,0063	0,0064	0,0071	0,0071	0,0077	0,0087
	3 0,0069	0,0072	0,0087	0,0087	0,0095	0,0108
	4 0,0065	0,0070	0,0093	0,0092	0,0101	0,0116
	5 0,0071	0,0079	0,0109	0,0109	0,0118	0,0136
	6 0,0051	0,0061	0,0098	0,0098	0,0107	0,0127
	7 0,0050	0,0062	0,0106	0,0106	0,0114	0,0135
	8 0,0039	0,0059	0,0108	0,0108	0,0117	0,0139
	9 0,0039	0,0073	0,0128	0,0127	0,0137	0,0159
	10 0,0041	0,0086	0,0145	0,0145	0,0154	0,0176
	11 0,0028	0,0080	0,0144	0,0143	0,0153	0,0174
	12 0,0014	0,0068	0,0138	0,0137	0,0147	0,0168
	13 0,0021	0,0074	0,0149	0,0148	0,0159	0,0179
	14 0,0004	0,0055	0,0134	0,0133	0,0144	0,0165
	15 -0,0008	0,0042	0,0125	0,0124	0,0136	0,0156
	16 -0,0011	0,0036	0,0123	0,0123	0,0135	0,0155
	17 -0,0006	0,0042	0,0134	0,0134	0,0147	0,0167
	18 -0,0026	0,0019	0,0115	0,0115	0,0128	0,0147
	19 -0,0035	0,0007	0,0106	0,0106	0,0118	0,0137
	20 -0,0027	0,0012	0,0114	0,0114	0,0128	0,0146
	21 -0,0052	-0,0016	0,0089	0,0089	0,0105	0,0124
	22 -0,0087	-0,0052	0,0056	0,0055	0,0072	0,0091
Kvinne		-0,0233	-0,0246	-0,0246	-0,0241	-0,0257
Alder	20-24 år		0,0037	0,0038	0,0041	0,0054
	25-29 år		-0,0029	-0,0027	-0,0020	0,0001
	30-34 år		-0,0074	-0,0073	-0,0065	-0,0043
	35-39 år		-0,0103	-0,0102	-0,0095	-0,0074
	40-44 år		-0,0117	-0,0116	-0,0111	-0,0090
	45-49 år		-0,0142	-0,0141	-0,0136	-0,0117
	50+ år		-0,0188	-0,0187	-0,0187	-0,0183
Bosted	Oslo			-0,0008	-0,0004	-0,0007
	Bergen			-0,0046	-0,0041	-0,0039
	Trondheim			0,0013	0,0020	0,0018
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0027	0,0017
	Grunnskole				0,0084	0,0075
	Høyere				-0,0024	-0,0020
Under utdanning					-0,0059	-0,0074
Lønnsinntekt > 2G						-0,0077

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 4 Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0097	0,0263	0,0230	0,0233	0,0227	0,0240
Botid	2 0,0053	0,0058	0,0065	0,0065	0,0079	0,0089
	3 0,0089	0,0097	0,0110	0,0109	0,0129	0,0146
	4 0,0127	0,0138	0,0158	0,0157	0,0178	0,0199
	5 0,0159	0,0174	0,0200	0,0199	0,0220	0,0243
	6 0,0139	0,0156	0,0188	0,0187	0,0207	0,0232
	7 0,0182	0,0202	0,0240	0,0238	0,0259	0,0285
	8 0,0148	0,0168	0,0212	0,0210	0,0231	0,0258
	9 0,0162	0,0183	0,0231	0,0230	0,0248	0,0275
	10 0,0109	0,0128	0,0181	0,0179	0,0198	0,0225
	11 0,0141	0,0156	0,0215	0,0213	0,0231	0,0258
	12 0,0172	0,0188	0,0252	0,0250	0,0268	0,0296
	13 0,0083	0,0099	0,0168	0,0166	0,0185	0,0214
	14 0,0091	0,0105	0,0179	0,0177	0,0196	0,0226
	15 0,0109	0,0123	0,0202	0,0200	0,0220	0,0250
	16 0,0088	0,0103	0,0186	0,0184	0,0208	0,0238
	17 0,0056	0,0069	0,0159	0,0156	0,0179	0,0209
	18 0,0053	0,0069	0,0165	0,0162	0,0183	0,0214
	19 0,0088	0,0101	0,0202	0,0198	0,0215	0,0245
	20 -0,0070	-0,0053	0,0055	0,0051	0,0064	0,0094
	21 0,0112	0,0129	0,0240	0,0238	0,0249	0,0280
	22 -0,0003	0,0003	0,0116	0,0116	0,0122	0,0148
Kvinne		-0,0275	-0,0281	-0,0281	-0,0283	-0,0298
Alder	20-24 år		0,0132	0,0135	0,0135	0,0142
	25-29 år		0,0063	0,0065	0,0083	0,0096
	30-34 år		0,0015	0,0016	0,0044	0,0058
	35-39 år		-0,0009	-0,0008	0,0022	0,0035
	40-44 år		-0,0025	-0,0024	0,0006	0,0017
	45-49 år		-0,0064	-0,0063	-0,0035	-0,0024
	50+ år		-0,0113	-0,0113	-0,0094	-0,0090
Bosted	Oslo			0,0014	0,0017	0,0018
	Bergen			-0,0047	-0,0038	-0,0038
	Trondheim			-0,0074	-0,0059	-0,0058
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0018	0,0012
	Grunnskole				0,0047	0,0041
	Høyere				-0,0120	-0,0114
Under utdanning					-0,0085	-0,0096
Lønnsinntekt > 2G						-0,0071

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 5 Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Asia inkl. Tyrkia som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0092	0,0309	0,0350	0,0362	0,0379	0,0398
Botid	2 0,0096	0,0099	0,0104	0,0104	0,0108	0,0119
	3 0,0150	0,0152	0,0163	0,0163	0,0167	0,0187
	4 0,0171	0,0173	0,0191	0,0191	0,0194	0,0221
	5 0,0164	0,0167	0,0191	0,0191	0,0191	0,0223
	6 0,0172	0,0173	0,0204	0,0204	0,0201	0,0236
	7 0,0170	0,0172	0,0208	0,0208	0,0204	0,0240
	8 0,0162	0,0165	0,0206	0,0207	0,0200	0,0237
	9 0,0162	0,0165	0,0210	0,0211	0,0203	0,0241
	10 0,0158	0,0159	0,0208	0,0210	0,0200	0,0238
	11 0,0148	0,0146	0,0199	0,0201	0,0190	0,0227
	12 0,0142	0,0138	0,0195	0,0197	0,0186	0,0223
	13 0,0124	0,0120	0,0182	0,0184	0,0173	0,0209
	14 0,0095	0,0086	0,0150	0,0153	0,0142	0,0178
	15 0,0093	0,0083	0,0150	0,0153	0,0142	0,0178
	16 0,0059	0,0068	0,0138	0,0141	0,0131	0,0169
	17 0,0065	0,0083	0,0156	0,0161	0,0149	0,0188
	18 0,0047	0,0073	0,0149	0,0154	0,0139	0,0180
	19 0,0049	0,0079	0,0158	0,0163	0,0147	0,0188
	20 0,0011	0,0037	0,0120	0,0125	0,0109	0,0151
	21 0,0006	0,0030	0,0117	0,0122	0,0106	0,0149
	22 -0,0033	-0,0022	0,0071	0,0076	0,0057	0,0099
Kvinne		-0,0365	-0,0371	-0,0373	-0,0378	-0,0393
Alder	20-24 år		0,0049	0,0054	0,0061	0,0065
	25-29 år		-0,0028	-0,0023	-0,0006	0,0003
	30-34 år		-0,0062	-0,0059	-0,0041	-0,0028
	35-39 år		-0,0079	-0,0077	-0,0059	-0,0048
	40-44 år		-0,0094	-0,0094	-0,0076	-0,0067
	45-49 år		-0,0108	-0,0109	-0,0092	-0,0087
	50+ år		-0,0170	-0,0169	-0,0156	-0,0169
Bosted	Oslo			-0,0036	-0,0033	-0,0034
	Bergen			-0,0033	-0,0021	-0,0024
	Trondheim			-0,0056	-0,0040	-0,0040
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				-0,0019	-0,0027
	Grunnskole				0,0031	0,0024
	Høyere				-0,0103	-0,0096
Under utdanning					-0,0087	-0,0101
Lønnsinntekt > 2G						-0,0100

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 6 Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Afrika som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0109	0,0281	0,0389	0,0384	0,0399	0,0423
Botid	2 0,0110	0,0113	0,0122	0,0122	0,0126	0,0135
	3 0,0175	0,0184	0,0203	0,0201	0,0209	0,0227
	4 0,0217	0,0229	0,0256	0,0253	0,0263	0,0291
	5 0,0265	0,0278	0,0314	0,0309	0,0318	0,0354
	6 0,0254	0,0270	0,0316	0,0309	0,0316	0,0357
	7 0,0275	0,0291	0,0345	0,0337	0,0343	0,0385
	8 0,0289	0,0305	0,0368	0,0359	0,0364	0,0406
	9 0,0262	0,0280	0,0350	0,0340	0,0345	0,0386
	10 0,0244	0,0260	0,0340	0,0329	0,0332	0,0374
	11 0,0225	0,0240	0,0328	0,0316	0,0319	0,0360
	12 0,0189	0,0204	0,0301	0,0288	0,0291	0,0331
	13 0,0207	0,0226	0,0334	0,0319	0,0324	0,0364
	14 0,0150	0,0173	0,0288	0,0273	0,0278	0,0318
	15 0,0133	0,0160	0,0284	0,0268	0,0274	0,0315
	16 0,0137	0,0166	0,0297	0,0281	0,0290	0,0331
	17 0,0134	0,0167	0,0306	0,0289	0,0297	0,0339
	18 0,0118	0,0160	0,0306	0,0290	0,0297	0,0341
	19 0,0130	0,0174	0,0328	0,0311	0,0316	0,0360
	20 0,0131	0,0170	0,0330	0,0313	0,0317	0,0362
	21 0,0167	0,0196	0,0365	0,0349	0,0352	0,0399
	22 0,0000	0,0013	0,0188	0,0174	0,0173	0,0218
Kvinne		-0,0378	-0,0393	-0,0394	-0,0406	-0,0424
Alder	20-24 år		-0,0019	-0,0020	-0,0017	-0,0017
	25-29 år		-0,0062	-0,0063	-0,0052	-0,0048
	30-34 år		-0,0124	-0,0124	-0,0110	-0,0103
	35-39 år		-0,0163	-0,0163	-0,0150	-0,0142
	40-44 år		-0,0212	-0,0211	-0,0198	-0,0193
	45-49 år		-0,0266	-0,0264	-0,0251	-0,0250
	50+ år		-0,0349	-0,0347	-0,0341	-0,0355
Bosted	Oslo			0,0045	0,0044	0,0047
	Bergen			-0,0039	-0,0019	-0,0016
	Trondheim			-0,0017	0,0006	0,0005
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				-0,0007	-0,0022
	Grunnskole				0,0024	0,0011
	Høyere				-0,0122	-0,0114
Under utdanning					-0,0098	-0,0109
Lønnsinntekt > 2G						-0,0115

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 7 Regresjonsestimater fra trinnsvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Arbeidsinnvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0142	0,0182	0,0177	0,0185	0,0138	0,0147
Botid	2 0,0045	0,0045	0,0051	0,0051	0,0062	0,0066
	3 0,0054	0,0053	0,0066	0,0065	0,0079	0,0083
	4 0,0047	0,0047	0,0065	0,0064	0,0081	0,0084
	5 0,0052	0,0052	0,0075	0,0074	0,0093	0,0097
	6 0,0039	0,0036	0,0065	0,0064	0,0085	0,0089
	7 0,0029	0,0024	0,0057	0,0057	0,0079	0,0083
	8 0,0003	-0,0001	0,0036	0,0036	0,0061	0,0065
	9 0,0011	0,0011	0,0051	0,0052	0,0081	0,0086
	10 -0,0019	-0,0015	0,0028	0,0029	0,0064	0,0068
	11 -0,0013	-0,0005	0,0040	0,0042	0,0081	0,0086
	12 -0,0039	-0,0029	0,0019	0,0020	0,0064	0,0068
	13 -0,0041	-0,0033	0,0018	0,0018	0,0064	0,0068
	14 -0,0048	-0,0040	0,0013	0,0014	0,0062	0,0066
	15 -0,0040	-0,0035	0,0021	0,0022	0,0070	0,0075
	16 -0,0045	-0,0041	0,0016	0,0017	0,0068	0,0072
	17 -0,0057	-0,0054	0,0006	0,0007	0,0059	0,0062
	18 -0,0055	-0,0050	0,0013	0,0014	0,0065	0,0069
	19 -0,0030	-0,0025	0,0040	0,0041	0,0092	0,0096
	20 -0,0059	-0,0053	0,0016	0,0017	0,0070	0,0074
	21 -0,0012	-0,0006	0,0067	0,0068	0,0122	0,0126
	22 -0,0142	-0,0143	-0,0065	-0,0063	-0,0005	-0,0001
Kvinne		-0,0161	-0,0176	-0,0176	-0,0159	-0,0162
Alder	20-24 år		0,0095	0,0098	0,0107	0,0115
	25-29 år		0,0041	0,0045	0,0069	0,0080
	30-34 år		-0,0002	0,0002	0,0029	0,0041
	35-39 år		-0,0023	-0,0020	0,0005	0,0017
	40-44 år		-0,0029	-0,0027	-0,0004	0,0007
	45-49 år		-0,0046	-0,0044	-0,0024	-0,0013
	50+ år		-0,0079	-0,0078	-0,0058	-0,0050
Bosted	Oslo			-0,0029	-0,0026	-0,0028
	Bergen			-0,0043	-0,0039	-0,0038
	Trondheim			-0,0045	-0,0035	-0,0034
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0039	0,0034
	Grunnskole				0,0046	0,0044
	Høyere				-0,0054	-0,0053
Under utdanning					-0,0066	-0,0066
Lønnsinntekt > 2G						-0,0029

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 8 Regresjonestimater fra trinnsvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Familieinnvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0067	0,0321	0,0335	0,0331	0,0295	0,0308
Botid	2 0,0063	0,0063	0,0065	0,0065	0,0075	0,0083
	3 0,0081	0,0080	0,0086	0,0086	0,0099	0,0112
	4 0,0094	0,0092	0,0102	0,0102	0,0116	0,0133
	5 0,0105	0,0102	0,0117	0,0117	0,0132	0,0150
	6 0,0101	0,0097	0,0117	0,0116	0,0131	0,0151
	7 0,0119	0,0114	0,0139	0,0139	0,0153	0,0175
	8 0,0111	0,0103	0,0133	0,0132	0,0147	0,0169
	9 0,0113	0,0103	0,0137	0,0136	0,0151	0,0173
	10 0,0105	0,0094	0,0133	0,0132	0,0146	0,0169
	11 0,0104	0,0093	0,0136	0,0134	0,0149	0,0172
	12 0,0096	0,0085	0,0132	0,0131	0,0146	0,0169
	13 0,0087	0,0076	0,0127	0,0126	0,0142	0,0165
	14 0,0065	0,0053	0,0108	0,0106	0,0123	0,0147
	15 0,0073	0,0061	0,0120	0,0118	0,0137	0,0160
	16 0,0054	0,0041	0,0104	0,0102	0,0122	0,0145
	17 0,0067	0,0053	0,0119	0,0117	0,0137	0,0160
	18 0,0041	0,0029	0,0098	0,0096	0,0116	0,0139
	19 0,0051	0,0039	0,0112	0,0110	0,0128	0,0152
	20 0,0023	0,0009	0,0085	0,0083	0,0100	0,0124
	21 0,0049	0,0034	0,0114	0,0112	0,0130	0,0154
	22 0,0011	-0,0009	0,0075	0,0073	0,0091	0,0114
Kvinne		-0,0327	-0,0327	-0,0326	-0,0326	-0,0336
Alder	20-24 år		0,0061	0,0060	0,0066	0,0066
	25-29 år		0,0017	0,0017	0,0031	0,0033
	30-34 år		-0,0019	-0,0019	0,0000	0,0003
	35-39 år		-0,0049	-0,0048	-0,0026	-0,0023
	40-44 år		-0,0067	-0,0065	-0,0044	-0,0040
	45-49 år		-0,0089	-0,0088	-0,0066	-0,0063
	50+ år		-0,0122	-0,0121	-0,0104	-0,0110
Bosted	Oslo			0,0012	0,0008	0,0005
	Bergen			-0,0016	-0,0014	-0,0015
	Trondheim			0,0004	0,0005	0,0004
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0041	0,0035
	Grunnskole				0,0028	0,0024
	Høyere				-0,0048	-0,0046
Under utdanning					-0,0024	-0,0032
Lønnsinntekt > 2G						-0,0052

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 9 Regresjonsestimater fra trinnsvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Flyktninger som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0177	0,0343	0,0427	0,0422	0,0400	0,0427
Botid	2 0,0178	0,0181	0,0190	0,0189	0,0199	0,0207
	3 0,0254	0,0257	0,0278	0,0275	0,0292	0,0314
	4 0,0284	0,0287	0,0321	0,0318	0,0338	0,0374
	5 0,0277	0,0279	0,0326	0,0321	0,0341	0,0389
	6 0,0260	0,0261	0,0320	0,0315	0,0333	0,0389
	7 0,0241	0,0241	0,0312	0,0306	0,0324	0,0384
	8 0,0233	0,0233	0,0316	0,0310	0,0327	0,0389
	9 0,0204	0,0206	0,0299	0,0292	0,0309	0,0372
	10 0,0193	0,0194	0,0297	0,0290	0,0307	0,0369
	11 0,0164	0,0162	0,0275	0,0267	0,0284	0,0345
	12 0,0134	0,0130	0,0253	0,0246	0,0263	0,0323
	13 0,0126	0,0126	0,0261	0,0253	0,0271	0,0331
	14 0,0068	0,0071	0,0215	0,0207	0,0225	0,0286
	15 0,0041	0,0045	0,0197	0,0189	0,0208	0,0270
	16 0,0022	0,0040	0,0203	0,0196	0,0217	0,0281
	17 0,0016	0,0043	0,0216	0,0209	0,0230	0,0296
	18 -0,0004	0,0029	0,0211	0,0204	0,0226	0,0294
	19 -0,0024	0,0012	0,0201	0,0194	0,0218	0,0288
	20 -0,0027	0,0009	0,0204	0,0197	0,0223	0,0294
	21 -0,0061	-0,0024	0,0177	0,0170	0,0199	0,0273
	22 -0,0115	-0,0078	0,0127	0,0120	0,0149	0,0224
Kvinne		-0,0418	-0,0412	-0,0411	-0,0418	-0,0432
Alder	20-24 år		0,0065	0,0064	0,0069	0,0070
	25-29 år		-0,0020	-0,0022	-0,0016	-0,0013
	30-34 år		-0,0094	-0,0096	-0,0086	-0,0083
	35-39 år		-0,0148	-0,0148	-0,0136	-0,0135
	40-44 år		-0,0202	-0,0201	-0,0187	-0,0188
	45-49 år		-0,0238	-0,0236	-0,0221	-0,0226
	50+ år		-0,0333	-0,0331	-0,0323	-0,0354
Bosted	Oslo			0,0038	0,0037	0,0032
	Bergen			0,0003	0,0012	0,0003
	Trondheim			0,0040	0,0048	0,0041
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0031	0,0010
	Grunnskole				0,0047	0,0031
	Høyere				-0,0065	-0,0060
Under utdanning					-0,0109	-0,0129
Lønnsinntekt > 2G						-0,0137

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 10 Regresjonsestimater fra trinnsvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Utdanningsinnvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

		Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd		0,0020	0,0055	0,0056	0,0060	0,0076	0,0076
Botid	2	0,0028	0,0029	0,0030	0,0030	0,0030	0,0030
	3	0,0028	0,0029	0,0032	0,0031	0,0034	0,0033
	4	0,0035	0,0036	0,0040	0,0040	0,0044	0,0042
	5	0,0049	0,0051	0,0057	0,0056	0,0062	0,0059
	6	0,0046	0,0049	0,0057	0,0055	0,0061	0,0058
	7	0,0046	0,0050	0,0059	0,0058	0,0064	0,0061
	8	0,0047	0,0051	0,0062	0,0060	0,0066	0,0063
	9	0,0059	0,0064	0,0076	0,0074	0,0080	0,0077
	10	0,0043	0,0047	0,0060	0,0058	0,0064	0,0060
	11	0,0039	0,0043	0,0057	0,0055	0,0061	0,0057
	12	0,0050	0,0054	0,0068	0,0066	0,0072	0,0068
	13	0,0036	0,0039	0,0055	0,0053	0,0059	0,0055
	14	0,0062	0,0063	0,0080	0,0078	0,0084	0,0080
	15	0,0044	0,0046	0,0064	0,0062	0,0068	0,0064
	16	0,0048	0,0049	0,0069	0,0066	0,0073	0,0069
	17	0,0060	0,0061	0,0083	0,0080	0,0087	0,0083
	18	0,0066	0,0067	0,0091	0,0088	0,0095	0,0091
	19	0,0032	0,0033	0,0059	0,0056	0,0063	0,0059
	20	0,0130	0,0130	0,0157	0,0154	0,0161	0,0156
	21	0,0048	0,0047	0,0076	0,0073	0,0079	0,0075
	22	0,0026	0,0025	0,0055	0,0052	0,0058	0,0054
Kvinne			-0,0056	-0,0059	-0,0060	-0,0061	-0,0061
Alder	20-24 år			0,0007	0,0012	0,0013	0,0013
	25-29 år			-0,0001	0,0004	0,0008	0,0008
	30-34 år			-0,0014	-0,0008	-0,0003	-0,0004
	35-39 år			-0,0010	-0,0005	0,0000	0,0000
	40-44 år			-0,0029	-0,0023	-0,0018	-0,0018
	45-49 år			-0,0039	-0,0032	-0,0027	-0,0027
	50+ år			-0,0023	-0,0017	-0,0014	-0,0013
Bosted	Oslo				-0,0012	-0,0011	-0,0011
	Bergen				-0,0015	-0,0013	-0,0013
	Trondheim				-0,0020	-0,0018	-0,0018
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole					-0,0019	-0,0018
	Grunnskole					0,0000	0,0001
	Høyere					-0,0036	-0,0037
Under utdanning						0,0000	0,0000
Lønnsinntekt > 2G							0,0006

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 11 Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og annen vinningskriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0029	0,0043	0,0057	0,0053	0,0047	0,0059
Botid	2 0,0017	0,0017	0,0018	0,0018	0,0020	0,0025
	3 0,0020	0,0021	0,0024	0,0024	0,0026	0,0033
	4 0,0020	0,0021	0,0025	0,0025	0,0027	0,0036
	5 0,0024	0,0025	0,0031	0,0030	0,0032	0,0042
	6 0,0021	0,0022	0,0028	0,0028	0,0030	0,0041
	7 0,0021	0,0022	0,0029	0,0029	0,0030	0,0042
	8 0,0020	0,0022	0,0030	0,0029	0,0031	0,0042
	9 0,0019	0,0021	0,0030	0,0028	0,0030	0,0041
	10 0,0021	0,0024	0,0033	0,0031	0,0033	0,0044
	11 0,0019	0,0021	0,0031	0,0029	0,0031	0,0042
	12 0,0018	0,0021	0,0031	0,0029	0,0031	0,0042
	13 0,0017	0,0019	0,0030	0,0028	0,0030	0,0041
	14 0,0011	0,0013	0,0024	0,0022	0,0025	0,0036
	15 0,0008	0,0010	0,0022	0,0020	0,0023	0,0034
	16 0,0005	0,0007	0,0019	0,0018	0,0021	0,0032
	17 0,0007	0,0010	0,0023	0,0021	0,0024	0,0036
	18 0,0000	0,0003	0,0016	0,0014	0,0018	0,0030
	19 0,0004	0,0008	0,0021	0,0019	0,0022	0,0034
	20 0,0005	0,0008	0,0022	0,0020	0,0023	0,0035
	21 0,0009	0,0011	0,0026	0,0024	0,0027	0,0040
	22 -0,0016	-0,0013	0,0001	0,0000	0,0003	0,0015
Kvinne		-0,0029	-0,0031	-0,0031	-0,0030	-0,0038
Alder	20-24 år		0,0004	0,0003	0,0004	0,0011
	25-29 år		-0,0012	-0,0012	-0,0007	0,0002
	30-34 år		-0,0020	-0,0020	-0,0014	-0,0004
	35-39 år		-0,0021	-0,0021	-0,0015	-0,0005
	40-44 år		-0,0023	-0,0021	-0,0016	-0,0007
	45-49 år		-0,0026	-0,0025	-0,0019	-0,0011
	50+ år		-0,0031	-0,0029	-0,0025	-0,0023
Bosted	Oslo			0,0017	0,0017	0,0017
	Bergen			-0,0004	-0,0001	-0,0002
	Trondheim			0,0000	0,0003	0,0002
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0005	-0,0001
	Grunnskole				0,0020	0,0013
	Høyere				-0,0019	-0,0016
Under utdanning					-0,0013	-0,0021
Lønnsinntekt > 2G						-0,0042

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 12 Regresjonsestimater fra trinnavis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og voldskriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0012	0,0027	0,0044	0,0045	0,0040	0,0045
Botid						
2	0,0009	0,0009	0,0010	0,0010	0,0010	0,0013
3	0,0012	0,0012	0,0015	0,0015	0,0015	0,0018
4	0,0014	0,0014	0,0018	0,0018	0,0018	0,0021
5	0,0014	0,0015	0,0019	0,0019	0,0019	0,0023
6	0,0014	0,0015	0,0021	0,0021	0,0020	0,0025
7	0,0016	0,0017	0,0024	0,0024	0,0023	0,0028
8	0,0016	0,0018	0,0025	0,0025	0,0024	0,0029
9	0,0018	0,0020	0,0027	0,0027	0,0026	0,0031
10	0,0018	0,0020	0,0028	0,0028	0,0027	0,0032
11	0,0016	0,0018	0,0027	0,0027	0,0026	0,0031
12	0,0014	0,0017	0,0026	0,0026	0,0025	0,0030
13	0,0011	0,0014	0,0024	0,0024	0,0023	0,0028
14	0,0007	0,0010	0,0021	0,0021	0,0020	0,0025
15	0,0011	0,0013	0,0025	0,0025	0,0025	0,0029
16	0,0006	0,0009	0,0021	0,0021	0,0021	0,0026
17	0,0004	0,0007	0,0020	0,0020	0,0021	0,0026
18	0,0003	0,0007	0,0021	0,0021	0,0021	0,0026
19	0,0002	0,0006	0,0021	0,0021	0,0021	0,0026
20	0,0001	0,0005	0,0020	0,0020	0,0020	0,0025
21	-0,0004	-0,0001	0,0015	0,0016	0,0016	0,0021
22	-0,0009	-0,0006	0,0011	0,0011	0,0011	0,0016
Kvinne		-0,0033	-0,0035	-0,0035	-0,0035	-0,0038
Alder	20-24 år		-0,0005	-0,0005	-0,0004	-0,0001
	25-29 år		-0,0014	-0,0014	-0,0011	-0,0007
	30-34 år		-0,0019	-0,0019	-0,0015	-0,0010
	35-39 år		-0,0021	-0,0021	-0,0017	-0,0013
	40-44 år		-0,0025	-0,0025	-0,0021	-0,0017
	45-49 år		-0,0029	-0,0029	-0,0025	-0,0021
	50+ år		-0,0039	-0,0039	-0,0035	-0,0035
Bosted	Oslo			-0,0002	-0,0001	-0,0001
	Bergen			-0,0004	-0,0002	-0,0003
	Trondheim			-0,0007	-0,0006	-0,0006
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0003	0,0001
	Grunnskole				0,0020	0,0017
	Høyere				-0,0009	-0,0007
Under utdanning					-0,0003	-0,0007
Lønnsinntekt > 2G						-0,0018

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 13 Regresjonsestimater fra trinnsvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og Narkotikakriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0011	0,0027	0,0038	0,0036	0,0023	0,0030
Botid	2 0,0007	0,0007	0,0009	0,0009	0,0012	0,0015
	3 0,0011	0,0011	0,0015	0,0015	0,0018	0,0022
	4 0,0012	0,0012	0,0018	0,0018	0,0021	0,0026
	5 0,0012	0,0013	0,0020	0,0020	0,0024	0,0029
	6 0,0012	0,0013	0,0022	0,0022	0,0026	0,0031
	7 0,0015	0,0016	0,0026	0,0026	0,0030	0,0036
	8 0,0013	0,0015	0,0026	0,0026	0,0030	0,0036
	9 0,0014	0,0017	0,0029	0,0028	0,0033	0,0038
	10 0,0014	0,0016	0,0030	0,0029	0,0033	0,0039
	11 0,0012	0,0015	0,0030	0,0029	0,0033	0,0039
	12 0,0010	0,0013	0,0028	0,0028	0,0032	0,0038
	13 0,0013	0,0016	0,0032	0,0031	0,0036	0,0042
	14 0,0006	0,0008	0,0026	0,0025	0,0030	0,0036
	15 0,0007	0,0010	0,0028	0,0027	0,0033	0,0038
	16 0,0006	0,0009	0,0028	0,0027	0,0033	0,0039
	17 0,0005	0,0008	0,0028	0,0027	0,0033	0,0039
	18 0,0005	0,0008	0,0029	0,0028	0,0034	0,0040
	19 0,0002	0,0005	0,0027	0,0026	0,0032	0,0038
	20 0,0003	0,0007	0,0029	0,0028	0,0034	0,0040
	21 -0,0003	0,0000	0,0024	0,0023	0,0029	0,0035
	22 -0,0008	-0,0006	0,0018	0,0017	0,0024	0,0030
Kvinne		-0,0033	-0,0036	-0,0036	-0,0036	-0,0040
Alder	20-24 år		0,0010	0,0009	0,0011	0,0014
	25-29 år		-0,0003	-0,0004	0,0000	0,0005
	30-34 år		-0,0015	-0,0015	-0,0010	-0,0005
	35-39 år		-0,0022	-0,0022	-0,0017	-0,0012
	40-44 år		-0,0026	-0,0025	-0,0021	-0,0016
	45-49 år		-0,0032	-0,0031	-0,0027	-0,0022
	50+ år		-0,0038	-0,0037	-0,0034	-0,0033
Bosted	Oslo			0,0009	0,0009	0,0009
	Bergen			-0,0001	0,0000	0,0000
	Trondheim			-0,0002	0,0000	-0,0001
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0014	0,0011
	Grunnskole				0,0018	0,0014
	Høyere				-0,0006	-0,0005
Under utdanning					-0,0013	-0,0017
Lønnsinntekt > 2G						-0,0021

Kilde: SSB og egne beregninger

Tabell B 14 Regresjonsestimater fra trinnsvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og trafikkriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014

	Kun botid	+ Kjønn	+ Alder	+ Bosted	+ Utdann.	+ Inntekt
Konstantledd	0,0047	0,0110	0,0111	0,0120	0,0111	0,0115
Botid	2 0,0037	0,0037	0,0039	0,0040	0,0042	0,0043
	3 0,0049	0,0050	0,0054	0,0054	0,0057	0,0059
	4 0,0055	0,0056	0,0063	0,0063	0,0066	0,0069
	5 0,0060	0,0062	0,0072	0,0072	0,0075	0,0077
	6 0,0054	0,0057	0,0068	0,0069	0,0072	0,0075
	7 0,0051	0,0056	0,0069	0,0070	0,0072	0,0075
	8 0,0053	0,0059	0,0074	0,0075	0,0077	0,0080
	9 0,0053	0,0063	0,0079	0,0080	0,0083	0,0086
	10 0,0047	0,0057	0,0075	0,0077	0,0079	0,0082
	11 0,0046	0,0057	0,0077	0,0079	0,0081	0,0084
	12 0,0040	0,0051	0,0072	0,0074	0,0077	0,0079
	13 0,0032	0,0043	0,0066	0,0069	0,0071	0,0074
	14 0,0025	0,0035	0,0060	0,0062	0,0065	0,0068
	15 0,0020	0,0031	0,0056	0,0059	0,0062	0,0065
	16 0,0016	0,0028	0,0055	0,0058	0,0062	0,0065
	17 0,0009	0,0022	0,0051	0,0054	0,0059	0,0062
	18 0,0004	0,0019	0,0050	0,0053	0,0057	0,0060
	19 0,0007	0,0022	0,0055	0,0057	0,0061	0,0065
	20 -0,0007	0,0007	0,0041	0,0044	0,0048	0,0051
	21 -0,0009	0,0005	0,0041	0,0044	0,0048	0,0051
	22 -0,0013	-0,0001	0,0037	0,0040	0,0044	0,0048
Kvinne		-0,0136	-0,0140	-0,0140	-0,0139	-0,0141
Alder	20-24 år		0,0028	0,0031	0,0033	0,0034
	25-29 år		0,0011	0,0013	0,0020	0,0022
	30-34 år		-0,0005	-0,0003	0,0004	0,0007
	35-39 år		-0,0012	-0,0012	-0,0005	-0,0002
	40-44 år		-0,0017	-0,0018	-0,0011	-0,0009
	45-49 år		-0,0024	-0,0026	-0,0020	-0,0017
	50+ år		-0,0050	-0,0053	-0,0048	-0,0048
Bosted	Oslo			-0,0029	-0,0029	-0,0029
	Bergen			-0,0034	-0,0031	-0,0031
	Trondheim			-0,0021	-0,0016	-0,0016
Høyeste fullførte utdanning	Mindre enn grunnskole				0,0007	0,0006
	Grunnskole				0,0030	0,0028
	Høyere				-0,0025	-0,0024
Under utdanning					-0,0025	-0,0027
Lønnsinntekt > 2G						-0,0011

Kilde: SSB og egne beregninger

Figurregister

Figur 2.1	Antall innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år, 1993-2014. Absolutte tall. N=618 328 personer.....	12
Figur 2.2	Antall bosatte innvandrere per år som var minst 18 år da de fikk innvilget opphold, 1993-2014. Absolutte tall. N=3 655 748 personår.....	12
Figur 2.3	Fordelingen av botid i paneldatasettet. Prosent. N=3 655 748 personår.....	13
Figur 2.4	Botid i Norge ved siste observasjonstidspunkt, etter fødeland. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Prosent. N=618 328 personer.....	15
Figur 2.5	Landbakgrunn etter botid. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Prosent. N=3 655 748 personår.....	15
Figur 2.6	Botid i Norge, etter innvandringsgrunn. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Prosent. N=618 328 personer.....	16
Figur 2.7	Innvandringsgrunn etter botid. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Prosent. N=3 655 748 personår.....	17
Figur 2.8	Alder ved innvandring, etter kjønn. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Prosent. N=618 328 personer.....	18
Figur 2.9	Andelen bosatte personer med en gitt alder i paneldatasettet, etter botid. Bosatte innvandrere over 18 år, 1992-2014. Prosent. N=3 655 748 personår.....	18
Figur 3.1	Antall gjerningspersoner per 1000 bosatt, botid 1-20 år. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Gjennomsnitt og 95 % konfidensintervall.....	22
Figur 3.2	Antall gjerningspersoner per 1000 bosatt, botid 1-20 år, etter alder ved innvandring. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	23
Figur 3.3	Regresjonsestimater fra trinnsvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Botid 2-20 år (referansekategori=1 år). Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	25
Figur 3.4	Antall gjerningspersoner per 1000 bosatt, etter botid (i år) og fødeland. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	27
Figur 3.5	Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell over sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Botid 2-20 år (referansekategori=1 år). Ujusterte (venstre figur) og justerte (høyre figur) estimater. Innvandrere fra Norden, Vest-Europa og Øst-Europa som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	29
Figur 3.6	Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell over sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Botid 2-20 år (referansekategori=1 år). Ujusterte (venstre figur) og justerte (høyre figur) estimater. Innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika, Asia inkl. Tyrkia og Afrika som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	31
Figur 3.7	Antall siktede gjerningspersoner per 1000 bosatt, etter botid (i år) og innvandringsgrunn. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	31
Figur 3.8	Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell over sammenhengen mellom botid og kriminalitet, etter innvandringsgrunn. Botid 2-20 år (referansekategori=1 år). Ujusterte (venstre figur) og justerte (høyre figur) estimater. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	33
Figur 3.9	Antall gjerningspersoner per 1000 bosatt, etter botid (i år) og type kriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	34
Figur 3.10	Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell over sammenhengen mellom botid og kriminalitet, etter lovbruddsgruppe. Botid 2-20 år (referansekategori=1 år). Ujusterte (venstre figur) og justerte (høyre figur) estimater. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	35

Tabellregister

Tabell 2.1	Fødeland for innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Antall og prosent. N=618 328 personer	14
Tabell 2.2	Innvandringsgrunn for innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Antall og prosent. N=618 328 personer.....	16
Tabell 2.3	Siktede personer per år 1993-2014 blant innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Totalt og etter lovbruddsgruppe. Antall og prosent. N=3 655 748 personår.....	19
Tabell 3.1	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014	24
Tabell 3.2	Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Norden, Vest-Europa og Øst-Europa som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Justerte og ujusterte tall.....	28
Tabell 3.3	Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika, Asia inkl. Tyrkia og Afrika som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Justerte og ujusterte tall	30
Tabell 3.4	Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet, etter innvandringsgrunn. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Justerte og ujusterte tall	32
Tabell 3.5	Regresjonsestimater fra lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet, etter lovbruddsgruppe. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014. Justerte og ujusterte tall	34
Tabell B 1	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Norden som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	44
Tabell B 2	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Vest-Europa utenom Norden som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	45
Tabell B 3	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Øst-Europa som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	46
Tabell B 4	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Sør- og Mellom-Amerika som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	47
Tabell B 5	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Asia inkl. Tyrkia som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014	48
Tabell B 6	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Innvandrere fra Afrika som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	49
Tabell B 7	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Arbeidsinnvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014	50
Tabell B 8	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Familieinnvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014	51
Tabell B 9	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Flyktninger som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014	52
Tabell B 10	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og kriminalitet. Utdanningsinnvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	53
Tabell B 11	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og annen vinningskriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	54
Tabell B 12	Regresjonsestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og voldskriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014	55

Tabell B 13	Regresjonesestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og Narkotikakriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014.....	56
Tabell B 14	Regresjonesestimater fra trinnvis, lineær regresjonsmodell av sammenhengen mellom botid og trafikkriminalitet. Innvandrere som fikk innvilget opphold f.o.m. fylte 18 år mellom 1993 og 2014	57

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9644-4 (trykt)
ISBN 978-82-537-9645-1 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

